

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

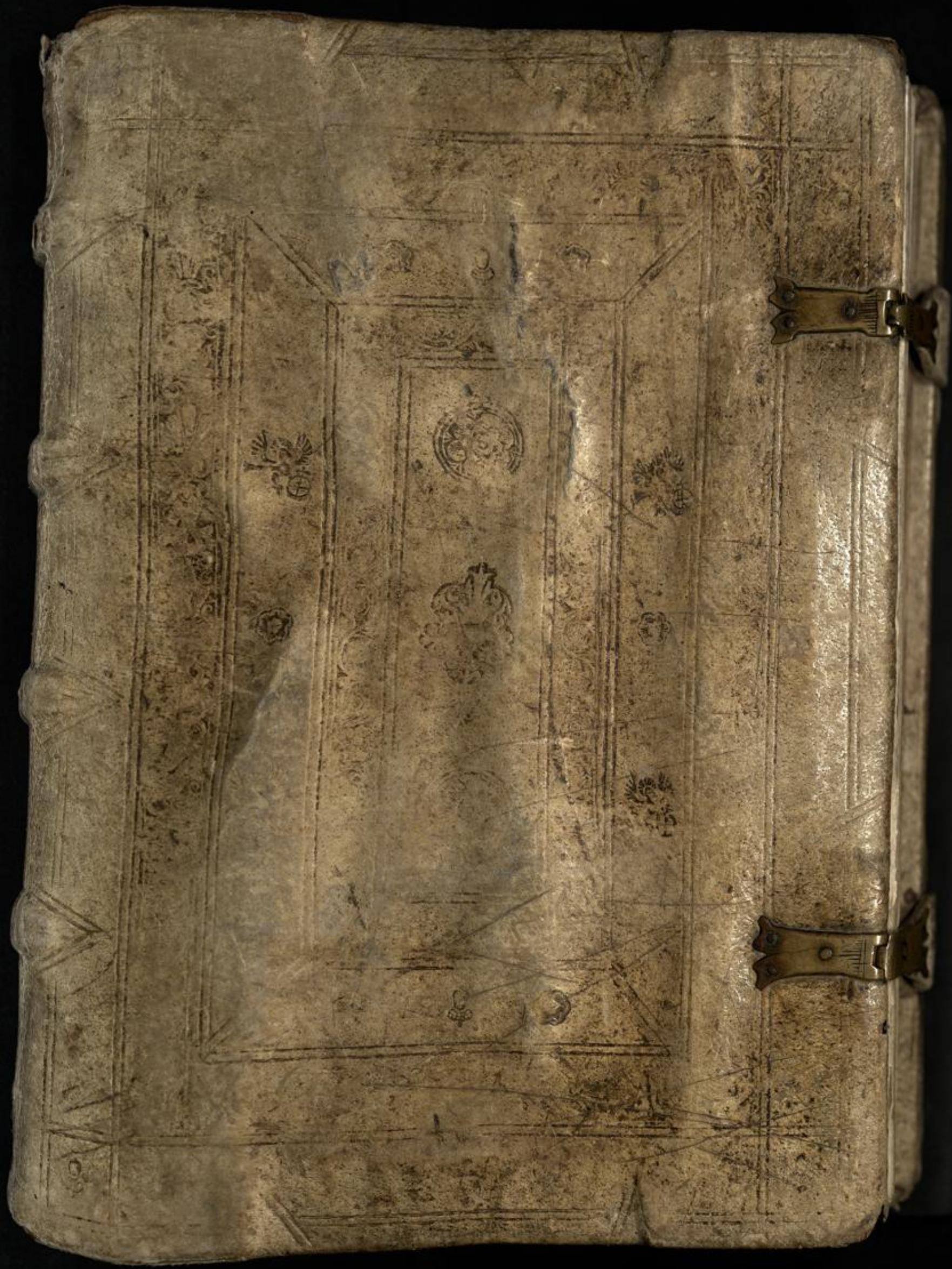
Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Regula - Cod. Aug. perg. 128

Benedictus <de Nursia>

[S.I.], [9. Jahrh.]

[urn:nbn:de:bsz:31-97787](#)

~~Wolff~~ Regnbertus Cod. XX
(p. 550 Neug.)
Angethan

95.
11.
30.

Liber Muzia Maioris

R.

Reichenau CXXVIII

M

*M*anuus dei ista cellas monasterij Anglorum sita marie
Coronata ac p[ro]pterea Mariae Evangelista. Nota seruans omnes et fund
et omnes d[omi]ni p[ro]p[ter]a. Ide Pater Romanius Procurat et regat
restitutionem regnorum alamanicis cella gerent. In v[er]a uita nostra
Iesu Christi qui nunc uolbat in dominum Germaniam retra fuisse
Iudea inservit p[ro]phetam et p[re]paratorum et deinceps namque descendens
eccl[esi]a Maria Angelicus Insulanus deputatus protestans
recta ad classi elica medie illam ut misericordia vestra
ordines ad h[ab]ent. H[ab]et enim ad Insulae parochias illico p[ro]missit
d[omi]na gratia n[ost]ri Mariae Evangelistae. Quem uelut aeo fuisse
potest sua uincit nos defendit tota Insula denastria con-
seruans et portans. Vnde uita sancta fuisse Domini p[ro]p[ter]a
et uita Christi p[ro]p[ter]a debens reddimus gratias gratias n[ost]ris
et d[omi]ni Christi. Statim atq[ue] ordinatis q[ue] dedimus p[ro]fessio n[ost]ri
sicut soluta genera cum festo uirginis Iesu Christi Bapt. Maria
festina. In monasterio n[ost]ro sicut p[ro]p[ter]a ad eumque ad apud eum
n[ost]ri orationes et h[ab]ent ad altare lenius. Ordine p[ro]p[ter]a
almanicis Insulano altay missa et d[omi]ni Christi ad qua
missa et missa amissi. Nesciunt ad subtilitatem h[ab]ent
et p[ro]cessionalis. Oferant et ad eumque sub elevis abie venient
p[ro]cesse. Non tamen ead omnia singulis p[ro]cessibus officio missa
et p[ro]cessione sed de Dedicacionib[us]. Tunc p[ro]cessione canant
p[ro]cessualib[us]. In processu dominorum eumque non intercedit dirigatur
salutis et ad quidlibet h[ab]ent Insulam Albam et omnis
in ea dicta uerba h[ab]ent breves ordinationes. In processu
subtili sum subtilior Insulam. Vnde p[ro]p[ter]a missa
sum. H[ab]eo et
domine.

*B*benedicte pater monachorum gallicorum frater
cum reliquis sanctis nos refouete polis.

Incepit prologus regule sanctissimi pris nostri benedicti abbatis. Vnde
Incepit regula bti benedicti abbatis Prologus eiusdem.

Visita fili precepta magistri et in linea
aurem cordis tuu: et admonitionem p[ro]p[ter]e
libenter excipe et efficaciter comple: ut ad eum
per obedientie laborem redas: aquo per inobedientie desidias:
valescas. **N**ote nunc mez sermo dirigitur: quisquis
abrenuntias proprys voluntarib[us]: domino christo vero
regi militaturus: obedientie fortissima atque preclara
arma assimus. **I**n primis ut quidquid agendum
inchoas boni: ab eo perfici instantissima oratione
depositas: ut qui nos iam in filiorum dignatus
est nudo computare: non debeat aliquando demalit
actibus nostris contristari. **I**ta enim ei omni tempore de
bonis suis in nobis parendum est: ut non solu[m] ratus
pater suos non aliquando filios exheret. **S**ed nec
metuendus dominus exortatus malis nostris ut ne quis illi
mos leuatos perpetuam radat ad penam: qui
sequi noluerint ad gloriam. **S**equitur in p[ro]logo regale
Lectio secunda. **T**u prologu[m] lectio secunda habuisti

Elegamus ergo tandem aliquando
excitante nos scriptura ac dicente:
hora est iam nos desinimo huius;
et aperis oculis nostris; ad deictum lumine
antonis auribus; audiamus diuina cordie clam-
ans: quid nos amoncat vox dicens, **Hodie**
si vocem eius audieritis

3

etatis; nolite obdurare corda uestra;
Et iterum; qui habet aures audiendi
audiat: quid sp̄s dicat ecclesiis; Et quid
dicit? **Venite** filii audite me: timo
rem dñi decebo uos; **Currite** dum lu-
men uite habetis: ne tenebrae mortis
uos comprehendant; Et quaerens
dñs in multitudine populi: cui haec
clamat operarium suum: iterum dicit;
Quis est homo qui uult uitam: et cupit
uidere dies bonos? **Quod** si tu audieris
respondeas ego. **O**iat tibi dñs, **S**iuis ha-
bere ueram et perpetuam uitam: prohi-
be linguam tuam amalo: et labia tua
noloquantur dolum; **O**iuerte amalo
et fac bonum: inquire pacem et seque-
re eam; **E**t cum haec feceritis: oculi mei
super uos: et aures meae ad preces ues-
tras; **E**t ante quam me inuocetis: dicam
uobis. ecce ad sanū, **Quid** dulcis nobis

hac uoce dñi inuitantis nos fratres
carissimi ecce pietate sua demonstrat
qz iplogo zte Tertia nobis dñs viam uitae **S**u sancti ergo
fide uel obseruantia honorum actuum
lumbis nostris: perducatum euangelii
pergamus itinera eius: ut mereamur
cum quin os uocavit in regno suo vide
re; In cuius regni tabernaculo si uolu
mus habitare: nisi illuc bonis factibus
curratur: minime peruenitur; **S**ed in
terrogemus cum prophetā dñm dicentes ei,
One quis habitabit in tabernaculo tuo.
aut quis requiescet in monte scō tuo.
Post hanc interrogationem fratres audi
amus dñm respondentem - et ostenden
tem nobis viam ipsius tabernaculi: ac di
centem, **Quis** ingreditur sine macula:
et operatur iustitiam? **Qui** loquitur ue
ritatem in corde suo: **qui** non negat dolū
in lingua sua? **Qui** non fecit proximo

4

suo malum: qui obprobum non accer-
pit aduersus proximum suum: Quia ma-
lignum diabolum aliqua suadentem
sibi: cum ipsa suasione sua a conspectu
bus cordis sui respuens: deduxit ad nihil
lum: et parvulos cogitatus eius tenuit
et allisit ad xp̄m. **A**uitimenter dñm Seq̄t in plogorūte
de bona obseruantia sua - non se reddunt
elatos: sed ipsa inse bona non a se posse
sed ad nō fieri existimantes: operantem
inse dñm magnificant: illud cum pro-
pheta dicentes: **N**on nobis dñe non mo-
bis: sed nomini tuo da gloriam. **S**icut
nec paulus apostolus de praedicatione
sua sibi aliquid imputauit dicens: gra-
tia dī sum id quod sum, **E**t iterum ipse
dicit: qui gloriatur: in dño gloriatur,
Unde et dñs in euangelio ait; **Q**ui audit
verba mea haec et facit ea: simila boēū
a iro sapienti: qui aedificauit dōmum

suam super petram; uenerunt flumi
na: flauerunt uenti: et impegerunt
indomum illam et non cecidit. quia
fundata erat super ^{fiam} petram; Haec com
plens dñs expectat nos cotidie his suis
sc̄is monitis: factis nos respondere de
bere, Ideo nobis propter emendatio
nem malorum huius uitaे dies adm
ducias relaxantur: dicente apostolo,

^{et i ploz. 25e} **A**nnesca si equa patientia dī ad paeniten
tiam te adducit. Nam pius dñs dicit.
nolo mortem peccatoris: sed ut conuer
tatur et uiuat. **C**um ergo interrogas
semus dm̄ fratres de habitatore taber
naculi eius: audiuiimus habitandi piae
ceptum, **s**ed si compleamus habitatoris
^{secundum hec eodē legimeloz.} officium, Ergo prae paranda sunt cor
da et corpora nostra sc̄ae praecepto
rum oboedientiae militaria. Et quod
minus habet in nobis natura possibile:

5

rogemus dñm: ut gratiae suae iubeat
nobis adiutorium ministrare, Etsi fu-
gientes gehennae poenas ad uitam uo-
lumus peruenire perpetuam, dum ad
huc uacat - et in hoc corpore sumus: et
haec omnia per hanc lucis uitam ua-
cat implere: Currendum et agendum
est modo: quod in perpetuum nobis ex-
pediat; **Constituenda est ergo anobis**
dominici scola seruiri: in qua instituti-
one nihil asperum: nihil graue nos con-
stituturos speramus; Sed et si quid pau-
lulum restrictius dictante acquitatis
ratione: propter emendationem uitio-
rum uel conseruationem caritatis pro-
cesserit: non illico paurore perterritus fu-
giat uiam salutis: quaenone est nisi angus-
to initio incipienda, processu uero
conuersationis: et fidei dilatato corde
inenarrabili dilectionis dulcedine - cui

ritur via mandatorum dicitur ab ip
sius magisterio numquam disceden
tes - meius doctrina usque ad mor
tem in monasterio perseverantes:
passionibus Christi per patientiam par
ticipemur: ut regni eius mereamur
esse consortes;

EXPLICIT PROLOGUS

INCIPIVNT CAPITIA.

- I **D**e generibus monachorum. viii folio
- II **Q**ualis debeat esse abbas. viii
- III **D**e adhibendis ad consilium fratribus. xiiii
- IV **Q**uae sunt instrumenta bonorum operum. xiiii
- V **D**e obediencia discipulorum qualissit. xv
- VI **D**e taciturnitate. xvi
- VII **D**e humilitate. xvii
De xiiij. f. d. b. humilitatis. xvii
- VIII **D**e officiis diuinis in noctibus. xvii
- IX **Q**uanti psalmi dicendi sunt nocturnis horis. xviii
- X **Q**ualiter a festo tempore agatur nocturnal laus. xxiiii

- xxi Qualit domini diebus vigile agant
xxii Qualit matutinor solemnitates agant
xxiii Bruiat diebus qualit matutini agant
xxiv In natale ptoz qualit vigile agant
xxv Alleluia quibus quatuor tempibus dicitur
xxvi Qualit diuina opa pdiem agant
xxvii Quanti psalmi per easdem horas dicendi sunt
xxviii Quo ordine psalmi dicendi sunt
xxix Dediſiplinia psallendi
xxx De reuerentia orationis
xxxi De decanis monasteri qles esse debent
xxxii Qui monachos dormiunt monachi
xxxiii De excommunicatoe culpas
xxxiv Qualis debet esse modus excommunicatos
xxxv De gñioribus culpis
xxxvi Ochys qui sine iurione iugul se excommunicatus
xxxvii Qualit abbas debet esse solitus circa excommunicatum
xxxviii Ochys qui sepius correpti non emendauunt
xxxix Si decant itum recipi fratres ex eundem monasterio
xlii Num minor etate qualit corripiant
xliii Qual det esse celerari monasterium
xlv De fermentis et rebus monasteri
xlii Si monachi decant aliquid apparet habere
xliii Si omnes debent equaliter accepere necessaria
xlv De Septimanaris coquere
xlii De infirmis fratribus

- xviii Desembus ut infantibus
 xxix Deebdamodatio lectore
 xxxii Demensura cibi
 xl Demensura potus
 xli Trubus horis oporteat reficere fies
 xlii Ut post qpletoru nemo loquat
 xliv Delhis q adop̄ dei ut adm̄es̄ tardē ocarūt
 xlv Delhis qui exqūicant̄ quomodo satisfaat̄
 xlvi Delhis qui fallut̄ moratoriō.
 xlvii Delhis qui malis quibuslibz rebus delinqut̄

XLVI

XLVII

L

LI

LII

LIII

LIV

LV

LVI

LVII

LVIII

LIX

LX

LXI

LXII

LXIII

LXIV

LXV

- XLVIII** De opera manuum cottidiana. **xlviij**
- XLIX** De quadragesimae observatione. **xliij**
- L** De fratribus qui longe ab oratorio operantur. **l.**
- LII** De fratribus qui non satis longe p[ro]ficiuntur.
- LIII** De oratorio monasterii. **li.**
- LIV** De hospitiis suscipiendis.
- LV** Ut non debeat monachus litteras uel envo-
gias suscipere. **lv**
- LVI** De vestiariis uel calciariis fratrum. **liue h[ab]itu-**
no
- LVII** De artificiis monasterii. **lv**
- LVIII** De ordine suscipiendorum fratrum.
- LIX** De filiis nobilium uel pauperum. **lvij**
- LX** De sacerdotibus qui in monasterio habitare
uoluerint. **lvij**
- LXI** De monachis peregrinis.
- LXII** De sacerdotibus monasterii. **lx**
- LXIII** De ordine congregacionis. **lxij**
- LXIV** De abate ordinando. **lxvij**
- LXV** De praeposito. **lxvij.**

Lxvi O cœtu aris monasterii. lxxi
Lxvii De fratribus in uiam directis lxxii
Lxviii Si fratri impossibilia apriore iubantur.
Lxix At in monasterio non præsumat alter
alteram defendere.
Lxx At non præsumat quisquam alium cedere.
Lxxi At oboedientes sibi sint in uicem.
Lxxii O cœlo bono quem debent monachi habere.
Lxxiii O choc quod non omnis obsequatio iustitiae
in hac sit regula constituta.

E X P L I C A T I O N E . C A P I T U L A .

I N C I P I T . T E X T U S .

degeneribus

Incepit textus regule vita monachorum. Capitulum primum.

R E G U L A E .

Regula appellatur ab hoc quod
oboedientium dirigat mores.

Quonachorum quatuor esse genera ma-
nifestum est. Primum cenobitarum hoc
est monasteriale militans sub regula uel ab-
bate; Deinde secundum genus est anachro-
retarum id est heremitarum horum
qui non conuersi in ordinis fruore noviciorum
monasterij probacione diuturna didicerunt
contra dyabolum multorum solacio iam
acti pugnare; et bene instructi fraterna ex-
acte ad singularem pugnam heremis securi iam
sine consolacione alterius sola manu uel
brachio contra via carnis uel cogitationum
deo auxiliante sufficiunt pugnare; Tercium
vero monachorum deterrimus genus est
carabatarum qui nulla regula approba-
ti experientia magistra sicut aurum for-
nacis sed in plumbi natura moliti ad
huc operibus seruantes senilo fidem: me-
tiri deo per tonsuram noscantur; Qui

Vini autem trini uel certe singuli sine pasto-
re non dominas sed suis inclusi omnibus:
pro lege eis est desideriorum voluptas: cu
q̄q̄ putauerint uel elegerint: hoc dicunt
sanctum: et q̄ noluerint: Hoc dicunt no
licere; Quartum vero genus monacho
rum: q̄

Etiam ad hanc uirilium multitudinem pertinet
ad hunc quarto ordinem uero de tempore monachorum
in rure uirginum habentur uerba superius dicitur
Est illam uirginem monachorum uirilium qui
hunc ordinem habentes huius uirginis uoces sicut
uoces uirginum: nam uirginis uirilium uoces
sunt autem hanc ordinem uirilium uoces
hinc: q̄q̄ habentes hanc ordinem uirilium
naturam sicut etiam uirginum uoces sunt
hanc ordinem uirilium uoces: q̄q̄

5

6

nominatur girouagum: quin tota vi-
ta sua per diuersas prouintias ter-
nis aut quaternis diebus: per diuerso
rum cellas hospitantur. Semper ua-
gretnum quam stabiles: et propriis
uoluntatibus et gulae in lecebris ser-
uientes: et per omnia deteriores sara-
bant; De quorum omnium horum
miserrima conuersatione: melius est
silere quam loqui; His ergo omis-
sis: ad coenobitarum fortissimum genus
disponendum: adiuuante dño uem
amisi. Qualis debeat esse abbas. Cap. scdm

III. Qualis debeat esse abbas.

ABBAS qui praeesse dignus.
est monasterio: semper memine-
re debet quoddicatur: et nomen
maioris factis implere; Xpi enim age-
re uices in monasterio creditur: quan-
do ipsius uocatur prenomine. Dicen-

te apostolo, Accepistis sp̄m ad op̄uo
nis filiorum: in quo clamamus abba
pater, Ideoque abbas nihil extra prae
ceptum dñi quod absit debet aut do
cere: aut constituere uel iubere: sed
iussio eius uel doctrina: fermentum
diuinae iustitiae in discipulorum en
tibus conspargatur, Memor semper sit
abbas: quia doctrinæ suæ uel disci
pulorum obedienciac: utrарumque
rerum intremendo iudicio dī facien
da erit discussio: Sciatque abbas cul
pae pastoris incumbere: quicquid in
ouibus pater familias utilitatis minus
potuerit inuenire, Tantundem iterum
erit liber: ut si inquieto uel in obedienc
ia gregi pastoris fuerit omnis diligen
tia adtributa: et morbi discarum acti
bus uniuersa fuerit cura exhibita: pas
tor eorum in iudicio dñi absolutus dicat

cum propheta dñō, **Iustitiam tuam**
 non abscondi in corde meo: veritatem
 tuam et salutare tuum dixi. **Ipsia autē**
 contempnentes spreuerunt me, **Et**
 tunc demum in obediētibus curae
 suae oīibus; poena sit eis prācualens
 ipsa mors. **Ergo** cum alius suscipit
 nomen abbatis: dupli ci debet doctrina
 suis praeceſſe discipulis. **I**deſt omnia
 bona et ſcā factis amplius quam uerbis
 oftendat: ut capaci bus discipulis man
 data dñi uerbis proponat. **O**uris uero
 corde et ſimplioribus: factis ſuis diu
 na preecepta demonſtret, **Omnia uero**
 quaediscipulis docuerit esse contraria:
 in ſuis factis indicet non agenda: ne ali
 is praedicans ipſe i reprobis inueniatur.
Ne quando illudicat dñi: peccanti, **Quare tu**
 enarras iuſtias meas: et aſſumis teſta
 mentum meum per ostium. **Tu uero odiſ**

 Seq̄ in caplo
 q̄lis debeat ell
 bas

ti disciplinam: et proiecisti sermones
meos post te: **E**t qui in fratri� tui oculis
festucam uidebas: intuotrabem
non uidisti, **N**on abeo persona immo-
naisterio discernatur, **N**on unus plus
ametur quam alius: nisi quem in bonis
actibus aut oboedientia inuenierit
meliorē, **N**on conuerenti exseruitio
praeponatur ingenuus: nisi alia ratio
nabilis causa existat, **Q**uod sita iusta
tia dictante abbati uisum fuerit: et de
cūus libet ordine id faciat: **S**in alias
propria teneant loca: **Q**uia siue ser-
uus siue liber: omnes in Christo unum su-
mus: **E**t sub uno domino aequalē seruitu-
tis militiam bauulamus: quia non est
apud dominum personarum acceptio, **S**olum
modo in hac parte apud ipsum discer-
nimur: simeliores aliis in operibus bo-
nis: et humiles inueniamur, **E**rgo ac-

qualis sit abeo omnibus caritas: una
praebeatur secundum meritam omnibus
disciplina. In doctrina sua namque ab
bas apostolicam debet illam semper for
mam seruare: in qua dicit. Argue obse
cra-increpa. Idest miscens temporibus
tempora: terroribus blandimenta; di
sum magistri: pium patris ostendat af
fectum. Idest indisciplinatos et inqui
tos debet durius arguere. Oboedientes
autem et mites et patientes: ut in meli
us proficiant obsecrare. Neglegentes
et contemnentes: ut increpet et corripi
at ammonemus; Neque dissimulet pec
cata delinquentium: sed mox ut coepe
rint oriri: radicibus ea ut praecualet am
putet. Memor periculi heli sacerdotis
desilo: Ethonestiores quidem atque in
tellegibiles animos: prima uel secunda
ammonitione uerbis corripiat. In pro

Sect. in caplo scripsit abbas
q[ui]s debeat e[st]

*qtz in caplo sdb
debeat esse ab
87*

bos autem et duros ac superbos uel in
oboedientes; uerberum uel corporis
castigatione: in ipso initio peccati coer-
cat. **S**aens scriptum: stultus uerbis
non corrigitur, Et iterum, percutie fi-
lium tuum uirga: et liberabis animam
eius amore. **M**eminere debet semper
abbas quod est: meminere quod dicitur:
et scire quia cui plus committitur: plus
ab eo exigitur; **S**ciatque quam diffi-
cilem et ardiam rem suscepit: regere ami-
mas: et multorum seruire moribus. **E**t
alium quidem blandimentis: alium ue-
ro increpationibus: alium suasionibus.
Et secundum unius cuiusque qualitatē
uel intelligentiam: ita se omibus con-
formet et aptet: ut non solum detrimen-
ta gregis sibi commissi non patiantur:
uerum ——— in augmentatione boni
gregis gaudeat. **A**nte omnia nedissi

mulans aut parvus pendens salutem ani
 marum sibi commissarum: ne plus ge
 rat sollicitudinem drebust transitori
 us et terrenus atque caducus. Semper co
 gnet quia animas suscepit regendas:
 de quibus et rationem redditurus est;
Et ne causetur forte deminori substantia:
 meminerit scriptum. **P**rimum quae
 rite regnum dei: et iustitiam eius; et haec
 omnia adiciuntur uobis. **E**t iterum, m
 hil deest timentibus eum. **S**ciatque quia
 quis suscepit animas regendas. **P**aret se
 ad rationem reddendam. **E**t quantum
 subcura sua: fratrum se habere scierit nu
 merum: agnoscat pro certo quia inde
 iudicium ipsarum omnium animarum est
 redditurus domino rationem: sine dubio
 addita et suae animae; **E**t ita semper
 timens futuram discussionem pastoris
 de creditis omnibus: cum dealios jatio*cini*s

cauet redditur desini sollicitus; Et cu
deāmonitionibus suis emendationem
alii subministrat. ipse efficiatur autius
emendatus;

F. FRATRIBUS.

III OCTOBRIS CONSILIO

QUOTIES ALIQUA PRAECEPTUA.
agenda sunt in monasterio: conuo
cet abbas omnem congregatio
nem. et dicat ipse unde agitur. Etaudi
ens consilium fratrum. tractet apud se.
et quod utilius iudicauerit faciat. Ideo
autem omnes ad consilium uocari dixi
mus: quia saepe iuniori dñs reuelat
quod melius est. Sic autem dent fra
tres consilium: cum omni humilitatis sub
iectione; Et non praesumant procaciter
defendere quod eis uisum fuerit. Sed ma
gis in abbatis pendeat arbitrio: ut quod
salubrius esse iudicauerit: ei cuncti oboe
diant. Sed sicut discipulos conuenit

oboedire magistro: ita et ipsum pro
 uide et iuste condecet cuncta dispo
 nere, In omnibus signatur omnes ma
 gistrorum sequuntur regulam: neque
 ab ea temere declinetur aquoquam,
 Nullus in monasterio proprii sequatur
 cordis uoluntatem, Neque presumat
 quisquam cum abbatte suo proterue
 infra aut foris monasterium conten
 dere, Quod si presumpsit: regula
 ri disciplina subiaceat, Ipse tamen ab
 bas cum timore di et observatione re
 gulae omnia faciat. Sciens se procul
 dubio de omnibus iudicis suis aequissi
 mo iudicio rationem redditurum,
 Si qua uero minora agenda sunt immo
 nastrum utilitatibus: seniorum tantum
 utatur consilio: sicut scriptum est. Om
 nia cum consilio fac: et post factum non
 paenitebis, Que sunt instrumenta bonorum opum. ¶

**III. Quid sunt instrumenta
honorum operum.**

IN PRIMIS. DOMINUM. DOMINI DILIGERE.
extoto corde. tota anima. tota vir-
tute. Deinde proximum tamquam
seipsum. Deinde non occidere. Non
adulterare. Non facere furtum. Non
concupiscere. Non falsum testimoniu-
m dicere. Honorare omnes homines.
Et quod sibi quis fieri non uult. alione
faciat. Abnegare semet ipsum. ut
sequatur Christus. Corpus castigare. De-
licias non amplecti. Leuum amare.
Pauperes recreare. Nudum uestire. Infir-
mum visitare. Mortuum sepelire. Intri-
bulatione subuenire. Dolentem con-
solari. Sacculi actibus se facere alienum.
<sup>at in caplo
et q. sunt in
metu bonorum</sup> **N**ihil amori Christi praeponere. Iras non
perficere. Iracundiae tempus non re-
seruare. Oolum in corde non tenere.

11

pacem falsam nondare. **C**aritatem non
derelinquere, **N**on iurare ne forte
• periure, **V**eritatem ex corde et ore
proferre, **M**alum pro malo non red
dere. **I**n iuriam non facere: sed et fac
tam patienter sufferre, **I**n iuris di
ligere. **M**aledicentes se non remale
dicere: sed magis benedicere. **P**erse
cutionem prouustia sustinere, **N**on
esse superbum: non uiolentum: non
multum edacem: non somnolentum:
non pigrum: non murmuriosum: non
detractorem: spem suam deo commit
tere. **B**onum aliquid in se cum uide
rit: deo adspicit non sibi. **M**alum ue
ro semper a se factum sciat: et sibi repu
tet, **D**iem iudicii timere: **G**ehennam
expauescere! **U**ntam aeternam omni
concupiscentia spirituali desiderare:
Mortem cotidie ante oculos suspecta

*q̄t̄ in caplo eto
sit in strumenta
orū opm,*

habere **A**ctus uitae suae omni hora
custodire: In omni loco dñm serespice
re procerto scire. **C**ogitationes ma
lascordis suo aduenientes mox ad xp̄m
allidere: et seniori spiritali patē face
re. **O**ssuum amalo uel prauo eloquio
custodire: Multum loqui non amare.
Uerba uana aut risui apta non loqui:
Risum multum aut excussum non ama
re. **L**ectiones sc̄as libenter audire:
Orationem frequenter incubere. **M**ala
sua practerita cum lacrimis uel gemi
tu cottidie in oratione dō confitēri:
De ipsi malis decetero emendare. **D**esi
deria carnis non p̄fiscere: uolumatatem
propriam odire. **P**raeceptis abbatis
in omnibus oboedire: etiam si ipse aliter
quod absit agat. **M**emores illud domi
nicum praeceptum: quaedicunt facite:
quaecautem faciunt facere nolite. **N**on

*Sext⁹ i ca⁹ et⁹ q̄ sūt
instrumenta bonorum opm,*

15

uelle dici sc̄m ante quam sit. sed prius
esse quod uerius dicatur. Praecepta
di factis cottidie adimplere: Casuā
tem amare. Nullum odire: Sc̄lum in nō habere:
uidam non exercere: Contemnonem non
amare: elationem fugere. Seniores
uenerare: lutores diligere: in xp̄ia
more promiscuorare. Cum discor-
dante ante solis occasum impacem re-
dire: Et dedi misericordia numquam
desperare. Ecce haec sunt instrumen-
ta artis spiritualis: quae cum fuerint an-
bis die nocti que incessanter adm-
pleta: et in die iudicii reconsignata: il-
lam erces nobis ad nō recompensabitur.
quam ipse promisit: quod oculus non
uidit: nec auris audiuit: nec in cor ho-
minis ascendit: quae praeparauit d̄s
his quid diligunt illum. Officiana uero
ubi haec omnia diligenter operemur:

claustra sunt monasterii. et stabilitas
in congregazione. **D**e obedientia. Capit.

VOCABULENTIA. Quinth,

PRIMUS HUMILITATIS CRA
dus est. obediens sine mora; hec
conuenit his quinib[us] sibi a xpō carius
aliquid existimant. propter seruiti-
um sc̄m quod professi sunt. sc̄i prop-
ter metum gehennae. uel gloriam ui-
tae aeternae. **N**ox ut aliquid impo-
tum amaiore fuerit. ac si diuinitus im-
peretur. moram pati nesciant infaci-
endo. **D**e quibus dñs dicit. **O**b audi-
tus oboediuit mihi. **E**t item dicit
doctoribus. qui uos audit. me audit.
Ergo hi tales relinquentes statim que
sua sunt. et uoluntatem propriam de-
serentes. mox ex occupatis manib[us]
et quod agebant imperfectum relin-
quentes. uicino obediens et pede-

16

iubentis uocem factis secuntur. Et
ueluti uno momento predicta ma-
gistrorum iussio: et perfecta discipuli ope-
ra: inudicitate timoris dei ambages
communiter citius explicantur: qui
bus ad uitam aeternam gradiendi
amor incumbit. Ideo angustam viam
arripiunt: unde dominus dicit. Angusta
via est quae ducit ad uitam. At non suo
arbitrio uiuentes: vel desideriis suis
et uoluptatibus oboedientes: sed am-
bulantes alieno iudicio et imperio:
incoenobitis degentes: abbatem sibi
prcessse desiderant. Sine dubio hita-
les illam domini imitantur sententiam
quae dicit. Non ueni facere uoluntatem
meam: sed eius qui misit me; Sed haec
ipsa oboedientia tunc acceptabilis
erit deo: et dulcis hominibus: si quod
iubetur: non trepide: non tarde: non

te pide autem murmur uel cum
responso nolentis efficiatur, quia o
boedientia quam maioribus praeve
tur: do exhibetur, Ipse enim dixit:
qui uos audit me audit, Ecce cum bono
animo ad discipulis praebeni oportet:
quia hilarem datorem diligit dñs nā
cum malo animo si obediat discipulus,
et non solum ore sed etiam in corde si
murmurauerit: etiam si simpleat iussi
onem: tamen acceptum iam non erit
do quicor respicit murmurans,
Et pro tali facto nullam consequitur
gratiam: immo penam murmuranti
um incurrit: si non cum satis factione
emendauerit, Detaciturnitate m. Cap
VI. OCTA CIVILIA RENATAE Sexti.
FACTAMUS QUOD AIT PROPHETA,
Oixi custodiam vias meas: ut
non delinquam in lingua mea posui

11

orimeo custodiam; obmūtui ethūmi
liatus sum: et silūi abonis, hic ostendit
propheta: si ab omni eloquii s' inter dum
propter taciturnitatem debet ta
ceri: quanto magis amalis uerbis prop
ter poenam peccati debet cessari. En
go quamūi s' debonis et sc̄is et aedifica
tionum eloquii perfectis discipulis;
propter taciturnitatis grauitatem
rara loquendi concedatur licentia ✓
Quia scriptum est: in multiloquio non
effugies peccatum, Et alibi, nos set
uita immānibus linguae, Nam loqui
et docere magistrum condecet: tace
re et audire discipulū conuenit, Eli
deo si qua requirenda sunt a priore,
cum omni humilitate et subiectione
reuerentiae requirantur, Scarrilita
tes uero uel uerba otiosa et risum mo
uentia, aeterna clausura in omnibūs

locis dannamus; et ad talia eloquia
discipulum aperire eos non permittimus;

VII. Oe. b. u. m. I. I. T A T E . Cap. sept.

CLAMAT NOBIS SCRIPTURA NOI
uina fratres dicens Omnis qui se ex
altat humiliabitur: et qui se humiliat
exaltabitur, Cūm h̄ ec ergo dicit ost
endit nobis omnem exaltationem ge
nus esse superbi. e, quod se cauere pro
pheta indicat dicens Dñe non est ex
altatum cor meum: neque elati sunt
oculi mei. Neque ambulauī in magnis
neque in mirabilibus super me, Sed quid
si non humilit̄ sentiebam: si exaltauī
animam meam: sicut ablactatum super
matrē suā: itaretribues in anima mea.
Unde fratres: si sumus e humilitatis uo
lumus calmen attingere: et ad exaltatio
nem illam c elestem ad quam per pr e
sentis uit e humilitatem ascenditur:

uolumus uelociter peruenire: actibus
nostris ascendentibus scala illa erigen-
da est: quae insomno iacob apparuit:
per quam ei descendentes et ascenden-
tes angeli monstrabantur, Non aliud
sine dubio descensus ille et ascensus ano-
bis intelligitur: nisi exaltatione descen-
dere: et humilitate ascendere, Scala ue-
ro ipsa erecta: nostra est uita in seculo:
qui et humiliato corde ad hunc erigitur ad
celum, Latera enim eiusdem scalae di-
cimus nostrum esse corpus et animam:
in qua latera diuersos gradus humilita-
tis uel disciplin e euocatio diuina af-
cendendos

Primus humilitatis

*Seqenca in capitulo
de humilitate*

PRIMUS ITAQUE HUMILITATIS:
gradus est: sit morendi sibi ante
oculos semper ponens: obliuionem om-
nino fugiat. Et semper sit memor om-
nium quae praecepit dominus: qualiter con-

nentes dñm ingehenam propeccatis in
cidunt. et uitam aeternam qua eti men-
tibus dñm praeparata est. animo suo scm
per uoluat. **E**t custodiens se omni ho-
ra a peccatis etiatis. id est cogitationu-
linguae. oculorum. manuum. pedum.
uel uoluntatis propriae. sed et de side
putate festina. **R**ia carnis. **A**estimat se homo de celi
ad eum semper respici omni hora. et fac-
ta sua omni loco ab aspectu diuinita-
tis uideri. et ab angelis omni hora re-
nuntiari. **D**emonstrat nobis hoc pro-
pheta. cum in cogitationibus nostris
ita dñm semper praesentem ostendit
dicens. **S**crutans corda et tenes dñs. **E**t
item. **O**ñs nouit cogitationes hominu-
Item dicit. **I**ntellexisti cogitationes me-
as a longe. **E**t quia cogitatio hominis
confitebitur tibi. **N**am ut sollicitus fu-
circa cogitationes suas peruersas. di-

cat semper utilissfrater in corde suo,
 Tunc ero immaculatus coram eo: si obser-
 uauero me ab iniuriate mea, nolun-
 tam uero propriam ita facere pro-
 hibemur: cum dicit scripture nobis,
Et auoluntatibus tuis auerte, item roga Et
 mus dñm in oratione: ut si at uoluntas
 illius in nobis, Ocemur ergo merito
 nostram non facere uoluntatem: cum
 cauemus illud quod dicit sc̄a scripture,
Sunt mae qua incidentur ab hominibus
 rectae: quarum finis usque ad profun-
 dum inferni demergit. Ettam item a
 uemus illud quoddene gli gentibus dic-
 tum est, Corrupti sunt: et ab hominabi-
 les facti sunt in uoluptatibus suis. Inde
 sideris uero carnis ita nobis dñm creda-
 mus semper esse praesentem: cum dicit
 propheta dñs, Amete est omne deside-
 rium meum, Cauendum est ergo ideo

malum desiderium: quia mors secus
introitum delectationis posita est,
Unde scriptura praecepit dicens, post
concupiscentias tuas non eas; Ergo si
oculi dñi speculantur bonos et malos;
et dñs de caelo semper respicit super
filios hominum: ut videat si est intelle
gens aut requiriens dñm. **E**t si ab angelis
nobis deputatis cotidie die nocti que
dño factum nostrum opera nostra nunti
antur; **C**auendum est ergo omni hora
fratres sicut dicit in psalmo propheta:
nenos declinantes in malum: et inutiles
factos aliqua hora aspiciat dñs: et par
cendo nobis in hoc tempore: quia pius
est; expectat nos conuerti in melius;
nedicat nobis in futuro: haec fecisti
et tacit. **S**ecundus humilitatis.

Enim aplo
umilitate, **S**ecundus humilitatis cra
dus est: si propriam quis non amans

uoluntatem. desideria sua non delecte-
tur implere; sed uocem illam dñi factis
imitetur dicentis; Non ueni facere uo-
luntatem meam; scd eius qui misit me,

Item dicit scripture, Voluptas habet poe-
nam. et necessitas parit coronam, *tertii* hui *Seq̄t̄ in t̄*

TERTIUS HUMILITATIS C.R.A. *deb̄ humilit-*
dus est: ut quis prodi amore omni-
obedientia se subdat maiori. *Amitans*
dñm de quo dicit apostolus, factus oboe-
diens usque ad mortem, *Exalt⁹ humil'* *Seq̄t̄ in cap̄*

QUARTUS HUMILITATIS C.R.A. *deb̄ humilitate,*
dus est: si in ipsa obedientia duris-
et contrariis rebus: uel etiam qui-
bus libet irogatis iniurias: tacita con-
scientia patientiam amplectatur: et
sustinens non lascat uel discedat. di-
cente scripture, *Qui perseverauerit*
usque in finem hic saluus erit, *Item,*
Confortetur cor tuum: et sustine dñm,

Et ostendens fidem pro domino universam
etiam contraria sustinere debere: di-
cit ex persona sufferentium, **P**ropter
te morte adficiunt tota die: aestima-
ti sumus ut oues occasionis, **E**t securi de-
spe retributionis diuinæ: subsecuntur
gudentes et dicentes, **S**ed in his omni-
bus superamus propter eum quidilexit
nos, **E**t item alio loco scriptura, **P**robas-
tinos, dicit, igne nos examina nisi sicut ex-
aminatur argentum, **I**nduxisti nos in la-
queum: posuisti tribulationes in dorso
nostrorum, **E**t tu ostendat sub priore nos
esse debere: subsequitur dicens, impo-
sisti homines super capita nostra, **S**ed
et praeceptum domini in aduersis et in iuriis
per patientiam adimplentes: qui per-
cussi maxillam: præbent etiam: au-
ferenti tunicam dimittant et pallium:
angariati miliario: uadunt et duo;

cum paulo apostolo falsos fratres sus
tinent. et maledicentesse benedicunt. **E**nuntⁱ **S**equit^{ur} in caplo.

QUINTUS HUMILITATIS CRADUS est: si omnes cogitationes malas cordi suo aduenientes: uel mala a se absconde commissa: per humilem confessionem abbatem nonce lauerit suum. **H**ortans nos de hac re scriptura dicens: reuelat dñō viam tuam: et spera in eum. **E**t item dicit: Confitemini dñō quoniam bonus: quoniam in saeculum misericordia eius. **E**t item propheta: **O**elicatum meum cognitum tibi feci: et iniusticias meas non operui. **O**ixi pronuntiabo aduersum me iniusticias meas dñō: et tu remisisti impietatem cordis mei. **S**EXTUS HUMILITATIS CRADUS est: si omni uilitate uel extremitate

SEXTUS HUMILITATIS CRADUS est: si omni uilitate uel extremitate

contentus sit monachus: et ad omnia que
sibi inunguntur: uelut operarium se ma-
lum iudicet et indignum: dicens sibi cum
propheta, **A**d nihilum redactus sum et
nesciui: uti umentum factus sum apud te:
et ego semper tecum, **S**eptimus? humili.

Et in templo
humilitate, **S**eptimus humilitatis gra-
dus est: si omnibus se inferiorem etu-
liorem non solum sua lingua pronun-
tiet: sed etiam intimo cordis credat affec-
tu. **H**umilians se et dicens cum propheta,
Ego autem sum uermis et non homo: ob-
probrium hominum et abiectione plebis;
Exaltatus sum et humiliatus et confusus;
Et item, bonum mihi quod humiliasti me:
ut discam mandata tua, **O**ctauius? humili.

Et in templo
humili-
te, **O**ctauius humilitatis gra-
dus est: similil agat monachus nisi
quod communis monasterii regula
uel maiorum cohortantur exempla,

Nonus

22

Nonus humilitatis gradus Seq^t in t.
A. dehumilit
est: sicut in lingua ad loquendum pro
hibeat monachus: et taciturnitatem
habens: usque ad interrogationem non
loquatur. **M**onstrante scriptura: quia
in multiloquo non effugietur peccatum:
et quia vir linguosus non dirigitur su
per terram, **D**ecimus 9 humilitatis

Declimus humilitatis gra Seq^t in capl
dus est: si non sit facilis ac promptus dehumilitat
in risu. **Q**uia scriptum est, statutus
in risu exaltat vocem suam, **I**ndemnus

Vnde declimus humilitatis gra Seq^t in
dus est: si cum loquitur monachus: A. dehumili
tenter et sine risu humiliter cum gra
uitate: vel pauca uerba et rationabilia
loquatur: et non sit clamosus: uoce:
sicut scriptum est, **S**apiens uerbis in
notes cit paucis, **D**uodenum humili. Seq^t in cap
A. dehumili
Duodecimus humilitatis.

gradus est; si non solum corde mona-
chus: sed etiam ipso corpore humilita-
tem uidentibus semper indicet. Id
est in opere credi, moratoria monas-
terio; in horto invia; in agro uel ubi
cumque sedens; ambulans uel stans; in
clinato sit semper capite; defixis inter-
ram aspectibus; reum se omni hora de-
peccatis suis existimans; iam se tremen-
do iudicio representari existimet. Oi-
cens sibi in corde semper illud quod
publicanus ille euangelicus fixis inter-
ram oculis dixit, Domine non sum dignus
ego peccator leuare oculos meos ad
caelos; Et item cum propheta, Incur-
uatus sum et humiliatus sum usquequa-
que, Ergo his omnibus humilitatis gra-
dibus ascensis: monachus mox ad cari-
tatem di perueniet illam; quae perfecta
foras mittit timorem. Per quam

uniuersa quae prius non sine formi
dine obseruabat: absque ullo labore
uelut naturaliter ex consuetudine in
apiet custodire. Non iam timore ge
hemnae: sed amore xp̄i et consuetudi
ne ipsa bona: et delectatione virtutum
quae dñs iam in operarium suum mun
dum auitis et peccatis: sp̄us sc̄o digna
bitur demonstrare,

Capit. viii

De officijs diuinis in noctibus.

Hiemis tempore. tō est: A
kalendis novembribus usque in
pascha: iuxta considerationem
rationis: octauia hora noctis surgendū
est: ut modice amplius de media noc
te pausetur: etiam digesti surgant,
Quod uero restat post uigilias: a fratribus
qui psalterii uel lectionum aliquid in
digent: meditationi inseruiatur, Pas
cha autem usque ad supra dictas ka

Lendas nouembres: sic temperetur ho-
ra vigiliarum agenda: ut parvissimo
intervallo quo fratres ad necessaria na-
turae exeat custodito: mox matutini
qui incipiente luce agendi sunt subse-
Fuimus quantus. **Quanti psalmi dicendi**
sunt nocturnis horis. Ca. viij,

Hiemis tempore supra
scripto. imprimis dictatice verius
dīmadiutorium meum intende,
In secundo tertio dicendum: dñe labia
mea aperies: et os meum adnuntiabit
laudem tuam, **Cui subiungendus est**
tertius psalmus et gloria, **P**ost hunc
psalmus nonagesimus quartus cum an-
tiphona: aut certe decantandus. **A**nde
subsequatur ambrosianus. **O**enide sex
psalmi cum antiphonis, **Q**uibus dictis:
dicto uersu benedicat abbas. **E**t seden-
tibus omnibus in scannis: legantur ui-

24

assim a fratribus in codice super ana
logium tres lectiones. inter qua tria
responsoria cantentur, Quo respon
soria sine gloria dicantur: post tertiam
am uero lectionem quicamat dicat
gloriam, Quam dum incipit cantor di
cere: mox omnes desedibus surgant,
ob honorem et reverentiam scae trini
tatis, Codices autem legantur in vigili
is. tam ueteris testamenti quam noui di
umiae auctoritatis, Sed et ex positiones
eorum, quae a nominatis et orthodoxis
catholicis patribus factae sunt, Post
has uero tres lectiones cum responsoriis suis:
sequuntur reliqui sex psalmi
cum alleluia canendi, post hos lectio
apostoli sequatur ex corde recitanda.
Et uersus et supplicatio lactam ac idei
firiderson. & sic finiantur vigiliae
nocturnae,

Qualiter estatis tempore agatur
nocturna laus. Cap. x.

Apascha autem usque ad ka-
lendas novembri. omnis ut supra
dictum est psalmodie quantitas
teneatur. excepto quod lectiones in co-
dice propter breuitatem noctium mi-
nime legantur. Sed pro ipsiis tribus lec-
tionibus. una de ceteri testamento me-
moriter dicatur. quam breve respon-
sorium subsequatur. et reliqua omnia
ut dictum est impleantur. Id est ut nun-
quam minus aduodecim psalmorum
quantitate aduigilias nocturnas di-
cantur. exceptis tertio et nonagesimo
quarto psalmo.

Qualiter dominicas diebus vi-
gilie agantur. Cap. xi.

Dominico die temperius
surgatur ad uigilias. In quibus uig-

25

Uis teneatur mensura: id est modula
tis ut supra dispositum sex psalmis
et uersu: residentibus cunctis disposi
tae et per ordinem in sub selliis: legan
tur in codice ut supra diximus: quatuor
lectiones cum responsoriis suis: ubi
tantum in quarto responsorio dicatur
ac cantante gloria, Quam dum in capitulo:
mox omnes cum reverentia surgant,
Post quas lectiones sequuntur exordi
ne alii sex psalmi cum antiphonis sicut
anteriores et uersu: post quos iterum
legantur quatuor lectiones
cum responsoriis suis: ordine quo su
pria, post quas dicantur tria cantica
prophetarum quae instituerit abbas
Quae cantica cum allatura psallantur
Dicto etiam uersu et benedicente abbatte.
legantur aliae quatuor lectiones de
novo testamento ordine quos supra

Post quartum autem responsorum incepit abbas i^mnum tec*m* laudamus: quo per dicto: legat abbas lectionem de canticis: cum honore et timore sanctibus omnibus, quia per letitiam: respondent omnes amen, Et subsequatur mox abbas i^mnum tec*m* laus: et data bene dictione incipiatur matutinos, qui ordinis vigilarum omni tempore tam aestatis quam hibernis ac qualiter in die dominico teneantur, nisi forte quod absit tardius surgant: aliquid delectionibus breviandum est: aut responsoriis, quod tamen omnino caueatur ne prolixiatur.

Quod si contigerit: digne satis faciat dominatio: per amissu[m] suu[n]erit neglectu[m].

Qualiter matutinorum sollepnitas agatur. Cap. xi.

In matutinis dominicis, imprimis dicatur sexagesimus sextus

psalmus sine antiphona indirectum.
Post quem dicitur quinquagesimus
 cum alleluia; post quem dicitur cen-
 tesimus septimus decimus: et sexage-
 simus secundus. **I**nde benedictiones // psalmi
 et laudes. Lectio de apocalypsi una ex
 corde. Et responsorium: et ambrosia-
 nus: uersus: et canticum de euangelio:
 Laetaria: et completum est.

**XIII. Priuatis diebus qualiter matu-
 tini agantur. Capitulū. xiiii.**

DIEBUS autem priuatis.
 matutinorum sollemnitas ita aga-
 tur. Id est sexagesimus sextus psalmus
 dicitur sine antiphona: subtrahendo
 modice sicut ⁱⁿ dominica: ut omnes oc-
 currant ad quinquagesimum: qui cum
 antiphona dicitur. Post quem aliuduo
 psalmi dicantur secundum consuetu-
 dimem. Id est secunda feria quintus

et trigesimus quintus; **T**ertia feria· qua
dragesimus secundus; et quinquagesi
mus sextus; **Q**uarta feria· sexagesimus
tertius; et sexagesimus quartus; **Q**uinta
feria octagesimus septimus; et octoge
simus nonus; **S**exta feria· septuagesi
mus quintus; et nonagesimus primus;
Sabbato autem centesimus quadragesi
mus secundus; et canticum deuterono
mi; quod diuidatur in duas glorias;
Nam ceteris diebus canticum unum quod
que dies suo ex prophetis sicut psallit
ecclesia romana dicatur. **P**ost haec se
quantur laudes; deinde lectio una
apostoli memoriter recitanda. **R**es
ponsorium: ambrosianū: uersus: can
ticum de euangelio; laetaria; et com
pletum est; plane agenda matutina
uel uespertina non transcat aliquan
do nisi in ultimo ordine oratio domi

nica omnibus audientibus dicatur
apriore, propter scandalorum spinas
qua coriri solent. Ut conuenti periphi-
us orationis sponsionem qua dicunt:
dimitte nobis sicut et nos dimittimus;
purgent se ab huiusmodi uitio, Cete-
ris uero agendis ultima pars eius ora-
tionis dicatur, ut ab omnibus respon-
deatur, sed libera nos amalo-

Non in natali annorum qualiter vigi-
lie agantur. Capitulum. xiiii.

Inscritum uero festiuitati-
bus, uel omnibus sollemnitatibus: si
cum diximus dominico die agendum
ita agatur. Excepto quod psalmi aut
amphonae uel lectiones ad ipsius di-
em pertinentes dicantur: modus aut
supra scriptus teneatur.

Non. Alla quibus temporibus dicatur,
Cap. xv.

ASCO PASCHA USQUE PENTE
costen sine intermissione dicatur
allelua tam in psalmis quam in
responsoriis. A pentecosten autem us
que incipit quadragesimae: omni
bus noctibus cum sex posterioribus psal
mis tantum ad nocturnos dicatur.
Omni uero dominica extra quadrage
simam cantica matutini primae ter
tia sexta nonaque cum alleluia dicin
tur. Uespera uero iam cum antiphon
a. Responsoria uero numquam di
cantur cum alleluia nisi a pascha
usque pentecosten;

Qualiter diuina opera perdiem
agantur. Capituli. xvi.

VT AIT PROPHETA, SEPTIES.
inde laudem dixitibi, Quis septuag
atus numerus anobis sic im
plebitur: si matutino primae ter

tiae-sextae-nona-uesperae-comple
torique tempore nostrae seruitutis
offici-a persoluamus. Quia de his di
urnis horis dixit Septies in die laudē
dixi tibi, Nam denocturnis uigiliis-
idem ipse propheta ait. Medianoc
te surgebam ad confitendum tibi. Er
go his temporibus referamus laudes
creatori nostro super iudicia iustiti
ae suae. Idec matutinis prima ter
tia-sexta-nona-uespera-completorio.

et nocte surgamus ad confitendum ei,

Sviii. Qanti psalmi per easdem horas
dicendi sunt. Capitulum. xvii.

IAM DENOCTURNIS UEL MATU
timis. digestimus ordinem psalmodie.
nunc de consequenti bus horis uidea
mus. prima hora dicantur psalmi
tres singillatim. et non sub una gloria.
Hymnus eiusdem horae. postuersum.

ds inadiutorium meum intende: ante
quam psalmi incipiuntur, post expla-
tionem uero trium psalmorum: reci-
tetur lectio una: uersus et lectionis
et missae s̄t. Tertia uero sexta et nona
eodem ordine celebretur oratio. Id
est uersus hymni earundem horarum:
terni psalmi lectio et uersus lectionis
leison. et missae sunt. Si maior con-
gregatio fuerit cum antiphonis: siue
ro minor indirectum psalluntur,
Uespertina autem sinaxis quattuor
psalmis cum antiphonis terminetur,
Post quos psalmos lectio recitanda
est. Inde responsorium: ambrosia
nū, uersus canticum de euangelio:
laetaniae et oratio dominica. siam
missae, Completorium autem triū
psalmorum dictione terminetur,
Qui psalmi directanci sine antiphona

dicendi sunt, post quos hymnus cuiusdem horae lectio una uersus. Kirię eleison. et benedictio. et missa e fiant,
XVIII. **Quo ordine psalmi dicendi sunt. Capitulum. xviii.**

IN PRIMIS DICATUR UERSUS.
id est madiutorium meum intende: dñe adadiuuandum me festina. et gloria
inde hymnus uniusque horae, &c
inde prima hora dominica dicenda
quatuor capitula: psalmi centesimi
octauii decimi, Reliquis uero horis
idest tercia sexta uel nona ternaca
pitula supra scripti psalmi centesimi
octauii decimi dicantur, **Ad primam**
autem secundae feriae dicantur tres
psalmi. id est primus secundus et sex
tus. **Et** ita persingulos dies ad primā
usque dominicam dicantur per ordi
nem termi psalmi: usque nonum deci

gloria

num psalmum. **I**ta sanc-ut nonus psal-
mus et septimus decimus parciantur
in binos. **E**t sic fit ut ad vigilia dominii
ca semper unicesimo incipiatur. **A**dver-
tiam uero sextam nonamque secun-
dae feriae: nouem capitula quaere-
s fiduae sunt. decentesimo octavo de-
mo psalmo ipsa terna pereasdem ho-
ras dicantur, **E**x penso ergo psalmo
centesimo octavo decimo duobus die-
bus: id est dominico. et secunda feria.
Tertia feria iam ad tertiam sextam uel
nonam: psallantur terci psalmi; acen-
tesimo nonodecimo. usque ad centesi-
num unicesimum septimum: id est psal-
mi nouem, **Q**uique psalmi semper
usque dominicam pereasdem horas
midem repetantur. **S**ymnorum nihil
dominus lectionum ^{nihil} uersuum disposi-
tione uniformi cunctis diebus seruata.

Et ita scilicet semper dominica acente
 simo octavo decimo incipiet. **S**ic espe **D**e quod in templo
 ra autem cotidie quattuor psalmo^{ps} **q**uo ordine ipse
 rum modulatione canatur. **Q**ui psal
 mi incepiantur acentesimo nono usq;
 centesimum quadragesimum septimum,
 exceptus his qui in diuersis horis ex eius
 sequestrantur. **I**dest acentesimo sep
 timo decimo usque centesimum vice
 simum septimum: et centesimo trice
 simo tertio: et centesimo quadragesi
 mo secundo, **r**eliqui omnes in unius spe
 ram dicendi sunt. **E**t quia minus ueni
 unt tres psalmi: ideo dividendi sunt.
 qui in numero supra scripto fortiores
 inueniuntur. **I**dest centesimus trice
 simus septimus et centesimus quadra
 gesimus tertius: et centesimus quadra
 gesimus quartus. **C**entesimus uero
 sextus decimus quia parvus est: cum

³⁰
quod
dicendi sunt

centesimo quinto decimo coniungatur,
Oigesto ergo ordine psalmorum uesper
tinorum; reliqua idest lectiones res-
ponsoria. In uersus uel cantica
eq*ue* in caplo xviij sicut supra taxauimus implecantur. **A**d
eo ordine ipse p*s* completorum uero cotidie idem psal-
tendi sunt, mi repetantur: idest quartus nonage-
simus: et centesimus tricesimus tercius.
Oisposito ordine psalmodiae diurnae:
reliqui omnes psalmi qui super sunt
ac qualiter dividantur septem nocti-
um uigilii: partiendo salicet quinque
eos prolixiores sunt psalmi. Et duo
decim per unam quamque constituan-
tur noctem, hoc praecipue commo-
nentes: sicut forte haec distributi opsal-
morum displicerit: ordinet simili-
us aliter iudicauerit, **D**um omnino
disidat datur: ut omne ebdomada
psalterium ex integro numero ceniū.

34

quinquaginta psalmorum psalla-
tur. Et domino die semper acapi-
te repetatur ad uigilias. Quia mis-
merit deuotionis suae seruitum;
ostendunt monachi quinque psal-
terio cum cantis consuetudinariis
per septimane circulum psallunt.
Oum quando legamus sc̄os patres nos-
tros unodie hoc strenue implesse. quod
nos tepidi utram septimana integra
persoluamus.

De disciplina psallendi. Cap. xix.

VBIQUE CREDOIMUS. OIUTNA.
esse praesentiam: et oculos dñm in
omni loco speculari bonos et malos.
Maxime tamen hoc sine aliqua dubita-
tione credamus: cum ad opus diuum
adsistamus. Ideo memores semper si-
mus: quod ait propheta: seruite dño
in timore. Enterum psallite sapienter.

Et in conspectu angelorum psallam tubi,
Ergo consideremus qualiter oporteat
in conspectu diuinitatis et angelorum
eius esse: et sic stenus ad psallendum:
ut mens nostra concordet uoca nostrae;

XXX. O reuenia orationis. Cap. xx.

Si cum hominibus potenti-
bus uolumus aliqua suggestere: non
praesumimus nisi cum humilitate
et reuerentia: quanto magis dño domi-
uersorum: cum omni humilitate et pu-
ritatis deuotione supplicandum est.
Et non in multiloquo: sed in puritate
cordis: et conpunctione lacrimarum:
nos exaudiri sciamus. Et ideo breuis
debet esse et pura oratio: nisi forte ex
affectu inspirationis diuinae gratiae
protendatur. Inconuenit tamen om-
nino breuietur oratio: et factio signo a
priore omnes pariter surgant,

Lxxvi De decanis monasterij q̄les ēē debent. **xxi**

Si maior fuerit congre
gatio: elegantur de ipsiis fratribus
boni testimonii: et scāe conuersa
tionis: et constituantur decani. **Quis** sol
licitudinem gerant super decanias su
as: monibus secundum mandata
di et praecpta abbatissui. **Quid** decani
tales elegantur: in quibus abbas secu
rus partiat onera sua. **E**t non eligan
tur per ordinem: sed secundum unitae
meritum: et sapientiae doctrinam.
Quique decan si ex eius aliqua forte quis
inflatus superbia repertus fuerit re
prehensibilis: correptus semel et in e
rum atque tertio. **S**i emendare nolu
erit deciciatur: et alter in loco eius qui
dignus est subrogetur. **E**t de praepo
sito eadem constituemus. **G.** **xxii**
Lxxvii Quomodo dormiūt monachi. **C.**

SINCULI PERSINCULOS LEC
TOS DORMIANT, LECTA SIERNIA PRO
MODO CONVERSATIONIS SECUNDUM
DISPOSITIONEM ABBATISSUI ACCIPIAM,
SI POTEST FIERI OMNES IN UNO LOCO DOR
MANT, **S**Ì AUTEM MULTITUDO NON SINT:
DENI AUT UICEM CUM SEMORIBUS QUI
SUPER EOS SOLliciti sint paucem, CAN
DELA IUGITER IN Eadem CELLA ARDEAT.
USQUE MANE, VESTITI DORMIANT: ET
ANCTI ANGULIS AUT FUMIBUS: ET CULTEL
LOSSUOS AD LATUSSUM NON HABEANT
DUM DORMIUNT: NE FORTE PERSONAM
VULNERENTUR DORMIENTES. ET IN PAJA
TI SINT MONACHI SEMPER: ET FACTO SIGNO
ABSQUE MORA SURGENTES: FESTINENT IN
MÆM SE PRÆCUELENTE AD OPUS DI: CUM
OMNI Tamen grauitate et modeſta,
ADULESCENTIORES FRATRES IUXTA SE NON
HABEANT LECTOS: sed permixti cum se

Et
dñe de
freq
eram

XXXI

33

mōribus. Surgentes uero ad opus di-
uinum se moderate cohortentur;
propter somnolentorum excusati-
ones. **D**e excommunicātione culpa-
rum. **C**api. **xxiiii.**

Si quis FRATER CONTUMAX.
aut inobediens aut superbus
aut murmurans uel in aliquo con-
trarius existens scāe regulae; a pre-
ceptis seniorum suorum contempnor-
repertus fuerit; hic secundum dñi
nostrī p̄aceptū ammoncatur sc̄nd
et secundo secreto a senioribus suis; **I**l
non emendauerit; obiurgetur publice
coram omnibus; **I**uero neque sic cor-
rexerit; si intellegit qualis poena sit
excommunicationis subiaceat; **I**maut
improbus est; uindicta corporali subda-
tur; **Q**ualis debeat esse modus
excommunicationis. **C**. **xxiiii.**

SECUNDUM MODUM CUL
PAE, ex communicationis uel dis
ciplinae mensura debet extendi,
Quicul parum modus in abbatis
pendet iudicio; **S**i quis tamen frater
in leuoribus culpis inuenitur: amen
sac participatione priuetur, **P**riuam
autem amensac consortio: ista critica
tio; ut in oratorio psalmum aut anu
phonam non imponat: neque lectio
nem recitat: usque ad satis factionem,
Refectionem autem cibi post fratrum
refectionem solus accipiat. **U**tsi uer
bi gratia: fratres reficiunt sexta ho
ra: ille frater nona. **S**i fratres nona:
ille uespera: usque dum satis factione
congrua ueniam consequatur,
Fxxv **D**e grauioribus culpis. **C**ap. **xxv.**
ISAUTE M. FRATER qui GRAUIO
ris culpe noxa tenetur. suspendatur

amensa simul etaboratorio. Nullus
eisfratum in nullo iungatur consor-
tio; nec in contoquo, Solus sit adopus
sibi iunctum; persistens impaen-
tiae luctu. Sciens illam terribilem a-
postoli sententiam dicentis: traditum
eiusmodi hominem in interitu carnis: // satyane
ut sp̄s salius sit in die = dñi, Cibia aut̄
refectionem solus percipiat: mensura
uel hora qua praeviderit abbas eis com-
petere, Nec aquo quam benedicatur
transante: nec cibus quieti datur.

**XXXVI. De his qui sine iussione iungunt
se excommunicatis. Cap. xxvj.**

Si quis FRATER PRAESUMP-
serit sine iussione abbatis fratri
excommunicato quolibet modo
se iungere: aut loqui cum eo: uel man-
datum ei dirigere: similem sortiatur
excommunicationis vindictam,

Fxxviii Quidam inter rogat beatum abbem sol
licitudinem esse circa excommunicacionem

Omni sollicitudine cura abbas gerat: circa delinquentes fratres quia non est opus sanis medica: sed male habentibus. Et ideo ut id debet omnimodo utsapiens, medicis: immittere suspectas: id est seniores sapientes fratres: qui quasi secreto consolentur fratrem fluctuante: et prouocent ad humilitatis satisfactionem: et consolentur eum: ne abundantiori tristitia absorbeatur. Sed sicut ait idem apostolus: confirmetur in eo caritas: et oretur pro eo ab omnibus. Magnopere enim debet sollicitudinem gerere abbas: et omnis sagacitate et industria curare: ne aliquam de ouibus sibi creditis perdat. Nouerit enim se infirmarum

curam suscepisse animarum: in super
 sanas tyrannidem. Et metuat pro
 phetae comminationem: per quoniam
 dicit dominus, quod crassum uidebatis: assu
 mebatis: et quod debile erat proicie
 batis. Et pastoris boni pium imitetur
 exemplum: qui relictis nonaginta no
 nem ouibus immontibus: abiit ut am
 ouem quaerere faceret. Cu
 ius infirmitati intantum compassus
 est: ut eam in sacris humeris suis digna
 retur inponere: et sic reportare ad
 gregem. De his qui sepius correpti
 non emendauerint. Cap. xxviii.

III. COMENDARE SOLAERIUM.
Si quis FRATER FREQUEN
 ter correptus pro qualibet culpa:
 fictiam excommunicatus non emen
 dauerit: acior ei accedit correptio:
 Id est ut uerberum uindicta meum p

cedat, quod sinec ita correxerit: aut
forte quod absit insuperbiame latius
etiam defendere uoluerit opera sua:
tunc abbas faciat quod sapiens medi-
cus, si exhibuit fomenta: si unguentia
adhortationum: si medicamina diuin-
narum scripturarum. Si ad ultimum
ustionem excommunicationis uel pla-
gas uirgarum: etiam si uidetur nihil
suam praecualere industria, Adhibe-
at etiam quod maius est: suam et omni-
um fratrum pro eo orationem: ut dñs
qui omnia potest: operetur salutem
circa infirmum fratrem. Quod sinec
ist modo sanatus fuerit: tunc iam
abbas utatur ferro ab scissionis: ut ait
apostolus, auferre malum ex uobis,
Et iterum, Infidelis si discedit discedat:
ne una ovis morbida - omnem gregem
contaminet, **VIII**. **S**i oec beant.

Si debeant iterum recipi fratres ex eun-
tes demonasterio. Cap. xxxix.

FRATER qui proprio uitio
egreditur /demonasterio : si ceteri aut p̄cūt
ti uoluerit : spondeat prius om-
nem emendationem pro quo egressus / viiij
est : et sic in ultimo gradu recipiatur :
ut ex hoc eius humilitas conprobetur,
Quod si denuo exierit : usque tertio ita
recipiatur , Iam postea sciens sibi om-
nem reuersionis aditum denegari,
Ixxv . Pueri minori etate qualiter corri-
piantur. Cap. xxx.

OMNIS ETAS UEL INTELLEC-
TUS: proprias debet habere men-
suras, Ideoque quotiens pueruel
adulescentiores etate: aut quimius
intellegere possunt quanta poena
sit excommunicationis. Huius dum
delinquunt: aut ieiuniis missis affli-

gantur aut acris uerberibus coercan-
tur; ut sanentur. **S**equitur. **L**et. **s**im. **xxxi**

Qualis debet esse celleris monasterij.

CELLARARIUS MONASTERII.
eligatur de congregazione sapienti,
maturis moribus sobrius non mul-
tim edax: non elatus: non turbolen-
tus: non iniuriosus: non tardus: non
prodigus: sed timens dm. **Q**ui omnicon-
gregationi sit sicut pater. **C**uram ge-
rat de omnibus: sine iussione abba-
tis nihil faciat, **Q**uae in bentur custo-
diat, **f**ratres non contristet, **S**i quis
frater ab eo forte aliqua iterationabi-
liter postulat: non spernendo eum
contristet: sed rationabiliter cum
humilitate male petenti deneget.
Aniam suam custodiat. **M**emor
semper illud apostolicum. **q**uia qui
bene ministraverit gradum bonum

sibi adquirit, **I**nfirmorum infantū
hos pitum pauperumque cum omni
sollicitudine curam gerat. **S**cens sine
dubio quia pro his omnibus in die
iudicii rationem redditur us est, **O**m
nia uasa monasterii cunctamque
substantiam ac si altaris uasa sacra
ta conspiciat, **N**ihil ducat negligen
tum, neque auaritia studeat, neque
prodigis sit et stirpator substantie
monasterii sed omnia mensurate fa
ciat, et secundum iussionem abbas
humilitatem ante omnia habeat. **E**t
an substantia non est qua distribuatur:
sermo responsoris porrigitur bo
nus sic scriptum est. **S**ermo bonus su
per datum optimum, **O**mnia quae*ci*
in iunxit abbas ipsa habeat subci
ja sua. **A**quibus eum prohibuerit: non
praesumat. **F**ratribus constitutam

annonam sine aliquo t̄ipo. uel mora
offerat. ut non scandalizentur. Ne
mor diuinis eloquii. qui d̄ mereatur
qui scandalizauerit unum de pusillis;
Si congregatio maior fuerit. solacia
eidentur. aquibus adiutus. et ipse ac
quo animo impletat officium sibi co
missum. horis competentibus et den
tur quae clanda sunt. et petantur que
petenda sunt. ut nemo perturbetur
neque contristetur in domo di.

Sixtus. De ferramentis et rebus monast

SUBSTANTIAM MONASTERIUM
in ferramentis uel uestibus seu
quislibet rebus; prouideat abbas fra
tres de quorum uita et moribus seu
russit; et eis singula utile indicare
rit consignet custodienda. atquere
colligenda. Ex quibus abbas breuen

teneat: ut dum sibi in ipsa adsignata
 fratres uicissim succedunt; sciat quid
 dat aut quid recipit. **S**i quis autem sor-
 dide aut neglegenter res monaste-
 riū tractauerit: corripiatur. **S**inon
 emendauerit: disciplinae regulari
 subiaceat. **S**i monachi de-
 beant aliquid propriū habere. **p**xxiii

PRAECEPTA. hoc. aīt iu[m] RA-
 dicatus amputandum est demonas-
 terio; nec quis presumat aliquida-
 re aut accipere sine iussione abbatis;
 nec que aliquid habere proprium.
Nullam omnino rem; neque codicem-
 neque tabulas; neque graffium; sed mi-
 bil omnino: quippe quibus nec cor-
 pora sua nec uoluntates licet habe-
 re in propria uoluntate. **O**mnia ue-
 ro necessaria apatre sperare monas-
 terii; Nec quicquam liceat habere

quod abbas non dederit: aut permis-
rit, Omniaque omnium sint commu-
nia: ut scriptum est. Nec quisquam
suum aliquid dicat uel praesumat,
Quod si quisquam hoc nequissimo uno
deprehensus fuerit delectari: ambo
natur semel et iterum. Si non emen-
dauerit: correptioni subiaceat,
Si omnes debeant equaliter
actipere necessaria Cap. xxiiii.

SICUT SCRIPTUM EST. Qui
debatur singulis prout cuique
opus erat, ubi non dicimus ut per
sonarum quod absit acceptio sit: sed
infirmitatum consideratio. Ubi qui
minus indiget: agat deo gratias: et non
contristetur. Qui uero plus indiget:
humilietur promisitate: non ex
tollatur promisericordia. Et ita om-
nia membra erunt in pace, Ante om-

nia nemur murationis malum pro
qualicamque causa in aliquo quali-
cumque uerbo uel significatione ap-
pareat: quod si deprehensus quis fue-
rit: districtiori disciplina subdatur,

De septimanariis coquine. xxxv.

FRATRES SIBI IN UICEM SER-
VANT: ut nullus excusatetur acoqui-
nac officio: nisi a integritudine aut
in causa gravis utilitatis quis occupa-
tus fuerit: Quia exinde maior mer-
ces et caritas adquiritur, In becillibus
autem procurentur solacia: ut non
cum tristitia hoc faciant: sed habeant
omnes solacia secundum modum con-
gregationis: aut positionem loci, Si
maior congregatio fuerit: cellararibus
us excusatetur acoquinā: uel si qui intixi-
mus maioribus utilitatibus occupan-
tur. Ceteri sibi serviant uicem sub-

caritate, **E**gressus desceptimana: sab-
bato munditas faciat, **L**intea cum qui-
bus sibi fratres manus ac pedes ter gum-
lauet, **P**edes uero tam ipse quie gredi-
tur quam ille qui intratur us est om-
nibus lauent, **U**asa ministerii sui mun-
ui cellarariorum id: da et sana cellarario **consignet** at sa-
m in tranti **ton**, at quid dat aut quid recipit, **S**eptimæ
narii autem ante unam horam refec-
tionis accipiunt super statutam anno-
nam singulas biberes et panem: ut ho-
ra refectionis sine murmuratione.
et graini labore seruant fratribus su-
is, **I**n diebus tamen sollemnibus usque
admissas sustineant, **I**ntrantes et exe-
entes ebdomadarum: in oratorio mox
matutinis finitis dominica: omnium
genibus prouoluantur: postulantes
pro se orari, **E**grediens autem desep-
timana dicat hunc uersum. **Benedic**

tus es dñe ds. qui adiuui sume et con-
solatus es me, quod dicto tertio accep-
ta benedictione egrediens, subsequar-
tur ingrediens et dicat. Os madiuto-
rium meum intende. dñe ad adiuuan-
dum me festina, Ethoc idem tertiore
petatur ab omnibus. Et accepta bene-
dictione ingrediatur,

De infirmis fratribus: Cap. xxxvij.

IN FIRMO RUM CURA ANTE OM-
NA ET SUPER OMNA ADHIBENDA EST:
UT SICUT REUERA XPO ITA CIS SERVIA TUR.
Quia ipse dixit: infirmus sum et tu sis fastis
me. Et quod fecisti unice de his minimis:
mihi fecisti, Sed et ipsi infirmi conside-
rent in honore mei sibi seruiri. Et non
superfluitate sua confringent fratres
suos seruientes sibi, Quia tamen patien-
ter portandi sunt: quia detalibus co-
piosior merces adquiritur, Ergo cura

maxima sit abbati: ne aliquam neglegentiam patiantur, Quibus fratribus infirmis sit cella super se deputata: et servitor timens dñm: et diligens fac sollicitus, Balnearum usus infirmis quotiens expedit offeratur. Sanis autem et maxime iuuenibus tardius concedatur, Sed et carnium eus infirmis omnino debilibusque pro reparatione concedatur, At ubi me liorati fuerint: ac carnis more solito omnes abstineant, Curam autem maximam habeat abbas: ne a cellara ruis aut servitoribus neglegantur firmi. Ad ipsum respicit quicquid ad discipulis delinquitur. **XXXVII.**
De senibus vel infantibus. **Cap.**

LICET IPSA NATURA humana trahatur ad misericordiam in his aetatisbus: scilicet enim in fan-

tim: tamen et regulae auctoritas
eis prospiciat, Consideretur semp
meis inbecillitas: et nullatenus eis dis
trictio regulae teneatur in alimen
tis. Sed sit meis pia consideratio: et
praeueniant horas canonicas. **xxxviii.**

Jxxv De ebdomodario lectore. Cap.

MENSIS FRATRUM EOENTI
um. lectio deesse non debet, Nec
fortunatu casu qui arripuerit co
dicem legere audeat ibi. Sed lectu
rus tota ebdomada dominica in
grediatur, quin grediens post mis
sas et communionem petat ab om
nibus pro se orari: ut auerterat ab eo
dī spm elationis. Et dicatur hic uer
sus in oratione tertio ab omnibus:
ipsotamen incipiente. **O**ne labia
mea aperies: et os meum adnuntia
bit laudem tuam, **E**t sic accepta

benedictione: ingrediatur ad legen-
dum. Et summum fiat silentium: ut
nullius musitatio uel vox: nisi solius
legentis ibi audiatur, Quae uero neces-
saria sunt comedentibus et bibentibus,
sic sibi uicissim ministrant fratres: ut
nullus indigeat petere aliquid, Si quid
tamen opus fuerit: sonitu cuiuscumq;
signi potius petatur quam uoce, Nec
praesumat ibi aliquis de ipsa lectione
aut aliunde quicquam requirere: ne
detur occasio. Nisi forte prior proae-
dificatione uoluerit aliquid breui-
ter dicere, Frater autem lector ebdo-
madarii accipiat mixtum priusqua
incipiat legere: propter communio-
nem sciam: et nes forte graue sit ei iei-
num sustinere, Postea autem cum
quinac ebdomadarii et scruntori-
bus reficiat, Fratres autem non per

ordinem legant aut cantent: sed qui
adsciscunt audientes,

Dimensiona ciborum Cap. xxxix

SUFFICIERE CREDIMUS AD
refectionem cotidianam: tam sex
tae quam nonae omnibus mensibus
cocta duo pulmentaria propter di-
uersorum infirmitates. Ut forte qui
ex illo non potuerit edere ex aliore fi-
ciatur. Ergo duo pulmentaria cocta
fratribus omnibus sufficient. Et si fue-
rit unde poma aut nascentia legumi
num: addatur etterium. **P**ans libra
una propensa sufficiat in die: si uen-
sit refectio sive prandii et caenea quod
sicaenaturi sunt decadem libra ter-
tia pars acellarario seruetur redden-
da caenaturis. Quod si labor forte
factus fuerit maior: in arbitrio et po-
testate abbatis erit: si expedit aliquid

augere: remota pracomnibus cra-
pula. Et ut numquam subripiat mo-
nacho indigentia: quia nihil sic con-
trarium est omni xpiano: quomodo
ut dñs m̄: Vide et rapula pueris uero minoris acta-
re graventur te non eadem seruetur quantitas:
a vestra in terra sed minor quam maioribus: serua
a, Pueris et ta in omnibus parcitate. Carnium
uero quadrupedum omnimodo ab
omnibus abstineatur comesio: pre-
ter omnino debiles egrotos.

De mensura potis. Cap. xl.

VNUSQUISQUE PROPRIMUM
habet donum ex dō: aliussie ali-
us uerosic, Et id eo cum aliquas scrupu-
lositate anobis mensura uictus
aliorum constituitur, Tamen infirmi
contuentes in bellitatem: credimus
eminamini singulis sufficere per
diem, quibus autem donat dicitur etan-

tiam abstinentiae propriam se habi-
 tiros mercedem sciant, quod si aut
 loci necessitas uel labor aut ardor
 aestatis amplius poposcerit: marbi-
 trio prioris consistat. Considerans
 in omnibus nesu vere pat satietas aut
 aebrietas. **L**icet legamus unum om-
 nino monachorum non esse, Sed quia
 nostris temporibus id monachis per-
 suaderi non potest: saltum uel hoc con-
 sentiamus: ut non usque ad satietatem
 bibamus sed parciamus: quia innuma pos-
 tare facit etiam sapientes, ubi aut
 necessitas loci exposcit: ut nec supra
 scripta mensura inueniri possit: sed
 multo minus aut extoto nihil: bene-
 dicant dñm quib[us] habitant: et non mur-
 murent, **H**oc ante omnia ammen-
 tes: ut absque murmurationibus sint,
Alii quibus horis oportet

Sno

Quibzhonis oporteat reficere fr̄es. xli.

ASCO. PASCHA. usque. PENTE
costen. ad sextam reficiant fratres.
et ad seram cenen. **A**penteconsten
autem tota aestate silabores agro
rum non habent monachi. aut nimi
etas aestatis non perturbat. quarta
et sexta feria. ieiunent usque ad no
nam. reliquis diebus ad sextam pran
deant. Quae prandii sextae si opera
in agris habuerint. aut aestatis fer
uor nimius fuerit. continuanda erit
et in abbatis sit prouidentia. Et sic
omnia temperet atque disponat.
qualiter et animae saluentur. et quod
faciunt fratres. absque iusta murmu
ratione faciant. **A**b idibus autem se p
tembris usque ad caput quadra
gesimae. ad nonam semper reficiant.
In quadragesima uero usque in pascha.

ad uesperam reficiant, **I**psa tamen
uespera sic agatur: ut lumine lucerne
non indigeant reficientes: sed luce ad
huc diei omnia consummentur, **S**ed
et omni tempore siue caenae siue re
fectionis: hora sic temperetur: ut lu
ce fiant omnia, **U**t post comple
Xvi. **t**orium nemo loquatur. **C**ap.

Onusomo. Loquatur. xliii.

Omni tempore silenti
um debent studere monachi:
maxime tamen nocturnis horis, **E**t
ideo omni tempore siue ieiuni siue
prandii: sitem puf fuerit prandium ox
sur rexerit acena: sed eant omnes
in unum: et legat unus conlationes
uel uitias patrum: aut certe aliud quod
aedificet audientes. **N**on autem epa
tiam aut regum: quia infirmis in
tellectibus non erit utile illa hora

hanc scripturam audire. **A**lus uero
horis legantur. **S**i autem ieiuniū di-
cessuerint: dicta uespera paruo in-
ter uallo mox accedant ad lectionē
conlationum ut diximus; et lectus qua-
tuor aut quinque foliis uel quan-
tum hora permitat: omnibus inū-
num concurrentibus per hanc morā
lectionis: si quis forte in a dsignato si-
curat: bi commisso fuit occupatus. **O**mnes
ergo in unum positi compleant. **E**x-
eentes a completoriis: nulla sit licen-
tia denuo cīquam loqui aliquid.
Quod simuentis fuerit quisquam pī-
uaricare hanc taciturnitatis regu-
lam: graui uim dictae subiaceat. **E**x-
cepto sinecessitas hospitium super-
uenerit: aut forte abbas aliam aliquid
iussent, **Q**uod tamen et ipsum cum
summa grauitate et moderatione

honestissime fiat, **D**e his qui ad opus
salutis dei vel admensā tarde occurruit. xlvi

MENSA MUNDI OCCURSUS.

Ad horam diu in officiis
mox ut auditum fuerit signum, re-
licitis omnibus quaelibet fuerint
in manibus: summa cum festinatio-
ne curratur. **C**um grauitate tamen:
ut non scurritas inueniat somitem,
Ergo nihil operidi praecponatur, quod
siquis ad nocturnas uigilias post glo-
riam psalmi nonagesimi quarti que
propter hoc omnino protrahendo
et morose uolumus dici non occurre-
rit: non stet in ordine suo in choro:
sed ultimus omnium stet: aut in loco
quem talibus negligentibus seorsum
constituerit abbas. **U**t uideatur
ab ipso uel ab omnibus: usque dum
completo operedi: publica satis fac-

tione paenitentia, Ideo autem eos in ultimo aut scorsum iudicauimus debere stare: ut in si ab omnibus vel propria uerecundia sua emendentur, Nam si foris oratorium remaneant: erit forte talis quise aut re collocet: et dormiat: aut certe sedeat sibi foris vel fabulis uacet: et datur occasio maligno. Sed in gredia tur' intro: vi nec totum perda: et dereliquo' emendetur, Diurnis autem horis qui a do p's di postuersum et gloriam primi psalmi qui postuersum dicitur occurrit: lege qua supra diximus in ultimo stet: nec praesumat sociari choro psallentium usque ad satis factionem: nisi forte abbas licentiam de derit permissione sua, Ita tamen ut satis faciat reus ex hoc Ad mensam autem qui ante uersum non occurret: qui ad opus dei vel admesam trede omittat.

rit: ut simul omnes dicant uersum et
orent: et sub uno omnes accedant ad
mensam: qui per neglegentiam suam
aut uicium non occurrerit: usque ad
secundam uicem pro hoc corripiatur,
Sidenio non emendauerit: non per
mittatur ad mensae communis par
ticipationem. **S**ed sequestratus con
sortio omnium: reficiat solus: sublata
ei portione sua deuino: usque ad sa
tisfactionem et mendationem, **S**i
militer autem patiatur: quieta dil
luim uersum non fuerit presens: qui
post cibum dicitur, **E**t ne quis pre
sumat ante statutam horam uel pos
tea: quicquam cibi aut potus praesu
mere, **S**ed etiam offertur aliquid a
priore et accipere renauerit: hora
qua desiderauerit hoc quod prius se
cusauit: aut aliud omnino nihil per

cipiat; usque ad emendationem con-
gruam, **D**e hijs qui excommunican-
Sur tur quomodo satisfaciunt. xlvi.

TUR QUOMODO SANOS FACIANI.

Qui pro crux autoribus cul-
pis ab oratorio et mensa excom-
municatur. hora qua opus
di in oratorio per celebratur. ante
fores oratori prostratus iaceat: ni-
hil dicens: nisi tantum posito inter-
ra capite: stratus pronus omnium de-
oratorio ex euntium pedibus. **E**t hoc
tam diu faciat; usque dum abbas iu-
dicauerit satis factum esse; **Q**uidum
iussus ab abbatte uenerit: uoluat se
ipsius abbatis: deinde omnium uesti-
gios fratrum intorent pro ipso. **E**t
tunc si iussus est abbas recipiatur in
choro uel in ordine: quo abbas decre-
uerit. **I**ta sane: ut psalmum aut lec-

tionem uel aliud quid non praesumat
in oratorio inponere: nisi iterum ab
bas iubeat, Et omnibus horis dum co
pletur opus dei: proiciat se in terram
in loco quo stat: et sicsatis faciat: us
que dum ei iubeat iterum abbas: ut qui
escat iam ab hac satisfactione, quiue
ro pro leuibus culpis excommunican
tur: tantum amensa: in oratorio satis
faciant: usque adiussionem abbatis:
hoc perficiant: usque dum benedicat
et dicat sufficit,

Capi. xlv.

SALVDE hijs qui falluntur in oratorio.

Si quis dum pronuntiat
psalmum responsorum antiphon
nam uel lectionem fallitur: nisi
satisfactione ibicoram omnibus hu
miliatus fuerit: maiori vindictae sub
laceat. Quippe quin olim humilita
te corrigeret: quod neglegentia de

liquit, Infantes autem protali culpa
uapulent, De hys qui in alys qui
Filius buslibet rebus delinqut. ploj.

SER. RE BUS. OC. LINQ. QUAS T.
S i quis dum in LABORE quo
uis incoquimae in cellario immis
terio in pistrino in horto in arte ali
qua dum laborat; uel in quocumque
loco aliquid deliquerit: aut fregent
quippiam: aut perdident: uel aliud
quid excesserit. Abibet non ueniens con
tinuo ante abbatem uel congregatio
nem ipse ultro satis fecerit: et prodi
derit delictum suum: dum per alium
cognitum fuerit: maiori subiaceat
emendationi. Si animae uero peccati
causa fuerit latens: tantum abbatu[m]
spiritualibus senioribus pate faciat: qui
sciant curare et sua et aliena uulnera:
non detegere et publicare,

Abi

De significanda hora opis dei

Sixtus viii. De opera manuū cotidianā. xlvi.

NUNTIANO A HORA OPERIS. 48
 di die noctuque sit cura abbatig:
 aut ipse nuntiare; aut tali solli-
 cito fratri inungat hanc curam: ut
 omnia horis competentibus comple-
 antur, **P**salmos autem uel antiquo-
 nes post abbatem ordine suo quibus
 ius sum fuerit imponant, **C**antare
 autem edere non praesumant: ni-
 si qui potest ipsum officium implere:
 ut edificantur audientes, **Q**uodcum
 humilitate et grauitate et tremore
 fiat: ecce iussit abbas.

*De opem
um totid
La" xlv*

Sextus ix. De quadragesime obseruacione. xl

ORTHOS PAS. INTIMICAE EST.
 animae. **E**t ideo certis tempo-
 ribus occupari debent fratres.
 in labore manuum. **C**ertis iterum ho-
 ris in lectione diuina, **I**deoque hac

X. Due
natura
vferat
v. Gr
randi
tation
uedic
li flam
cunat p
Am
dispositione credimus utraque tem
pora ordinari. Id est ut a pascha us
que ad kalendas octobre ^{ia} manc ex
euntes a prima usque horam pene
quartam laborent quod necessari
um fuerit. Ab hora autem quarta us
que ad horam quasi sextam lectioni
uacent, post sextam autem surgen
tes amens pausent in lectulis suis
cum omni silentio. Aut forte quinuo
uerit legere sibi sicut legat: ut alium
non inquietet, Et agatur nona tem
perius mediante octava hora. Ete
rum quod faciendum est operemur:
usque ad uesperam. Si autem necessi
tas loci aut paupertas exegerit: ut ad
fruges recolligendas perse occupen
tur: non contristentur. Quia tunc ue
re monachi sunt: si labore manuum
suarum uiuunt: sicut et patres nostri

et apostoli, **Omnia tamen mensura**
 te fiant: propter pusillanimes **¶** **la** **Sequitur in cylo q**
 lendif autem octobribus usque ad **gesimo octavo d**
 caput quadra gesimae: usque in ho
 ram secundam plenam lectioni uā
 cent, **Hora secunda agatur tercia:**
 et usque nonam in opus suum labo
 rent quodeis iniungitur, **Facto aut**
 primo signo nonae horae: disiun
 gant ab opera sua singuli: et sim para
 ti dum secundum signum pulsauē
 rit, **Post refectionem autem uacent**
 lectionibus suis aut psalmis, **In qua**
 dragesimae uero diebus amane us
 que ad tertiam plenam uacent lecti
 onibus suis. **Et usque decimam horā**
 plenam operentur quodeis iniungi
 tur, **In quibus diebus quadragesime**
 accipiunt omnes singulos codices de
 bibliotheca: quos per ordinem exan

tegro legant, qui codices in caput
quadragesimae dandi sunt, **A**nte
omnia sane deputentur unus aut duo
seniores: qui circum eant monasterie
rium horis quibus uacent fratres
lectioni: et uidéant ne forte inuenia-
tur frater accidiosus qui uacat otio
aut fabulis: et non est intentus lec-
tioni: et non solum sibi inutilis est:
sed etiam alios distollit, hic talissi-
quod absit repertus fuerit: corripi-
atur semel et secundo, **S**i non emen-
dauerit; correptioni regulari sub-
iaceat: taliter ut ceteri timeant, **N**e
que frater ad fratrem iungatur ho-
ris incompetentiibus, **D**ominicite
die lectioni uacent omnes: exceptus
bis qui uariis officiis deputati sunt;
Si quis uero ita neglegens ad sidiosus
fuerit: ut non uelit aut non possit

meditari aut legere; inungatur ei
opus quod faciat ut non uacet, Fra
tribus infirmis aut delicatis talis ope
ra aut ars inungatur: ut nec otiosi
sint; nec uiolenta laboris oppriman
tur aut effugentur, quorum imbe
callitas ab abbate consideranda est.

**AL VI
Loc quadragesime obseruatione cap xlix**

LICE ET OMNI TEMPORE ui
ta monachi quadragesimae de
bet obseruationem habere: tamen
qua paucorum est ista uirtus: ideo
suademus istis diebus quadragesi
mae omni puritate uitam suam cui
todiire: omnes pariter et neglegenti
a s aliorum temporum his diebus scis
diluere, quod tunc digne sit: si ab
omnibus uitis temperamus. Oratio
in cumfletibus: lectioni et compunc
tiom cordis: atque abstinentiae ope

ram damus. Ergo his diebus augea-
mus nobis aliquid solito pensos er-
uitatis nostrae; orationes peculia-
res: ciborum et potus abstinentiam.
Utinus quisque super mensuram sibi
indictam: aliquid propria uolu-
tate cum gaudio sc̄i sp̄s offerat dō-
Ideſt subtrahat corporis suo decibo-
depotur desomno: de loquacitate-
descurritate. Etiam spiritualis de-
siderii gaudio sc̄m pascha expectat,
hoc ipsum tamen quod unusquisque
offerat abbati suo suggestat: et cum
cuius fiat oratione et uoluntate quia
quod sine permissione patris spiritu-
talif sit: praesumptioni deputabi-
tur: et uanae gloriae non mercediri.
Ergo cum uoluntate abbatis omnia
agenda sunt,

T OEFRAUERBAS QMILLONGE ABORE

WORKO LABOR AND VIGILIA SUNT.

FRATRES qui omni nō longe sunt in labore: et non pos sunt occurrere hora competentia ad oratorium: et abbas hoc perpendit quia ita est: agant ibidem opus di ubi operantur cum tremore diuino: flectentes genua. Similiter qui in itinere directi sunt: non eos praeceperant horae constitutae: sed ut possunt agant ibi: et seruitus pensu non neglegant reddere;

NUO FRATRI BIASQAT NON LONGE.
SATIS PRO FICIS CANTUR.

FRATER qui pro quo quis responso dirigitur: et ea die spe ratur reuerti ad monasterium: non praesumat foris manducare: etiam si omnino rogetur aquo quis: nisi for tecum ab abbatte suo praecipiatur quod

si aliter fecerit excommunicetur

III. DECORATORIO MONASTERII.

ORATORIUM. HOC STIQUOD.
dicitur; nec ibi quicquam aliud
geratur aut condatur. Exploratio
opere di omnes cum summo silentio
excant; et habeatur reverentia dō.
Ut frater qui forte sibi peculiariter
vult orare; non impediatur alteri
us in probitate; sed si aliter vult sibi
forte secretius orare; simpliciter in
trahat et oret; non in clamosa voce; sed
in lacrimis et intentione cordis. Er
go qui simile opus non facit; non per
mittatur explicito opere di remora
ri oratorio; sicut dictum est; ne ali
us impedimentum patiatur.

IV. DEBOS PRIMIS BAS SAS CUPIDENS.

OMNES SUPER UENIENTES
hospites tamquam xp̄i suscipi

antur. **Q**ui a ipse dicatur us est, hospes
fui et suscepisti me. **E**t omni bus con-
gruus honor exhibetur. maxime
domesticis fidei et peregrinis, ut ergo
nuntiatus fuerit hospes. occurratur
ei a priore uel a fratribus cum omni
officio caritatis. **E**t primi tuis forent
paniter, et sic sibi socientur in pace,
Quod pacis osculum non prius offe-
tur: nisi oratione praemissa: prop-
ter illusiones diabolicas. In ipsa
autem salutatione omnis exhibea-
tur humilitas. **O**mnibus uenientibus
sive discedentibus hospitiis: incli-
nato capite uel prostrato omni cor-
pore interram Christi in eius adoremur:
quiet suscipitur. **S**uscepti autem hos-
pites ducantur adorationem. **E**t pos-
tea sedeat cum eius prior aut cuius-
serit ipse, **I**legatur coram hospite lex

diuina: ut edificetur. Et post haec
omnisi exhibeatur humanitas; Ne
iunium apriore frangatur propter
hospitem: nisi forte praecipuus sit
dies ieiunii: quin non possit uiolari.
Fratres autem consuetudines ieu-
niorum prosequantur. **A**quam in
mambus abbas hospitibus det, pe-
des hospitibus omnibus tam abbas:
quam cancta congregatio lauet,
Quibus lotis: hunc uersum dicant.
Suscepimus dñs misericordiam tuam:
in medio templi tui, **P**auperum et
peregrinorum maxime suscepio-
nis cura sollicite exhibeatur: quia
impis magis xp̄s suscipitur, **N**am
diuitum terror: ipse sibi exigitho-
qt̄ in aplo. lūj. norem. **C**oquina abbatis ethospi
hospitib⁹ su⁹ tum super se sit. **U**t incertis horis
ipiendis, super uenientes hospites quinum

quam desunt monasterio: non inqui-
etentur fratres, Inquam coquimam
ad annum ingrediantur duo fratres:
qui ipsum officium bene implantur
Qui bus ut indigent solacia amminis-
trentur: ut absque murmuratione
seruant. Eiusdem quando occupa-
tionem minorem habent: exeat
ubies imperatur in opera, Et non so-
lum ipsi sed et in omnibus officiis
monasterii ista sit consideratio: in
quando indigent solacia accommo-
dantur eis: et iterum quando uacant
obediant imperanti, Item et cellam
hospitium habeat ad signatam frater:
cuius animam timor di possidet: ubi
sunt leuci strati sufficienter: et domus
di a sapientibus et sapienter amminis-
tretur, hospitibus autem cui non pre-
cipitur: nullatenus societur neque

conloquatur. Sed si obuiauerit aut
uiderit salutatis humiliter uidetur
est: ex parte benedictione pertinat
sciat: dicens sibi non licere loqui cum
hospite,

Tunc. **S**iperebat monachus. **I**ntra
Ras. ac. **A**liquo. **s**uscep**e**re.

Nullatenus. liceat. mo
nacho. neque apparentibus. neque ^{fuis}
que aquo quam hominum: nec
sibi inuicem litteras eulogias. uel
quaeribet munuscula accipere aut
dare: sine pracepto abbatis; quod
sicutiam apparentibus suis ei quicquam
directum fuerit: non prae sumat
suscipere illud: nisi prius indicatum
fuerit abbatu*s*. **Q**uod si iussit susci
pi*p* in abbatis sit potestate: cui illud
iubeat dari. **E**t non contristetur fra
ter cui directum fuerat: ut non deuar

occasio diabolo, qui autem alter
prae sum pserit: disciplinae regu
lari subiaceat, F R A T R I A.

~~IV. DE QUESTUARIBUS ET CALIGIS~~

VESTIMENTA FRATRIBUS.
secundum locorum qualitatē
ubi habitant: uel acrum tempe
riem dentur. Quia in frigidis regi
onibus amplius indigetur: in cali
dis uero minus. Haec ergo conside
ratio penes abbatem est. Nostā
men mediocribus locis sufficere
credimus monachis per singulos
cucullam et tunicam. Cuicullam in
hieme irilosam. In aestate puram
aut uetus tam: et scapulare propter
opera. Indumenta pedum pedules
et caligas. De quarum rerum omni
um colore aut grossitudine non cau
sentur monachi: sed quales inue

niri possunt in prouintia quade-
gum: aut quod uilius comparari
postet, **A**bbas autem de mensura
prouideat: ut non sint curta ipsaues-
timenta utentibus ea: sed mensura-
ta, **A**ccipientes noua: uetera semper
reddant in praesenti: reponenda
inuestiario propter pauperes, **S**uf-
ficit enim monacho duas tunicas
et duas cucullas habere propter
noctes: et propter lauare ipsas res,
Iam quod supra fuerit - superfluum
est: amputari debet, **E**t peduleſ et
quodcumque est uetus: reddant
dum accipiunt nouum, **F**emoralia
hi qui in via diriguntur de uestiario
accipient: quae reuertentes lata
ibi restituant, **E**t cucullae et tunicae
sunt aliquanto a solito quas habent
modice meliores. **Q**uas ex eis

minâ accipient deuestiario. et re
uertentes restituant. **S**tramenta
autem lectorum sufficientia mat
ta sagum. et lena. et capitale. qui
tamen lecti ab abbatte scrutandi
sunt. propter opus peculiare. ne
inueniatur. **E**t si cui inuentum fue
rit. quod ab abbatte non accepit.
grauiissimae disciplinae subiaceat.
Et ut hoc uitium peculiare radici
tus amputetur. dentur ab abbatte
omnia quae sunt necessaria. **I**de
cucilla. tunica. pedules caligae.
bracile. cultellus. grafium. acus.
mappula. tabulae. ut omnis au
feratur necessitatis excusatio. **A**quo
tamen abbatte semper considere
tur illa sententia actuum aposto
lorum. qui adabatur singulis pro
ut unque opus erat. **I**ta ergo et abbas

consideret infirmitates indigentia;
non malam uoluntatem inuidenti-
um. In omnibus tamen iudicis suis:
di retributionem cogitat,

LVI. DEMENS ABBATIS. —

MENSA ABBATIS CUM hos
pitibus et peregrinis sit sem-
per, quotiens tamen minus
sunt hospites, quos mult defratribus
uocare: in ipsius sit potestate, Senio-
res tamen unum, aut duos: semper
praeparat: cum fratribus dimittendum: propt̄
disciplinam,

LVII. OCARUM PRACTICAS MONASTERII.

ARTIFICES SISANT IN MONAS-
TERIO, cum omni humilitate fac-
ant ipsas artes: si permiserit ab-
bas, quod si aliquis excus extollitur
proscientia artissimae: eo quod uide-
tur aliquid conferre monasterio:

hic talis erigatur ab ipsa arte: et de
nmo per eam non transcat: nisi forte
humiliatio ei iterum abbas iubeat,

Si quid uero ex operibus artificiumue
nundandum est: videant ipsi per
quorum manus transigenda sunt:
ne aliquam fraudem praesumant ~~presumat pse~~ m

Memorenur semper ananiae et saf
firae: ne forte mortem quam illi in
corpore pertulerunt: hanc isti uel
omnes quia liquam fraudem dere
bus monasterii fecerint in animas
patiantur. **I**n ipsis autem pretiis
non subripiat auaritiae malum: sed
semper aliquantulum uilius detur:
quam ab aliis saecularibus dari po
test: ut in omnibus glorificetur dñs.

Eiusmodi disciplina suscipio
Nostrum fratrum. —
ouiter ueniens quis ad

conuersionem : non ei facilis tribu-
atur ingressus: sed sicut ait aposto-
lus: probate sp̄s sic exdō sunt Ergo
siue mens perseverauerit pulsans: et
infatas sibi iniurias et difficultatem
ingressus post quatuor aut quinq;
dies uisus fuerit patienter portare,
et persistere petitioni suae annua-
tur enim ingressus: et sit in cella hospi-
tūm paucis diebus, postea autem
sit in cella nouitorum; ubi medite-
tur et manducat et dormiat. Etsi
nōr ei talis deputetur: qui apud
sit ad lucrandas animas: quis per
cū omnino curiose intendat: et sol-
licitus sit si reuerā dñm quaerit: si sol-
licitus est ad opus dī: ad obediēti-
am: ad obprobria: praedicēti: ei
omnia dura et aspera: per quæ mir
addm̄. Si promiserit destabilans

lvi

suae persuerantia postduorum
 mensum circuitum legatur ei haec re
 gula per ordinem et dicatur ei. Ecce
 lex subqua militare uis si potes ob
 seruare ingredere si uero non potes.
 liber discede. **S**i adhuc stetit tunc **S**equitur in seculo
 ducatur in superdictam cellam noui **d**e disciplina
 tiorum et iterum probetur in omni
 patientia. Et post sex mensum cir
 cum legatur ei regula ut sciat
 ad quod ingreditur. **E**t si adhuc stat
 post quattuor menses iterum rede
 gatur ei eadem regula. **E**t si habita
 secum deliberatione promiserit se
 omnia custodire et cuncta sibi impe
 rata seruare tunc suscipiatur incon
 gregatione sciens a lege regulae
 constitutum quodei ex illa die non
 liceat egredi de monasterio neccol
 lum excutere de subiugo regulae.

quem sub tam morosa delibera-
tione licuit aut excusare aut susci-
pi in caplo. lviij. p[er]g[ra]m. **S**uscipiendus autem mora
disciplina suscipit oratio coram omnibus promittat
enī fēmī, destabilitate sua: et conuertione
morum suorum: et obediencia:
coram dō ci scis cuius. ut si aliquan-
dō aliter fecerit: ab eo se damnari
dum sciat quem inuidet, De qua
promissione sua faciat petitionem
ad nomen sōrum quorum reliquie
ibi sunt: et abbatis praesentis, quam
petitionem manu sua scribat aut
cerite si non scribit litteras. alter ab eo
rogatus scribit. Et ille nouicius
signum faciat, et in anni sua cum su-
per altare ponat, quam dum impo-
nuerit: incipiat ille nouicius mox
hanc uersum. **S**uscipte me dñe secun-
dum eloquium tuum continuam: et

ne con fundas me ab expectatione
mea, **Quem** uersum omnis congrega-
tio tertio respondeat: adiungentes
gloria patri, Tuncille frater noui-
cius prosteratur singulorum pe-
dibus: utorent pro eo. **E**tiam exil-
la hora incongregatione reputa-
tur, **R**essiquias habet: aut eroget
prius pauperibus: aut facta sollem-
niter donatione conferat monas-
terio: nihil sibi reseruans ex omni-
bus. **Q**ui ppe qui ex illa die nec pro-
prii corporis potestatem se habitu-
rum sciat, **M**ox ergo in oratorio exua-
tur rebus propriis quibus uestitus
est: et induatur rebus monasterii,
Illa autem uestimenta quibus exu-
tus est: reponantur in uestiario con-
seruanda. **U**tsi aliquando suadenti
diabolo consenserit: integradiatur

demonasterio quod absit. tunc ex
utus rebus monasterii proiciatur,
Illa tamen petitionem eiusquam
de super altare abbas tulit non re-
cipiat. sed in monasterio reserue-
tur,

Invictus. De filiis nobilitatibus pa-
perum qui offeruntur.

Si quis forte de nobilitatibus
offert filium suum de monas-
terio: si pse puer minori acta-
test: parentes eius faciant peccati
onem quam supradiximus: et cum
oblatione ipsam petitionem et
manum pueri inuoluant in palla
altaris: et sic cum offerant, Oere-
bus autem suis aut in presenti peccati
one promittant. subiure iuran-
do: quia numquam per se. num
quam persufficiam personam; na-

quolibet modo ei aliquando aliquid
 dent aut tribuant occasionem ha-
 bendi, & el certe si hoc facere nolu-
 erint: et aliquid offerre uoluerint
 maeleemos nam monasterio pro-
 mercede sua faciant: ex rebus quas
 dare uolunt monasterio donatio-
 nem: reseruato sibi sita uoluerint
 usu fructuario, Atque ita omnia
 obstruantur: ut nulla suspicio re-
 maneat pueri: per quam deceptis
 perire possit quod absit: quod ex
 perimento didicimus, Similiter
 autem et pauperiores faciant, qui
 uero extoto nihil habent: simpli-
 citer petitionem faciant: et cum
 oblatione offegant filium suum
 coram testibus, **F**INITA R^E.

In desacerdotiis busque forte-
 uoluerint in monasterio. ba-

Si quis de oratione sacerdotum in monasterio se suscipi rogauerit; non quidem et cito adsentiat, **T**amen si omnino operatur in hac supplicatione: sciat se omnem regulae disciplinam servat, ne aliqui dei relaxabitur. **E**t si sit scriptum est: amice ad quod uenisti, **C**oncedatur etiam post abbatem stare: et benedicere a monachis sustinere: sitamen iussit et abbas, **S**in alias nullatenus aliqua praesumatur sciens se disciplinae regulari subditum: et magis humilitatis exempla omnibus det, **E**t si forte ordinatio nisi aut alius frei causa fuerit in monasterio: illum locum attendat quod ingressus est in monasterio: non illum qui ei prorogantia sacerdotia concessus est. **C**le

ricorum autem si quis eodem deside-
rio monasterio sociare uoluerit:
loco mediocri collocentur. Et ipsi
tamen si promittunt de obserua-
tione regulae uel propria stabili-
tate, **LXII. DE MONACHIS. PER E**
GRINUS. QUALITER SUSCRIPTANTUR.

Si quis monachus per
grinus de longinquis prouin-
ciis superuenerit: si pro hospiti-
e uoluerit habitare in monaste-
rio: et contentus est consuetudine
loci quam inuenierit: et non forte su-
perfluitate sua perturbat monas-
terium: sed simpliciter contentus
est quod inuenierit: suscipiatur quan-
to tempore cupit, si qua sane ratio
nabiliter: et cum omni humilitate
caritatis reprehendit autostendit:
tractet abbas prudenter nec forte

pro hoc ipso cum dñs direxerit, Si
nero postea uoluerit stabilitatem
suam firmare: non remuatur talis
uoluntas: et maxime tempore hos-
pitalitatis potuit eius uita dinoscari.
Quod si superflus aut uiciosus inuen-
tus fuerit tempore hospitalitatis:
non solum non debet sociari corpo-
ri monasterii. uerum etiam dicatur
ei honeste ut discedat: ne eius misere-
ria etiam alii uiidentur, Quod si non
fuerit talis qui mereatur proicere: non
solum si petierit suscipiatur con-
gregationi sociandus: uerum etiam
suadeatur ut sit: uteius exemplo
alii erudiantur, Et quia in omnibus lo-
co uideretur seruitur: umbras regimili-
tatur, Quod si etiam talem esse per-
spexerit abbas: liceat cum insupe-
riori aliquantum constituere locum,

l

Non solum autem monachum; sed etiam
desupra scriptis gradibus sacerdotum uel clericorum stabilitate po-
test abbas maiori quam in grediu-
tur loco; si eorum talem perspexe-
rit uitam esse. Caveat autem ab-
bas ne aliquando dealio noto mo-
nasterio monachum ad habitan-
dum suscipiat; sine consensu abba-
tis eius aut litteris commendaticis;
quia scriptum est: quod tibi non uis-
fieri; alii nefeceris;

IX. DE SACEROBOTIBUS MONASTERIIS.

Si quis abbas sibi presbi-
terum uel diaconem ordinari pe-
tierit; desuifeligat quidignus
sit; sacerdotio fungi. Ordinatus autem
caueat elationem aut superbiam;
nec quicquam praesumat nisi quod
ei ab abbatte precipitur; sciens sc-

multo magis disciplinae regulari
subdendum: ne occasione sacerdo-
ti obliuiscatur regulae oboediens
tiam et disciplinam: sed magis ac-
magis in dñm proficiat. **L**ocumue-
ro illum semper adtendat quoniam
gressus est in monasterium: pree-
ter officium altaris: et si forte elec-
tio congregationis et uolumen ab-
batis proutiae merito cum pro-
mouere uoluerint. **Q**uitamen re-
gulam decanis uel praepositus con-
stitutam sibi seruare sciat: quod si
aliter praesumpserit: non sacer-
dos sed rebellio iudicetur. **E**t sae-
pe ammonitus: si non correxerit:
etiam episcopus adhibeatur intes-
timonium. **Q**uod sinec sic emenda-
uerit: clarescentibus culpis proci-
atur demonasterio: sit amentalis

fuerit eius contumacia: ut subdi
ant oboedire regulae nolit,

IN DEORDINE CONGREGATIONIS.

ORDES SUOS IN MONAS
terio ita conseruent: ut conuen
tione tempus: et unitae meri
tum discernit utque abbas consti
tuerit, Quia abbas non conturbet
gregem sibi commissum: nec qua
si libera utens potestate iniuste
disponat aliquid: sed cognit sem
per quia de omnibus iudicis eto
peribus suis redditus est do ra
tionem, Ergo secundum ordines
quos constituerit: uel quos habue
rint ipsi fratres: sic accedant ad pa
cem ad communionem: ad psal
mum imponendum: in choro stan
dum, et in omnibus omnino locis
actas non discernantur ordine nec

eq̄t in ep̄lo
de ordine
regis.

præciudicat: quia samuel et daniel
pueri-presbiteros iudicauerunt,
Ergo exceptus his quos ut diximus
altiori consilio abbas practulerit
vel degradauerit: certis excusis:
reliqui omnes ut conueruntur ita
sunt. Ut uerbigratia: qui secunda
hora diei uenit diei: cuiuslibet acta
ut aut dignitatis sit, **Pueris** per om
nia ab omnibus disciplina conser
uata. **Tumores** sigitur priores suos
honorant: priores iuniores suos di
ligant. In ipsa appellatione nomi
num: nulli liceat alium appellare
puro nomine: sed priores iuniores
suos fratres nominant: iuniores aut
priores suos non nos uocent: quod
intelligitur paterna reucrentia.

63

Abbas autem qui uices xp̄i creditur
agere domini et abbas vocetur.
non sua assumptione sed honore
et amore xp̄i Ipse autem cogitet
et sic se exhibeat ut dignus sit tali
honore, ubi cumque autem sibi ob
tinet fratres: minor apriore bene
dictionem petat, Transcurret ma
iore: minor surgat: et det ei locum
sedendi, Nec prae sumat minor con
sidere: nisi prae cipiat senior suus:
ut fiat quod scriptum est: honore
in uicem praeuenientes, Pueri par
ui vel adolescentes: moratorio vel
ad mensas cum disciplina ordines
suos consequantur: foris autem vel ubi
ubri et custodiam habent: et disci
plinam: usque dum ad intelligibile
actatem perueniant,

LXXXVII. DE CONSISTENTIA ABBATUM.

IN ABBATIS ORDO IN NATIONEILLA
semper consideretur ratio, ut hic cor-
stituiatur quem sine omniſ concors
congregatio secundum timorem di-
ſue etiam pars quamvis parua con-
gregationis: saniori consilio elega-
rit, Ut ac autem merito et sapientia
ac doctrina diligatur: quod ordinan-
dus est: etiam si ultimus fuerit mor-
dine congregationis, Quod si etiam
omniſ congregatio missus quod
quidem absit: consentientem perso-
nam pari consilio eligent: et una
ipsa aliquatenus innotitiam episco-
pi ad eius pertinet diocesim locus
ipse vel abbatibus aut christiani cui
nisclaruerint: prohibeant prauos
praeualere consensum: sed domini di-
ignum constituant dispensatore.
Scientes proboscē recepturos mērē

dem bonam: si illud casta et zelodi
faciant: sicut ediuerso peccatum si
neglegant. **S**ordinatus autem abbas **D**e **s**ext*m* in **c**ity
be **d**e **o**rdine
abbate,
cogitet semper quale onus susce-
pit: et cum redditus uset rationem
utilizationis suae: sciatque sibi oport-
tere prodesse magis quam praees-
se. Oportet ergo cum esse doctum
lege diuina: ut sciat et sit unde pro-
ferat noua et iuxta. **C**astum- sobri-
um- misericordem: et semper super-
exaltet misericordiam iudicio: ut
idem ipse consequatur, oderit ui-
tia: diligat fratres, In ipsa autem
correptione prudenter agat: et
ne quid nimis: ne dum nimis erade-
re cupit eruginem: frangatur uas.
Suaque fragilitate semper suspectus
sit: memineritque calatum
quassatum non conterendum, in

qui bus non dicimus ut per mittat
nutriri vita: sed prudenter et cum
caritate ca amputet: ut in derit cui
que expedire: sicut iam diximus:
et studeat plus amari quam timere,
Nonsit turbulentis et anxius: non su-
mum et obstinatus: non sit zelotus
pus et nimis suspiciosus: quia num
quam requiescit, **I**n ipsis imperiis
suis profundus et consideratus: et siue
secundum dm̄ siue secundum saecu-
lum sit, opera quaे in iungit disser-
nat et temperet. **C**ogitans discreti-
onem sc̄i iacob dicentis. **S**i greges
meos plus in ambulando fecerola-
borare: morientur cuncti in a die:
Haec ergo alia que testimonia discre-
tionis matris uitium sumens: sic
omni at temperet: ut et sit q̄ fortis
cupiant: et infirmi non refu-

lxvii

giant, Et praecepue ut praesente
 regulam in omnibus construct:
 ut dum bene ministrauerit audi
 at ad hō quod seruus bonus que
 rogauit triticum conseruus suis
 intempsore suo. Amen dico uobis
 ait: super omnia bona sua con
 stituet eum,

LXV. DE PRÆPOSITO MONASTERII.

Sæpius quoem contin
 git: ut per ordinationem præ
 positi scandala grauiæ immo
 na steriis oriantur. Dum sint ali
 qui maligno spū superbiae inflati
 et aestimantes se secundos esse ab
 bates: adsumentes sibi tirannidē
 scandalæ nutriunt: et dissensiones
 in congregazione faciunt. Et maxi
 me in illis locis ubi ab eodem sacer
 dote uel ab eis abbatis qui abba

tem ordinant; ab ipsis etiam et prae-
positus ordinatur, quodquam sit
absurdum facile aduertitur. quia ab
ipso initio ordinationis materia
cidatur superbiendi. **D**amei sug-
gerit ac cogitationibus suis exu-
tum cum esse apoteestate abbatis
sui: quia ab ipsis est ordinatus aqui-
bus et abbas, hinc suscitantur in
uidiae-rixae-detractiones: emu-
lationes dissensiones ex ordinati-
ones: ut dum contraria sibi abbas
prepositusque sentiunt: et ipsorum
necessitate est sub hac dissensione ami-
mas periclitari. **E**thi qui sub ipsis
sunt: dum adulantur partibus cum
in perditionem, cuius periculi ma-
lum illos respicit in capite: quia talis
in ordinatione se fecerunt aucto-
res. **I**deo nos praecidemus expedi-

lxxv

re: propter pacis caritatisque cui
 todam: in abbatis pendere arbitri
 trio: ordinationem monasterii sui,
Et si potest fieri per decanos ordine
 tur ut ante dispositum: omnis uni
 litas monasterii: prout abbas dispo
 sserit: ut dum pluribus committi
 tur: unus non superbiat: quod si
 aut locus expectat aut congregatio
 petierit rationabiliter cum humili
 tate: et abbas indicauerit expedire:
 quemcumque elegerit abbas cum con
 silio fratrum timentium dominum: ordinet
 ipse sibi praepositi: **Q**uitam en p
 positus illa agat cum iuerentia:
 quae ab abbatte suo cuncta fue
 rint: nihil contra abbatis uolunta
 tem: et ordinationem faciens: **Q**uia
 quantum praclatus est ceteris: ita
 cum oportet sollicitius obseruare:

Seq^z in cap^z
G. de p^zositi
 m^zostery,

praecepta regulae, qui praepositus
si repertus fuerit uitiosus: aut elati-
one deceptus superbire: aut con-
temptor scâe regulae fuerit com-
probatus; ammoneatur usque qua-
ter. **S**in non mendauerit: adhibe-
atur ei correptio disciplinae regu-
laris; **Q**uod si neque sic correxerit:
tunc deiciatur de ordine praepo-
sturæ: et alius quidignus sit in lo-
co eius subrogetur; **Q**uod si et pos-
tea in congregazione quietus et obœ-
diens non fuerit: etiam demonas-
terio pellatur; **C**ogitet tamen ab
bas se de omnibus iudicis suis dô red-
dere rationem. ne forte inuidiae
aut zeli flamma uirat animam,

Ixvi. **D**E COSTIARIS MONASTERIIS.
APORTAM MONASTERII.
ponatur senex sapiens: quis sci-

67

at accipere responsum et redde
re. **E**t cuius maturitas eum non si
nat uagari, qui portarius cellam
debet habere iuxta portam: ut
uenientes semper praesentem in
ueniant: a quo responsum accipiant,
Et mox ut alius pulsauerit: aut
pauper clamauerit: do gratias res
pondeat: aut benedic. **E**t cum omni
mansuetudine timoris dei reddat
responsum festinanter cum seruo
re caritatis, qui portarius si indiget
solatio: uimorem fratrem accipiat,
Monasterium autem si possit fieri:
ita debet constitui: ut omnia neces
saria id est aqua molendinum pis
trinum hortus uel artes diuersae
intra monasterium exerciantur:
ut non sit necessitas monachis ua
gandi foras: quia omnino non expe

dit animabus eorum, hanc autem
regulam saepius uolumus in congre-
gatione legi: ne quis fratum se de-
ignorantia excuset. Fris.

LXXXVIII. DE FRATRIBUS IN CLOISTERO.

DICENDO FRATRES IN UNA:
omnium fratrum uel abbatis
se orationi commendent. Et
semper adorationem ultimamope-
ris dī: commemoratio omnium ab-
sentium fiat, Reuertentes autem
deuia fratres: ipso die quoredeunt:
per omnes horas canonicas dum
expletur opus dī: prostrati solo ora-
tioni ab omnibus petant orationē:
propter excessus: ne qui forte subri-
puerit. in uia iuis aut auditus ma-
lac reuertotiosi sermonis; Nec quis
quam praesumat alio referre que-
cumque foris monasterii uiderit

aut audierit: quia plurima destruc
tio est, Quod si quis praesumpserit:
uindictae regulari subiaceat, simi
liter et qui praesumpserit claustra
monasterii egredi: uel quocumq;
ire: uel quippiam quamvis par
uum sine iussione abbatis facere,

LXXXVIII. SI FRATRI POSSIBILIA INJUNGANTUR.

SI CUI FRATRI ALIQUA FOR
TE grauia aut impossibilia inun
gantur: suscipiat quidem in
bentis imperium cum omni man
suetudine et obediencia, quod si
omnino virium suarum mensurā
uiderit pondus oneris excedere:
impossibilitatis suae causae ei qui
sibi praest patienter et oportune
suggerat. Non superbiendo autre
sistendo: uel contradicendo, quod

si post suggestionem suam in sua
sententia prioris imperium per
durauerit: sciat iunior ita sibi ex
pedire: et ex caritate confidens
deadiutori odii oboediat,

LXXXVIII. Ut in monasterio non presu
mat alter alterum defendere.

PRAECAUENIUM EST NE.
quia in occasione praesumat
alius alium defendere monachū
in monasterio; aut quasi tueri: eti
am si qua uis consanguinitatis pro
pinquitate iungantur. Nec quoli
bet modo id a monachis praesuma
tur: quia exinde gravissima occa
sio scandalorum ori potest, quod
siquis haec transgressus fuerit: aci
us coerceatur,

LXXXIX. Ut non presumat. qd alii cedē.
Alioquin aliis cedēt. in monasterio, b.

lxviii

VIETUR IN MONASTERIO
omnis præsumptionis occasio,
ordinamus atque constitui mus:
ut nulli liceat quemquam fratru
suorum excommunicari aut cede
re: nisi an potestas ab abbate data
fuerit, peccantes autem coram
omnibus arguantur: ut ceteri me
tim habeam, **I**nfantū uero us
que ad quimum decimum annum
aetatis discipline diligentia ab om
nibus et custodia sit: sed et hoc cu
omni mensura et ratione, **N**am in
fortiori aetate qui præsumit ali
quatenus sine præcepto abbas:
uel ipsi infantibus sine discre
tione exarserit: disciplina regu
laris ubi accat: quia scriptum est;
quod tibi non uis fieri alione fac
ris. **LXXXII.** UTO BOGOIENCS.

6 fi
lec
ir:
ust
Sue
duo 22

SUBSTITUTUS IN AICEM.

OBOEDIENTIAE. BONUM NON.
solum abbati exhibendum est
ab omnibus: sed etiam sibi inui-
cem oboediant fratres: scientes per
hanc oboedientiac uiam: se ituros
addim: **P**raemisso ergo abbatis aut
prepositorum qui ab eo constituti un-
tir imperio: cui non permittimus
priuata imperia praeponi. **D**ece-
tero omnes iumores prioribus suis:
omni caritate et sollicitudine oboe-
diant: **Q**uod si quis contentiosus rep-
peritur: corripiatur. **S**i quis autem
frater pro quauis minima causa ab
abbate uel aquocumque priore
suo corripitur: quolibet modo: uel
sileuiter senserit animos prioris
cuiuscumque contra fecitos uel com-
motos: quamuis modice: mox sine

70

mora tamdiu prostratus interra
ante pedes cuius iaceat: satis faciens:
usque dum benedictione sanctetur
illa commotio, quod qui contemp-
serit facere: aut corporali vindicta
subiaceat: aut si contumax fuit de-
monasterio expellatur,

LXXXVII. DE ZELO BONO. QUÆST. OC BCVII.

MONACHIBUS BABERE.

SI CUM EST ZELUS AMARITU
dimis malis: qui separat adō: et
ducit ad infernum: ita est et
zelus bonus: qui separat a uitiis: et
ducit addm̄: et ad uitam aeternam.

Hunc ergo zelum feruentissimo a
more exerceant monachi: id est
ut honore se in uicem præueniant.

Infirmitates suas siue corporum
siue morum patientissime tolerent.
obedientiam sibi certatim impen-

dant. Nullus quod sibi utile iudi-
cat sequatur; sed magis alio, Can-
tatem fraternitatis casto inpen-
dant amore. Omnes timeant: abba-
tem suum sincera et humiliter carita-
te diligant, Christo omnino nihil
praeponant. Quinos pariter ad
uitam aeternam perducant. Amen.

Lxxiii. De hoc quod non omissus

trahatur. Observatio in hac se-

regula constituta. lxxiiij. canticum

Regula autem hanc
descripsimus: ut hanc obser-
uantes in monasteriis aliqua-
tenus uel honestatem morum:
aut initium conuersationis nos
demonstremus habere. Ceterum
ad perfectionem conuersationis
qui festinat: sunt doctrinae scorum
patrum: quarum observatio per-

172

ducit hominem ad celum inē
perfectionis, quae enim pagina
aut quis sermo diuinæ auctorita
tis ueteris ac noui testamenti non
est rectissima norma uitæ huma
nae? Aut quis liber scōrum catho
licorum patrum hoc non resonat,
ut recto cursu perueniamus ad
creatorem nostrum? Nec non et
conlationes patrum et instituta
et uita eorum. Sed et regula scīpa
tris nostri basili: quid aliud sunt?
nisi bene uiuentium et oboediens
monachorum instrumenta
uirtutum? Nobis autem desidio
sis et male uiuentibus atque ne
glegentibus rubor confusionis est,
quisquis ergo ad patriam caelestem
festinas hanc minimam in choa
tionis regulam descriptam: adiu

6 A
eci
re
sp
1022

uante xpo perfice. Et tunc demū
ad maiora quae supra commemo-
ravimus doctrinae uirtutumque
culmina dō protegente perue-
nies. **A M E N.**

E X P L I C I T . R E G U L A . P A T R I S

. F X I M I I . S C I . B E N E D I C T I I .

F A C I E N I I . H A E C . V I T A .

. E R I T . A E T I R N A .

S E C O N D A

INNOMINE DNI

Ibū IN CIPIT MARTYROLOGII

AN PER CIRCA CLAVES ANNI.

VIII K. JANUARIAS Ths Chs filii dei i Betleem Iudea natus

saluatoris dñi nostri ihu xp̄i secundum carne

Pr̄m. sue Ma

Rom iouim. Sirme anastasiac

VII K. JAN Passio sc̄i stepham primi martir

ris et diaconi. Rom dionisi confessoris helic

uliam. dorostoli. mariani. neandri.

VI K. JAN In basilica montis obiecti. natale

sc̄i iohannis euangelistae. & ordinatio episco

patus sc̄i iacobi fratri dñi.

V K. JAN Bethleem. natale sc̄orum martir

rum infantium. et lactantium. In africa casto

ris eusebi. guanac. et translato thome apost.

III K. JAN. In africa iudorif. librosi ep̄i. Rom

felicias. & bonefaci episcopi.

II K. JAN. In alexandria mansueti. Honori.

Pauli. polemi. Rome felicias episcopi.

Ths xps a
eum bethleem
e nasituri
saris Augusti
Rome Iouani Sime
ne. Et alibi aliore

iii **G. II. k. IAN** Rome donati Paulinae et sc̄i fil
uestri ep̄i. Sc̄enonis passio sc̄ae columbae uirg.
A**L****A****N****C****A****R****I****U****S** **H****A****B****I****I****D****I****S** **XXXII.**
R**E****L****A****N****C****A****R****U****A****S** Circumcisio dñi nostri ihū xp̄i
secundum carnem. In oriente stephani. Ra
uenna severi confessoris. Augustinu depositio
agnippini ep̄i. Romae marinae martiris
b **III. NŌN IAN** Antiochia isidori ep̄i. machari
abbatis. saturni. possessoris. firmi. acutonis. & in
aethiopia rutulac. Hierosolima stephani
c **III. NŌN IAN** In helesponto. cirici. primi. Om̄n
ciuitate thomis daudionis. eugenii. argei. narcis
si. & marcelli. Parisius genouefc uirginis.
d **P****R****I****D****I****I** **NŌN IAN** In africa aquilini. gemmi. marciani.
eugeni. quinti. theodoti. & trifinae. In oriente
bonoma ciuitate hermetis. & gagi
e **H****O****N****A****S** **IAN** In africa felicis. secundi. luciam.
iocundi. petri. marci. Hierosolima depositio sime
onis prophetae. Et in antiochia firmonis confessoris
f **V****III. IDUS IAN** Epiphania dñi nr̄i ihū xp̄i
ipsa die sancti silvestri peragitur anniversariū venerande monie abbatis
friderici de wartenberg q̄ et eadem die dehinc carnis ergastulo sublatus est
anno domini 1848

- 173
- I nafrica telesfori acuti. Ianuariae. Honori. iulii.
- Apud sirmum anastasiae. In antiochia passio iulia
m. & basilissae. In ciuitate redomis. sc̄ melani ep̄i.
- VII IDVS JAN. In nico media luciani pbri. licetni diaç. g
polioti. felicis. ianuarii. poliarchi. filoromis.
- VIII IDVS JAN. In grecia cipisci. secundi timothei A
xxvi
lucii. flori. rustici. Augusti duno depositio agemom
- IX IDVS JAN. In africa epictiti. iocundi. saturni b
v
ni. iutalis. felicis. furtinati. In simna reuocati firmi.
- X IDVS JAN. Romae depositio melchiadis ep̄i. c
Infirmis reuocati. Aſſrica ſirmi. nirtae. ſaturni
quinta. Alibi termiti pbri. & confessoris.
- XI IDVS JAN. In alexandria petri. ab psalmii. filo d
xiii
romi. In aſſrica felicis. & sc̄ gregorii ep̄i nazan
zeni.
- PRIDIE IDVS JAN. In achaia ciriaci. In aſſrica zotici. e
xxvii
castoli. quinti. rogati. modesti. petri. auentiae.
- DUIS JAN. In neapoli uincentiae. Aſſrica inge f
nui. cimum. erisi. Pictauis depositio sc̄ hilarii ep̄i.
- XVIII K. FEBRVAR. In antiochia glichern diaç. g xv

- I**n campania nola felicis confessoris. **E**t in capua
agapiti. **A**frika pauli successi. **C**ampania eufrasi ep̄i.
viii **R** **N** **viii.** k. **F**EBR. **I**n aegipto criscomi genonis. **In**
orientē corneli. calisti. abacuc pphetae.
vii **b** **M** **vii.** k. **F**EBR. **R**omae marcelli papae. passio
marthae. **A**frika fausti. **A**relato depositio honorati ep̄i.
c **M** **vi.** k. **F**EBR. **I**n africa mitti. uictoris & fortunati.
In aegipto antoni monachi. **L**ingonis passio sc̄orum
martyrum gemnorum. speosippi. helasippi. melasip
pi. leonillae. uinillae. neonis. **B**utericus sulpicii ep̄i.
iv **d** **M** **v.** k. **F**EBR. **R**omae cathedra sc̄i petri apti & in
ponto mariae. Item romae scae priscae. **I**n ponte cui
tate asiae mosei. ammoni. & passio tarsi.
e **M** **iiiij.** k. **F**EBR. **I**n affrica pauli. quinti. gerontii
ianuarii. germani. **H**ierosolima marthae & mariae
sororū lazari. **R**omae passio sc̄i sebastiam. martini.
f **X** **iii.** k. **F**EBR. **R**omae via appia. sc̄i sebastiani.
fabiani ep̄i. **N**icomedia leontii. ciliaci. cenderi. ursi.
flori. felicis. celendoni. neudimo. tarsi. leuci.
g **M** **ii.** k. **F**EBR. **R**omae via numeniana passio sc̄ae
T **I**n superioribꝫ partibꝫ Alamanie. **D**id Alpes peninas in ms̄ silua **L**oa heremitaru **P**assio
Sa Oegmradj Heremite ac Oſſer. **dich**

agnæ. **E**t in spainis. fructuosi cpi. et logu. **E**t in spoli.

ntalis. Aleuernis. autiepi. saturnum.

Ni. k. **S**EBR. **I**n affrica. ianuarii. minutu. sacerdi.

· inspanis. ciuitate ualentia. passio. sc̄ualeru cpi. et
· uincenzi. duē. in spoli ciuitate. archiroga. **E**t dedi
catio oratoru. sc̄orum. cosme. & damiani. anastasii. mar

N. k. **S**EBR. **C**esarea. seueriam. & aquillae. **R**omae b
belli. flori. saturnini. calisti. sc̄ae emerentianae mur
ans. & alibi corneli exorcistæ.

Viii. k. **S**EBR. **A**ntiochia passio sc̄i babilli cpi. c
cum tribus parvulis. **R**ome. felicissimi. **E**t alibi marin
i. dati. saturni. caeliam. eustasii confessoris.

Viii. k. **S**EBR. Nicomedia. bri. **R**omae transla
tio pauli apti. Cartagine donati. secundi. **E**t in africa
publiani. **I**n aegipto catinae.

Vii. k. **S**EBR. In oriente polycarpi. cpi. **E**t in laodicia. e
rodonis. arthemii. fabiani. sabiani. **R**auenna. artemiu
si. theogensi. sindonis. xxxv. martirum.

Vi. k. **S**EBR. **I**n africa dacie. iulian. olane. f
saturi. uincenziac. uictoriac. teliptae. reotri. secundi.

papae. Emeliani. & taliorum xxx duorum

SV. k. FEBR. Romae agnetis uirginis. denatuitate. In affrica uictoris. messoriani. feste. marine.

In nocomedia leaci. In appollonia. callenidi. lucii.

AIII. k. FEBR. Incabalauno. cappoliti pauli eporu. E tunuscia ciuitate perusio constantii. Et in affrica uictoris. & honorati. treueris ualerii epi.

b III. k. FEBR. In affrica feliciani. Et in antiochia ippo litia. & aliorum xxiii. pelliam. cleri philippiani.

c PRIDIE k. FEBR. In alexandria tarsuci. zotici. & amonii. gemini. gelasii. Et passio scorum tarsi. calinici. Et aliorum xv sacerdotum. Affrica uictoris.

d FEBRUARIAS HABIT DHS XXXVIII.

E februarias. Unscotia depositio scæ brigidae uirginis. Affrica publi. saturnini. mauriani. Ravenna natale seueri epi. Et libi uictoris. luciani. helaru. circa. eugeni.

e III. NON. FEBR. Sollemnitas scæ mariae quando dñm nrñm in templo presentauit. Affrica marinæ. perpetuae. priuatulæ. honorati.

Notu sit ombra tua pntibz q̄ fatis q̄ annua oſamne & annes feruileſ pheſt haetij paga dñ mebdomoda ante ul pñfica q̄ ad uigilia & missa cantanda in sex sacerdotibz celebribz qui & eo die mesam & eorum qlibz vniū grossi anob seu m̄o suaribz habebebat. Contraq[ue] autem q̄m pñdictas famas & ḡmores heredes hac libertatem habebut ut domini illa olim ab ipso nob̄ tradita manuq[ue] premedito papa auerſ ad aliu locu. ubi eo nq[ue] pñt delegare p[ro]p[ri]o anno 1222
1442

- 75
- III. NON FEBR.** In affrica felicis. laurentii &ppoliti f viii
cæderne. Vuappingo depositio tredi & remedii.
- Lugduno depositio beati lupicini ep̄i.
- PRID. NON FEB.** In foro. simfroni. natale gemini. ge g
lasii. manni. aquilini. & donat̄. timue ep̄i cū filia sua.
- NONAS FEBR.** Sicilia incatena ciuitate passio Axxi
scæ agathæ virginis. In affrica felicis. & saturnini.
Cienna depositio auti ep̄i.
- VIII. IDUS FEBR.** Romæ soteris virginis. In achia b v
ia saturnini. reuocatae. scæ dorothæ. Siracusa passio
scæ luciae virginis. antoliani.
- VII. IDUS FEBR.** In britannia ciuitate augusta aguli
epi. & martiris. anatholi. ammonis. statiani. nepotiani.
lucia saturnini. & sarne andreae.
- VI. IDUS FEBR.** In armenia minore dionisi. emilia d viii
m. & sebastiani. Romæ depositio pauli ep̄i. Etalibi
luci tulii papæ.
- V. IDUS FEBR.** Apud ciprum. alexandri. ammoni e
& aliorum xx. Alexandria. pauli. dionisi. Cinae gr
tioni. plesei. ronei. orfasi. agatonis.

f **VIII.** **ID.** **FEBR.** **R**omeae soteris. Zoici. & lamanti. **C**un

alexandria. passio apollonis. pther. orionis. **S**anctom sa
uitate depositio sc̄i trogiam epi.

n **IX.** **ID.** **FEBR.** **I**n appamia poene. & eufraxi.

& in armenia basili. **I**n aſſrica. felicis. uictoris. **E**t alib,
amanti. tulici. zotici. ciriaci. **R**omeae soteris.

A **PRIDIE.** **ID.** **FEBR.** **I**n alexandria. damiani martiris. modeste
et ammonis. Cartagine posinne. **A**lexandria uiliam. inclo
ris. secundi. germani.

viii **b** **IIDVS FEBRUAR.** **I**n alexandria uiliam. ciriaci. & am
monii. albini. natale dicenti. **I**ugduno depositio beati
stephani episcopi.

vii **c** **XVI.** **k.** **MARTIAS** **R**omeae ualentum. & spoliti uitalia
ni. **E**t inua ardiatina feliculae. **I**n negea ciuitate uilia
ni. marcianni. & alibi filiorum. candidiani.

d **XV.** **k.** **MARTIAS**. **I**n antiochia iſoppi diac. zenonis.
Inter annis scae agapae uirgis. iohannis. xisti. **C**unbriga
faustini. & iouittae. **I**nsiria auent.

xxv **e** **XIII.** **k.** **MARTIAS**. **I**n hispania barcelona. cocofatu.
In aſſrica maximii. Item secundae. sauli. mustaci. pſentis

epima ante valentiu pao utr amniſa" helſidi arnigeri de niuenstat

secundi. maxime. iunellae. & cum eis. l. iii.

VIII. K. MARTIAS. In effuso. crisanti. & aquilegia ciuitate f
concordia. donati. secundiam. etiusti. A libi romuli. salomi.
siluani. cum aliis. Lxxx. iii. o.

XII. K. MARTIAS. In italia ciuitate concordia. rutuli. silua g
m. cassici. secundi. damasi. pauli. martialis. maxime.
Et alibi martelli. rumuli. siluum. cassici. Itē p̄ymeny d̄s.

XI. K. MARTIAS. In africa publi. marcelli. uliani. baracci. **A** **viii**
Item uliam. tulli. lampasi. mauli. maximillae.

X. K. MARTIAS. Romae via appia incimitorio calisti. b
depositio gagi epi. & alibi uictoris. coronae. et capronata
le putami. nemesiae. & didirni.

VIII. K. MARIT. In africa assumpto ciuitate uerili. io
cundi. seruuli. sirici. felicis. saturnini. furtunati. Item uisti.
amatoris. secundae. sirisi.

VII. K. MARTIAS. Romae natale concordiae. & natale d
cathedrae ap̄li petri. quam sedit antiochia. In nocomedia
scie teclac virginis. In africa uicturini. Sirmio sc̄i seneri.
& aliorum. Lxx. i.

VII. K. MARTIAS. In sirmio seneris. & in asia herotis & car. c

poſori. In aſſrica q̄ ſeconi. Zenonis. emenandi. diodori.

Item masia ſinoris heruli.

F VI. k. MART. Romae pauli & primitui. Eannicome
dia luciani pbri. & aliorum xl. iii. In aegipto paſſio ſcoru
micturimi. mictoris. mneuitae & alibi ſci mathiae apti.

S V. k. MART. In aſſrica iuſti. herenii. & xl. v. donati.
piscinomis. aurili. rutuli. & aliorum. x. pamphilia nestoris.

A IIII. k. MART. In alexandria alexandri. iuſti. theodo
li. nestoris. & aliorum. xxx. v. Epion donatui. amplian.
ingeniu. anti. furtunati.

b II. k. MART. In eſalonica alexandri. & in aſſrica an
tegnis. dionisiae. & aliorum xx. iii. In cūnitate ſmirna
asiae. ſeruiliam. datiam. leandri.

C PRIDIE k. MART. In alexandria celeris. pupilli. ſerapiomis.
iuſti. & claudii. theophili. micturimi. eppoli. aſtitiae. mitiae
alexandri mictoris.

MARTIUS HABET DIES XXXII.

RE MARTIAS. In aſſrica leonis. donatice. fortuni
et donatillae. abundanti. massilia hermetis. gubei. cuiuslibet
xx. iii. Andegauis. depositio albini episcopi.

VI NON MART. In cæsarea cappadocia. luci ep̄i. Etromae ¶ 21

primitui. eroli. georgi. absaloni. secundulae. Ianuarii.

V NON MART. In aſſrica floriam. felicis. casti. furtunati.
et aliorum XL. lucioli. iusta. martiae. hierotis. antigeni. ia-
nuarii. gabiani. quiri.

III NON MART. Romæ incimiterio calisti. iulii ep̄i
et natale octingentorum martirum. & alibi roti. arclai.
palatini. Nicomedia andream.

III NON MART. In aſſrica eoboli. petri. foce martris.
victoris. eusebii. Alibi saturnini. marci. martini.

PRIDIE NON MART. In nicomedia victorini. & in pamphilia
victoris. & alibi papiae. Alexandri. aſſrica saturi. satur-
nini. reuocate.

NONAS MARTIAS. In mauritania. secundi. saturi. saturni
ni. perpetuae & felicitatis. In aſſrica saturi. reuocate. locundi.
Antiochia. loci. equine.

VIII. ID MARTIAS. In nicomedia natale quirilli ep̄i. & capito
lini. In aſſrica rogate. felicis. ut rogate. beromiae orbani. siluani.

VII. ID MARTIAS. In armenia minore natale militū XL.
In aſſrica iuliam. & sica. cirilli. philippi. mariam. rogati. concessi.

f VI. ID MART. In alexandria natale candidi. ualerii petri.
mariani. In nicea gorgoni palamini. In amochia agapeur
ginis. & marini.

g V. ID MART. In ciuitate nicea natale gorgonii. & firmi.
Cartagine zosimi. Alexandri gagi. philomiepi. candidi.
ualerii. quirilli.

A IIII. ID MART. In nicomedia mariami pbri. In affrica
neonis diae. & aliorum xL iii. andi. Et romae depositio
sc̄i gregorii epi. In asia firmi.

b III. ID MART. In nicomedia macedonii pbri patricii
& modesti. ciomi pbri saturni. lanuaris. nicea ciuitate teusac
et horis.

c PRIDIE ID MART. In thesalonica dionisi. alexandri. & pa
latini. Et romae depositio innocentii epi. Nicomedia felicissimi
datui. & florentini.

d IDVS MARTIAS. In nicomedia pauli. siluini petronii.
In cappadocia longini. luci epi. Cartagine salutaris. Hiero
solima iacobi apostoli.

e XVII. K. APRIL. Aquilegia hilaru. & tacum. Etingreca
castoris. nonni. serem. Et in nicomedia pamphiliani. et eugenii. dionis.
^{quiriaci.}

XVI. k. APRIL. *Nicomedia. diomisi. ianuarii. mariae. iacturini.* f

*Ethiberna scotiae depositio sc̄i patricii ep̄i Romae alexan
dri papae. theodori diaç.*

XV. k. APRIL. *In alexandria collectici. In nicomedia g
seruuli. Et in mauritania timothei. rogati. quarti. In cam
pania quinta. ingenui. quartillae.* xx

XIV. k. APRIL. *In capпадociae cesarea theodori A
pb̄i. Bethleem sc̄i ioseph nutritoris dñi. Et in affrica bassi.
& aliorum xx. lucillae fissian. pomeni. apollonii. leontii
ep̄i marci cum aliis viii.*

XIII. k. APRIL. *In antiochia ioseph / & malio loco b
pauli. & trilli. eugeni. serapionis. claudii. exsuperi. iacturi
a. ualentini. domini.*

XII. k. APRIL. *In alexandria serapionis. iosippi. uolu
si. & philocarpi. luci ammoni. amatoris. Et in cassino sc̄i
benedicti abbatis.* xi

XI. k. APRIL. *In narbona aquitaniae. natale secun
di. & pauli. Et in sebasti arionis. In affrica saturnini. & aliorum
viii. de rōni. arionis.* x

X. k. APRIL. *In affrica natale fidelis. Antiochia c*

theodori pbri. Caesarea iuliani. In caesarea ciuitate agati thi
moli & dionisii.

viii **k. APRIL**. Insula seleuci. Tunisia agapit
romuli. rogati. iustini. saturnini. Item saturnini. Romae cni
ni. martiris.

ix **VIII. k. APRIL**. Annuntiatio sciae mariae matris dñi
Hierosolima dñs nr ih̄s xps crucifixus et passio iacobi apostoli
fratris dñi.

x **VII. k. APRIL**. Romae castuli. Cansimio montam pbri
In sebasti ciuitate petri ep̄i. In antiochia timothei. diogenis.
Alibi theodori ep̄i.

xi **VI. k. APRIL**. Hierosolima. Resurrectio dñi nři ih̄y
xpi. Tunisia mautoli. acuti. romuli. successi. missiae. do
nati. alexandri. solutoris.

xii **V. k. APRIL**. Tunisia. rogate. successi. & dorothae.
& in caesarea mariae. Intarso cliciac castori. Gaiullono gund
thrammi reges. alibiaudacti.

xiii **III. k. APRIL**. Nicomedia. pastoris. iustini. saturnini.
dolę. iulianę. & aliorum. iii. Antichia theodori presbiteri.
pentalis & iuliam.

III. K. APRIT. Thesalonica ciuitate domini. philopoli. C

acaci. & palatini. Libi uictoris. marcellini. eulaliae virginis.

Aurelianis depositio pastoris.

PRIDIE K. APRIT. Africa. anesi. felicas. diodoli. porti. f

abde. corneliae. ualeriae.

KAPULIS HABITU DIES XXX.

K. APRIT. In armenia. partim. quintiam. & uictoris. g

C in thesalonica acapis. ciomae. & hereni. secundi. ingemane
saturnini. & eradia uictoris. agape & herenii. In aegipto stephani.

III. NŌN APRIT. In affrica amphion. uictoris. pculi.

In thesalonica theodoli. agatopi. publi. orbani. Lugduno
galliae depositio nicei epi.

III. NŌN APRIT. In thomis euagru. & benigne. In misia
agathae. meri. rufi. In eaesarica palestinae theodisiae virginis.

Nicomedia donati.

PRIDIE NŌN APRIT. Thesalonica theodoli. agathophili diaconi. c

& talibipauli. orbani. saturnini. publi. matutini. uictoris.

Mediolanio sc̄i ambrosii epi.

ONAS APRILES. Nicomedia daudiani. & plauti. In

aegipto mariami. In alexandria didimi pbri. Sicilia. honorii.

Casarea nat sci amfiani.

- e **VIII. ID APR** . Sirmia hereti ep̄. Innicomedes firmi solutoris. quiriaci mor̄si. Africa episani ep̄. In macedo nia timothei.
- f **VII. ID APR** . Alexandria pelusii pb̄i. Et in comedia ciriaci cumalis x. Antiochia Syriae. timothei. diognis. machariae. maxime.
- g **VI. IDVS APR** . In affrica ianuarii. macharu. Et in cartagine concessi. timoris. cornexi. Et alibi maximi solutoris. successi. ammonii.
- h **V. IDVS APR** . In sirmia dimetri diae. helari. concessi. furtunati. & uirginū vii. maru. donati.
- b **III. IDVS APR** . Alexandria apolloni pb̄i. Et in dacia ripensi. gaiam diae. helari. Antiochia sa theodori pb̄i. Lugduno depositio sci siagri.
- c **III. IDVS APRIT** . In mauritania bilari. maximi. Salona dalmatiae domonis ep̄. Africa furtunati. donati. alibi custorii. nestori.
- d **PRIDIE ID APRIT** . Romae uili ep̄. In capadoccia quarta. Et in asia carpi ep̄. & aliorum xl. vii. In capia

80
cipriam. muscularae. donatae. nouellae.

DUX APRILES. **I**n cauitate calcedona eusebiac. et
romae ianuarii martiris. securoris. eucapi. catuli. pergamo
asiac. polycarpi ep̄i. pauli diāc.

XVIII. k. MAI. **R**omae natale tiburtii. ualeriani.
& maximi. **A**libi apolloni. pculi. ualentini. marti. e.
. alexandria frontonis.

XVII. k. MAI. **I**n picino matonis & messoris ep̄i.
In mesopotama comati cipriam. **I**n antiochia s̄ri. e.
psduce. **I**n spaniis luperci martiris

XVI. k. MAI. **I**ncorintho. carissi. leonis. etrome.
vincenti. **I**n mauritania basiliae. **E**t in ponte martialis.
felici. faustini. luciam.

XV. k. MAI. **A**ntiochia petri diaconi. & ermoge
ns. **E**t in aſſrica fuitinati. & martian. quinti. mappalici.
baruci. uicturici. donati. galli. uiliam.

XIV. k. MAI. **I**n salona septimi diāc. uicturici.
In aſſrica uictoris. pamphili. donate. **R**omae partem.
& caloceri. et eleutheri ep̄i. apollonii.

XIII. k. MAI. **A**ffrica ermogenis. et in spaniis un
d

cēntū. & gagi. In armēnia militene ciuitate gagi expediti. aris

toni. cirufi. galatu.

[†] Exquisit sc̄i Genesij & Theop̄t̄i M̄j̄z.

CXII. k. MAI. In alexandria. araci pb̄ri. siluani. Rome
depositio uictoris epi. Felicis. alexandri. siluam. Autisiodoro
ciuitate depositio martini epi. Alibi sc̄i genesii martr̄ris.

f XI. k. MAI. Alexandria fortunati. & aratoris pb̄ri.
Romae ualcriani. maximi. tiburtii. Eius sicilia sc̄i amphilici
Alibi uictoris. papiac. aprunculi epi.

g XII. k. MAI. In frigia ciuitate hierapoli. philippi. Romae
depositio gagi epi. primuli. Lugduno galliae passio sc̄i ep
podi. Ciuitate senonis. leonis epi.

A VIII. k. MAI. In aſſrica catulini. saturnini. felicis.
Romae georgii martr̄ris. naboris. Ingallia valentia ciuitate
felicis pb̄ri. fortunati diaç.

b VIII. k. MAI. In alexandria theoris. & aliorum xxiii.

In aſſrica faustum. uicturini. In babilonia ciuitate sidrac. misac
& abdenago. cum decamino ignis liberati sunt. Et Dedicatio eiusdem M̄j̄z.

c VIII. k. MAI. In alexandria sc̄i marti euangelistae. Laorania
romana. Africa nobilis. martiae. Cum persida ciuitate diospo
li. sc̄i georgii martr̄ris. Lugduno rustici epi.

[†] Anno doi Decagessio Deciesio Corpus ipsius sanctissimum p Ratoldū Veroneseg Ep̄z.
a Venetis ad nos i Insula translatu e Regnate Ludouico Impatore. Omagm Raco
li filio. Anno regm eius decessus.

VI. k. M^{AI}. In axiopoli. ci rilli. & in antiochia s. riae. leomdis. d

underi | et in a frica uictoris. sinci. honorati. felicis. pauli. maxi
mi. marciam.

V k. M^{AI}. In nico media. ammi. stephani. et antonini p^{bri}.

E un mleto elpidi. et emogemis. In tarso ciliciae castoris. An
nochia thimie. mauti.

III k. M^{AI}. In pannonia. natale polliomis. E in tarso ciliciae f
afrodisii. & aliorum c Lxx. eusebi epⁱ. R omae uitalis. Bituricas
depositio epⁱ.

III . k. M^{AI}. In alexandria germani p^{bri}. et in nico media g
pros duci. E in perusio ualentini. marciam. E in a frica grati.
E taliorum. sex. A libi pudentis.

S maiori ci uictoris.

PRIDIE k. M^{AI}. Alexandria fridisi p^{bri}. R omae deposi A
tio quirini epⁱ. dorothae p^{bri}. rodociam diac. uatoris. martini

R^AM^IS HAB^I D^IS XXXII.

K^I M^{AI}AS. In asia natale scorum philippi apostoli & ea
cobi. In a frica quintiani. eleutheri. & in oriente natale ma
thei apti. Tolosa orienti epⁱ. Autisiodoro amatoris epⁱ. A libi si
gismundi regis.

- N**on¹⁹ **c** VI. NŌN. MAĪ In alexandria saturnini. germani. helpidiae
caelestini. felicis urbani. bellaci. priuate. In armenia ciuitate
militana ermogenis.
- V**iii 8 **d** V. NŌN. MAĪ Romae natale sc̄orum euentu alexandri theo
doli. In hierosolima inuentio scae crucis. Africa mariam fur
tunati rufim.
- e** III. NŌN. MAĪ In nicea ciuitate antonini. Et in africacae
lestini. & aliorum xi. Et in caesarea siluam. Alexandria mar
tirum. xl. et alibi floriam. nestoris. antonii. concordomi.
- m** **f** III. NŌN. MAĪ Alexandria eutimi diae. Et in thesalonica
herenii peregrini. Africa gregori. Arelato. hilari ep̄i.
- g** II. NŌN. MAĪ Impersida nat̄ mathei apti. et euangeliste.
Africa secundini ep̄i. Mediolano uictoris. felicis. Aut siodo
ro ualeri ep̄i.
- A** NŌN. MAĪ In nicomedia flauii ep̄i. Augustini. macro
bi. Et in constantinopoli achaii. In africacelerinae. maxime
uicturi. potentillae.
- m** **b** VIII. ID VS MAĪ Mediolano uictoris martiris. Et in nicomedia
maximi pbri. Africa eutia. furtunati. saturnum. Aut siodo
ro belladu ep̄i.

VII. ID. MAI. In alexiopoli quirilli Zenonis. Et amaro ciliciae

afrodisii. Constantinopoli sa. timothei. Alibi primuli. beati confessoris.

VI. ID. MAI. Romae gordiani. & epimachi. & maiors. In affri
apbati. petri. Alexiopoli. crrilli. felicis. fauste. saturnini. iuctu
rim. In scotia fausti. Deposito siue natl. iob prophetae.

V. ID. MAI. Romae antemni. In asia demetri. Sirmio
montaniam. In affrica mauli. septimi. uliu. ianuariae uic
turi. fortunati.

III. ID. MAI. Romae natale scorum nerii. achillei. pan
chratii. quiriaci. sotheris virginis. iohannis. mosei. afroti. cuius
quingentas. iunor.

III. ID. MAI. In oriente taraci. pbi. & andromici. Alexan
dria agrippae. sabini. lici. cirille. acris. maximi. Antiodoro sci
marcellian.

II. ID. MAI. In srrria uictoris & coronae. Et in africa secun
dini. secundiam. quarti. In asia maximiani. Mediolano uicto
ris. naboris.

II. DV. MAI. In srrmo timothei. & septem virgini. Censar
dina simplici epi. Mediolano petri. andrei. dionisi. Augustinus.

XVII. K. IUN. In sauria aquilini. uicturiane. In nepheso gaiam.

100m. Autisiodoro passio sc̄i peregrini epi. Alibi depositio
fiduli pbri.

m d **N VI. K. IUN** In alexandria uictoris basile. Rome parte
ms. caloceri. & depositio liberi epi. In achaea calisti. uincencti. felicis.

c **N V. K. IUN** Alexandria potamis pbri. bostasii. In agrip
to dioscori. In antiochia petri. ermogenis. furunati quinque uicturia.

f **N IIII. K. IUN** Romae caloceri. prudentiane. urbani.
selcuci. Alexandria hereni diae. In caesarea epoliochi. In af
frica quinta. Cecilia emelia.

g **N III. K. IUN** Romae urbani confessoris. basillae. uicturiae.
In gallia baudeli martirios. Alibi geruasii. pegasii. fausti. Bruni
cas austregesili epi.

A **N II. K. IUN** In mauritania timothei. & rauenna. martir
necessarium. comune. satis. ru. poli. critici. In affrica uicti. maurellae. in brittania timothei
diae. Alibi sc̄i valentas martirios et cpi.

b **N I. K. IUN** Africa fausti. uenusti. emuli. maxentii.
Rome timothei. casti. incorsica. uiliae. Autisiodorohde
nae virginis. Alibi poliuicti.

t **N K. IUN** In nemerita epictetu. & basi epi. Africa
quinti. luci. Etienna desiderii epi. & martiris. uiliami felicis.

montam. ianulariae.

VIII. K. IVN. In istria seruuli. et in affrica saturnini. In
frisia. saturni. amii. Item saturnini. felicis. In nametis ciuita-
te rogatam.

VIII. K. IVN. In mediolano depositio diomisi ep̄i. Et
in campania atele. amonis. Romae sc̄i urbani ep̄i. dorostori.
Epheso iohannis apostoli.

VII. K. IVN. In affrica eradi. pauli. Trentuder felicis
simi. & mindimiae. In affrica depositio sc̄i augustini ep̄i.
Autisiodoro passio sc̄i prisca.

VI. K. IVN. Alexandria aquilini pb̄ri euangelii.
& aliorum xiii. Alibi heliac. luciani. marcialis. In affrica
sacer. carpiac. In sardina saluciam. cutici ep̄i. crescentini.
nici. quinti. stabili.

V. K. IVN. In affrica cetuli. aurosi. pri. in sardina
emeli. priami. Romae epigati. catulae. marcialis. Parisius
ciuitate depositio sc̄i germani ep̄i.

III. K. IVN. Romae restituta. Et in affrica primi. acidi.
apasimoni. & aliorum. c. L. iii. Treueris maximi ep̄i.
In spanus sicanoti. musti.

11 c IIII. k. IVN̄. In antiochia eusicie. eutimie. Et in sardinia gauini
palatini. Item in sardinia gabinae. chrispoli. ~~sp~~ patronellae uirg

12 d PRIDIE k. IVN̄. In aquilegia cantiani pti. Romae pcessi
martiniam. Cartagine datiam. alibi. isia. Romae scaē

VMAS HABET DIES XXX

R E L I U N I A S In thesalonica octau. Et in antiochia losimi
et etelac. In affrica crispini. Romae ioueni. exsuperanti.
Dedicatio sc̄i mcomedis mart̄ris. alibi honorati. donati.

f III. NON̄. IUN̄. Romae marcellini pbri. & petri exorciste
In inciuitate caesarea honorati. porphirii. & pamphili. / alibi
tomaci. silium.

13 v. g III. NON̄. IUN̄. In affrica quirini. Eius usia retia ciuitate
laurentii. & aliorum quadringentorum. Alibi scaē uianae
uirginis. Mat̄ sc̄i thome apti. Romae marcelle. auti. gagi.
methomi. passemi. utriani.

v. A PRIDIE NON̄. IUN̄. In mineae. dinocu. attali eutici. Et in saracia
ciuitate pannoniorum. carini ep̄i. Romae picti. arecu. datia
ni. Insicilia expergenti.

b N O N A S . I U N̄. Romae feliculi. felicitatis. gregorii.
In aegripto martiam. nigrandi. Africa euasi. & priuati. Eius si

ria zodi. saturi. scrulin. Alibi passio sc̄i bonifacii archiepi.

VIIID 1UN In aſſrica amanti. lucii. andreae. donati. pe
regrim. itali. philippi. Alibi depositio gladii epi. Gratiano
poli. depositio cirati epi.

VII ID 1UN Africa pauli. furtunati. Cunbizanzio
ideſt constantinopoli. macharu. priuati. uasii. & moeneui.
Alibi primosi. Caſarea luciani.

VI IDVS 1UN Romae natale ſcorum naboris. et natarii
primi. Et in caſarea creſti. marciae. motiani. Eunnicomedia neſto
riſ. Suſſionis ſc̄i medardi epi.

V ID 1UN Romae primi. & feliciam. Et in alexandria
maximi pbri. diomedis. & amantu. Ingallus ciuitate agemna pas
ſio ſc̄i uncenti.

III ID 1UN Romae basilidis. aurisi. rogati. basillae. In
ſpanis crispuli. Eunnicomedia zachariae. Autiſiodoro de
poſitio beati censi epi.

III ID 1VN Romae. basillae. crispuli. reſtrita. Et aqui. A
legia furtunati epi. emeriti. iucturiam. uictoris. Alibi naboris
et barnabae apti.

II ID 1VN In tripoli. magdalecis. Rome basilidis. crini.

et naboris. & sc̄i nazarii. aurili donatillae. secundae.

c **DVS IVN** In a frica luciam. et sursum. Et impersidabar
tholomei apti. Romae feliculi.

xxv 14 d NVIII k. IVT In frigia ciuitate laodicia antononis.

In epheso miogenis. gallam. In a frica quintaam. festum.

Succisionis ualerii. rufini. martirum.

m x e NVII k. IVT Constantinopoli. mucu. & meictie. In luca
ma uiti. candidi. Et in bencuento marci. In puntia sicialae.
uiti. modesta. & crescentiae.

f NVI k. IVT Africa quiriaci. ualeriae. In sicalia ciuitate
misena. saturnini. cendeni. In antiochia cirici. et uulittae. & cum
eis quadringenti. iii. &.

g NV k. IVT Romae diogenis. quiriaci. Et in auenna. fro
ni. blastini. Alexandria. dioscori. et marini. Et in aquilegia ci
riac. aurelianis. auti p̄bri.

A VIII k. IVT Africa emili. et felicis. Romae marcelliani
& marci. balbini. pauli. criaci. felicis. In alexandria sc̄i marini.

b NVII k. IVT Mediolano sc̄orum p̄tasii. & geruasi. mar
celli. Romae euodii. petri. Libi ualeriae. marcelli uitalis.
ur sicani.

Martino dei et apostoli debitis ex a nobis. Vloster angreniatis. ote manu huc ac idem
evangeliste & domini ihesu christi & summo dnoz anno dñi mille cinquaginta annis
nonagesimo nono. Qui fuit honorabilis p̄fpi et huius federatio. superiore annuncie bellaque
renuntiacionib⁹ per p̄fpi nos sancti doct⁹. vñ p̄fpi caderay sp̄. Et iuxta tunc denunciat⁹
denudam horis nonnullis ex dicta lega terdecius istud mārthim uicaz angreniatis
populam⁹ presertim rectitudine obliuia mediocritatem ac misericordia sua digneitate
et ipsi vloster ac insulane parviora filios instruisset. Inuenit et exercitus p̄fpi. Nam
evangelista qui velut eo tempore poterit sua virtute nos defendere tota insula Angreniatis
angreniam et foras p̄p̄ ad finis dimicari possit. Ut iuxta p̄fpi beneplacito debet nos
tibi amio. ponendo ac defensore sancto Marco lectus ac dedicatus. Et deinceps p̄p̄
temporibus semper dñm p̄p̄ am fidelis vloster vñ p̄p̄ capitulo fratre octavo.

M. k. IVt. Rauenna crispini uatalis. Et in hominis pauli c

& riauci felicis et homae. et melius item uatalis & martiriae.

VI. k. IVt. In Africa erranti bellici crisimi. Insidia ci d
uitate siracusa rufini & martiae. In caesarea palestinae depo
sitione sc̄i eusebii ep̄i alibi sc̄i albani maf̄

VII. k. IVt. In antiochia gantali. uiliam. et aliorum octan e
gentium. septuaginta vii. martirum. Et in persida iacobi
alfa apostoli. In nola paulini ep̄i alibi alpine martiris.

VIII. k. IVt. Nicomedia auiti & annami. capitonis ritonis. f
emeriti. alici. et aliorum septuaginta viii.

VIII. k. IVt. In iudea palestina ciuitate sebastia natale g
sc̄i iohannis baptistarum. Et in effuso dormitio sc̄i iohannis euange
listae. Romae luciae. Augustiduno simplici ep̄i.

VII. k. IVt. Affrica gaudentii. felicis agapiti. emeriti. A
Et in alexandria agatonis. luciae virginis.

VI. k. IVt. Romae iohannis & pauli. fr̄m. Euthesa b
lomea. lantani. bigati. Romae acetei. alibi diogenis.

V. k. IVt. Romae septem germanorum. crispini. cris
pimani. felicis. spinellae. Incorduba crescentis. uiliam. nemesi.
primitui. eugenii.

X In iustissimo meo fiai presso in Tuncib ad deputatus domi Maria et p̄ḡter ad eius
Opere tuncib sollemniter in domo albar missa de sancto marco filio
passionis & eiusdem sacerdotibus plebani et subditi hinc funebe professi uulnus tuncib
Tuncib subdito condonante veniat pactum in priuilegiis ducis et suorum
officio missa et predicationis verbi dei. Dedicacionib in seni panegyris estime per statu
sum p̄p̄tio omnis tuncib non habendis premissa dispensatio debet et
velut in pastore omni anno in secretaria omnia tuncib ordinari et in
subditis suis predictis funeribus deinde mensi fructu anno dicitur.

- M** d **III. K. IVT.** **A**frica fabiani. arioni. capitolini. **R**ome leonis
papae. In alexandria theodori. pastasi. titiri. pasinimpho. **L**ugdu
no galliae. herenci. ep̄i. cum aliis sex.
- E** **III. K. IVT.** **R**ome natale apostolorum petri. et pauli.
& aliorum nongentorum. septuaginta vii. **I**n persida simonis
& iudee apostolorum.
- M** f **PRIDIE K. IVT.** **R**ome timothei. zotici. **I**n agrippina asdi
m. pamphili. Et democritas depositio sc̄i marcialis ep̄i & confessoris.
- VII** g **K** **ILYLIUS. HABEN. DIES. XXX.**
- S** **K. JULIAS.** **I**n nocomedia zoeli. romae gagi papae.
luciae urgini. processi. marini. **I**n antiochia seueriani. **I**n mon
te. or. depositio aaron. sacerdos. **A**ugusti duno leontii ep̄i.
- A** **VI. NON. IVT.** **R**ome natale sc̄orum pcessi. & martinian.
melchudis ep̄i. damasi. cutici. **E**t in mesopotamia esici. animi
dae. aurixi. **E**t visitatio b̄te marie. vix.
- M** h **V. NON. IVT.** **I**n alexandria trifonis. menelei. cyrilli. apria.
Et edissa translatio sc̄i thomae apti. **I**n tarso cappadociae seueri.
- V** i **III. NON. IVT.** **I**n africa iocundiam. serem. & theodori. **E**t in to
romis ordinatio episcopatus. Et translatio corporis sc̄i martini
ep̄i. **A**libi laurium.

III. NON. IV^L. Agathoni. theodoti. trifons. magrim. arpotis. d

PRIDIUS NON. IV^L. In alexandria artotis. & rotici. Insiria aratoris. e

Neviduno. rotici. amandi. astetis. Augustiduno leganti ep̄i.

NONAS. IV^L. In alexandria parmeni. eradi. apollini. publi. f

E talibi partem. puicu cumalus. vii. Alexandri p̄imini.

VIII. ID. IV^L. In sirmio citraci. perenti. In caesarea cappa g
dociae. p̄copi. quarti. In nicea cladu. seueri. honorati. In eradia
iohannis. Alibi scōz mastirū. Chiliani ep̄i. Colmani p̄bi. dormaz diaē.

VII. ID. IV^L. In thomis. zenonis. et in mediolano moeci. A
uitalis. In sicilia feliciani. Romae floriani. faustini. anatoli. felicitatis.

VI. ID. IV^L. Romae natale septem fratrum. id est felicis. phi b
lippi. uitalis. marcialis. Alexandri. silani. ianuarii. In alexan
dria leontii. marti.

V. ID. IV^L. In alexandria euticii. eufemiae. Et in affrica
ianuarii. et marini. Romę stephani. leontii. Et depositio s̄c benedicti abb.

III. ID. IV^L. Mediolano naboris. felicis. Romae primitui. d

In aquilegia furtunati. In sicilia agathenurg. Lugduno galliq. uiuentoli ep̄i.

III. ID. IV^L. In alexandria serapionis. trofimę. melci. euan
gelii. attali. zenonis. thophili. Alibi tropophimi. alibi meneri. p̄bri.

f **P**RIDIE ID IUL. **I**n alexandria philippi. zenonis. **I**n affrica papiae.

donati. **A**ntiochia petri. Gummi. **L**ugduno galliae iusti. **A**libi soci epi.

SIXVS IULIAS. **S**irmio agrippini. secundi. maximi. **I**n alexan
dria philippi. zenonis. nasci. nicius. **C**taffrica ciuitate cartag
ne catulin diae. **A**libi regis sindac martiris & virginis.

AXVII. k. **A**VG. **I**n hostia ciuitate helarini. **E**t in antiochia theo
doti. & statu. **M**ediolano mochimi. **I**n caesarea pauli. & mamefis.

b **XVI.** k. **A**VG. **M**ediolano marcelli. **I**n affrica aquilini. chm
dimi. **C**arthagine generosi. **I**n asia nazaru. uenturi. secundae.
Autisiodoro theodosii epi.

c **XV.** k. **A**VG. **I**n alexandria sisimii. **R**ome semperosi.
petri. marcelliani. ianuaru. **I**ndorostoro. emiliani. bassi. ma
ximi. pauli. alibi fabei epi.

d **XIII.** k. **A**VG. **I**n antiochia macedonis. et lampadu. **C**onstan
tinopoli. luciani. philippi. petri. **I**n spaniis iusti. **L**ugduno galliae
rustici presbiteri.

e **XIII.** k. **A**VG. **A**frica. luciani. petri. amabilis. **E**t in theba
da uicturi. **E**t in damasco sabini. **E**t in cassino seueri. **I**n cornicho
ciuici. **R**ome passeriae.

f **XII.** k. **A**VG. **I**n affrica heliae. **C**um massilia uictoris. &

Die pyima ante festum bte margarethe uigis pagit anniversarii Johannis käller
Capellani In mößkirch parentu q̄q eius et amicorum p̄spinq̄ Cum vigilia motuoy
et defunctorum missa p̄mo campanarum pulsu et placebo

- 87
- coronae. **I**n romae præxedis. emiliani. **I**n alexandria diodori.
feliciam. & longini.
- VII. k. AVG.** **A**ntiochia andreae martiris. **E**t manara
galatæ platonis. crilli. aurili. eliani. stradi. thebelli. aiabos.
- VIII. k. AUG.** **R**avenna appollinaris. **R**ome uncen
ti. **E**n laodicia minisa. tisiciae. & natale primitivi.
- VIII. k. AUG.** **I**n armenia minore. natale sebasti. theo
genis. uictoris. & aliorum octoginta trium. **A**libi natale uictu
rini. et militaris. emeritae. statiani. capitonis. siluam. **N**atale
scæ christinæ virginis.
- VIII. k. AUG.** **I**n portu romano natale acontii. nonni.
Passio sc̄i iacobi ap̄ti fratris iohannis. **E**t alibi clementis. iulie
ni. amon. sc̄i christofori.
- VII. k. AUG.** **I**n laodicia iouani. & uiliam. emili. felicis. mar
ciam. maximi. saturnini. gloriosi. **I**tem emili. **A**libi mociam.
- VI. k. AUG.** **I**n campania nola ciuitate natale sc̄i felicis
epi. **E**t alibi iocundie. **E**t insiria simeonis monachi. **I**n nico
dia ianuarii.
- V. k. AUG.** **I**n laodicia theophili. auxentii. septimi.
Et nicomedia pantaleonis. **E**t insilia coscionam. **A**lexandria

Zena. bissiac. secundi. machari.

¶ **I**lli. **K. AUG.** Romae natale sc̄orum. felicas. simplici. fau
stam. & uatrias. Et in affrica felicas. Tregas auitate lupi ep̄i
Aurelianis depositio p̄spere ep̄i.

A **I**lli. **K. AUG.** Romae natale sc̄orum abdo. & sennes. Et
maffrica maxima prisa. paternici. iusti. Antiodoro depo
sitione ussi ep̄i.

ANX **6** **P**RIDIE **K. AUG.** Infrigia democriti. secundi. & dionisi. tir
si. Antiodoro. germani ep̄i & confessoris. Et natale auna
charii ep̄i. **AUGUSTIVS HAB III DIES XVM.**

C **R**E AUGUSTAS. In antiochia passio sc̄orum machabeorum
sc̄ptim fr̄m cum matre sua. Romae secundi uercellis. eusebi ep̄i
Bituricas archadni ep̄i.

W **I**lli. **NON. AUG.** Romae sc̄i stephani ep̄i & martyris. Et
In uerona felicas. In antiochia martirium. vii. Alibi theodote
cum tribus filiis suis.

O **C** **I**lli. **NON. AUG.** In antiochia stepham. Romae drogenis.
Iustini. crescentius. Hierosolimis. Inuentio corporis sc̄i stephani
primi. martyris.

f **P**RIDIE **NON. AUG.** Innicomedia. isei. Et romae dedicatio basilicarum

88
gæ mariae. iustini. & crescentiae. Alibi floriani. herenii. era
dn. bassi.

VII ID AUG Augusta civitate scæ afrae. Augustiduno viii

cassiani ep̄i. Catalaunissū memmu. Alibi herem. classi. eradu.

VIII ID AUG Romæ natale sc̄i xisti ep̄i et martiris. feli. ix

assimiri. & agapiti. donatiani. faustini. Laurentii. rppoliti.

Imilitum. cLx. & passio scæ afrae.

IX ID AUG In antiochia sofronii. Finarecio donati ep̄i 6

& confessoris. Mediolanio faustini. Alibi carposori. ueneriac.

Augusta scæ afrae.

X ID AUG Romæ secundi. severiam. uicturim. ciriaci. c

Largi. Nicomedia nazari. iuliam. agape virginis. Philadelphia.

leomidis.

XI ID AUG Insirmio rustici. Finorienti crescentiam. et d

nburii. In alexandria antonini. Romæ dionisi ep̄i. In urbe. le-

mouicas marum.

XII ID AUG Romæ natale sc̄i laurentii. ciriaci. Largi. viii

crescentianis. memmia. felicissimi. et alibi ianuarii. crrilli

quinti. gemini. lucalli.

XIII ID AUG Romæ natales sc̄i tiburtii. susannaæ. uale. ix

iani et cæciliae virginis. Et in copoli passio multorum mararum.

Ex foro corndu. passio sc̄i cassiam.

PRIDIE ID AUG **I**n sicilia ciuitate catena eupoli. ueretiae.

Cisrria iulian. et macharii monachi. Romae sc̄orum chrisanti. dariae. claudii. mauro.

ADVS AUG **R**omae ippoliti martiris. pontiani ep̄i. luciani. calisti. Epictavius radegundis regine. Alibi amiochi ep̄i.

XVIII. K. SEPT **I**n srria demetrii. furtunati. Et in aquilegia felicis pauli. crali. possessoris. Romae sc̄i eusebii pbri.

XVII. K. SEPT **A**dsumptio sc̄ae marie matris dn̄i nr̄i ihu xp̄i. Innicomedia natale philippi. stratonis. & euticiani.

XVI. K. SEPT **I**n alexandria orionis. emeli. Et alibi agnati. In persida natale sc̄i tarsi. Et dedicatio ecclesie sc̄e marie in insula.

XV. K. SEPT **I**n caesarea cappadociae. sc̄i mamineus mo nachi. Et in calcedonia sc̄e eufemie. Et dedicatio oratoris sc̄i iohan nis baptistæ in insula.

XIV. K. SEPT **R**omae agapiti. et in ponte pontini. pilati mariana virginis. Et sc̄i mastini pape urbis romæ. candidi. martyri.

XIII. K. SEPT **I**n porto amasiac ciuitatis. filiorum rufini. leontii. theodoli. cirilli. In alexandria sc̄i orionis. In biturico.

territorio sc̄i mariani.

VIII. K. SEPT. In alexandria dioscori. Et in lucania ualentiam. A
et leontiu. In sardina luxuru. In sinnada ciuitate. pisti. arcu. dio
medis. agathem. pamphili.

VII. K. SEPT. In spanus uincenzi & uiliam. Et in lucania b. 209
ualentiu. et leontiu. In sardina luxuru. traian. quadrati ep̄i.
In alexandria pisti. seui.

VI. K. SEPT. In rome timothei. discipuli sc̄i pauli apti. C. VI
Et in ponte nectari. Augustiduno passio sa medardi. Et sc̄i sim
phoriani martirris.

V. K. SEPT. In aquilegia furtuani. ermogenis. Romae
criaci. abundiu. innocentiu. Lugduno galliae minerali. Augustiduno
flauam ep̄i. Aruerinis sidoni ep̄i.

VIII. K. SEPT. In india natale sc̄i bartholomei apti. Rome e
genesii martirris. In antiochia zenobii. et capitolini. Rodomis depo
sitio sc̄i audomii ep̄i. Pastoris.

VIII. K. SEPT. In ardato genesii martirris. iulu. Et rome euu
cces. In sifria uiliam. In capua ciuitate sc̄o rufini eutici. In spanus uisti.

VII. K. SEPT. In ciuitate salona anastasiu martirris. Capulia
ciuitate ecclamo. mercurii martyris. Rome maximiliani. quintani.

Arelato iuctoris.

M A VI. K. SEPT. Incampania rufi. **C**unantiochia sebasti. ca
lexandri. Incuritate thomis. marcellon. **A**relato depositio caesari
epi. Augustiduno siagru epi.

b V. K. SEPT. **R**ome natale sc̄i ermetis. **E**n affrica ciuita
te rppone regio sc̄i augustini epi. **A**ruermis ciuitate uliani martir
ris. **S**anctonis uliam epi. **I**talib⁹ sc̄i pelagi martiris.

m c IIII. K. SEPT. **M**emissa ciuitate foeniciae punitiae. Decol
latio sc̄i iohannis baptiste. et aliorum dccc. martirum. **R**ome
sc̄ae sauviae. **E**pauisatio helisei prophetae.

m d III. K. SEPT. **R**ome sua ostensi. natales corum felicis. &
adanti. gaudentiae virginis. cum aliquis tribus.

c PRIDIE K. SEPT. **I**ntrueris depositio sc̄i paulini epi. **E**t ana
ra galatiae sc̄i gagiam. uliani. rufini. iuncentiae. **A**utisiodoro
sc̄i optati episcopi.

m f **K**E SEPTEMBR. **I**n appollonia felicis. et donati. **E**t incapua
prisci. **I**ncassino constanter. et feliciani. **E**t intuder terrentiani epi.
Incartagine fortunati. **&**alibi sc̄ae uerenae virginis.

v **III. NOV. SEPT.** **I**nnicomedia zenonis. gorgoni. theodoti.
Et insilia copoli. ioseph. **I**n apulia felicas. **I**n antiochia timothei.

Alibi depositio iustini ep̄i.

VI NONAS SEPT **I**nfrā Antonii et aristonis ep̄i. **E**t malexan
dri aristenippi ep̄i. Alibi luke et iohannis eusemij. sitici. Aristi.

P RIDIENON **I**nancragalaciae. marcelli. helpidn. Antoni. **VIII**
Rome bonifacii ep̄i. magni. casti. caballoni martelli. **T**reueris pau
lini ep̄iscopi.

V ONAS SEPT. Importu romano taurim. erculani. **E**t incapua c
quanti. artoni. In acyptō taurini. nemorati. In uesontio ferrioli
ferrutiosi.

VIII IDVS SEPT. **I**nterati clathri. **I**ncapadocia ciuitate ietia
nn. natale sc̄i guttidi. Alibi sc̄i eugenii. Alibi sancti magi ♀

VII IDVS SEPT. **I**ncapua sinociae. **E**t ambencuento ianuarii
festi. Arelato agustalis ep̄i. Aurdians everti ep̄i. Parisius fredo
aldi regis. Alibi sc̄ae reginac.

XXX **VI IDVS SEPT**. **N**atuitas sc̄ae mariae matris dñi. **I**n antio
chia timothei. ammoni. fausti. pui. fauni. demetrii. siluani.
Rome adriani.

V IDVS SEPT. Rome gorgoni. et abinis iacinti. alexan
dri. tiburtii. **I**n caesarea cappadociae donati. ammoni. sc̄i mar
ia. Alibi sc̄i leteram confessoris.

Indie sancti magi confessio Obijt margaretha de lothpreffen vjar. Riedel
de vanderwegen cuius amissione colit

- vii** **III. IDVS SEPT.** In alexandria orionis. crosi. & aliorum octingento
rum vi. Romae depositio benabilaru pape. Africatusci. ualentini.
IV. IDVS SEPT. Romae proti. & iacinti. basillae. Importiro
mano ingenui. et rppoliti. Cum alexandria sibi. et serapionis.
Alibi felicis & regulac. obit. Romana distans in pto poter. at d. Christofora
magis epo Constantino. et d. Agie. Mirolo
anno 1561. nis annis regnante in pte
- xxv** **PRIDIE ID SEPT.** In antiochia timothei. Cum pamphiliae sriacae
& insidiae cupli. et serapionis. Romae pti sanctam. nicomedia amoni.
- iii** **IDVS SEPT.** In appulia felicissimi et secundi. Cum alexandria
theodoli epi. Augustiduno nectari epi. Andegavis maurilionis epi.
XVIII. k. OCTOBR. Romae cornelii. & depositio dionisi epi.
E in carthagine apriam epi. Alibi sci aurelii epi. Exaltatio
sc̄ crucis. E in uictoria felicis.
- xxvi** **VII. k. OCTOBR.** In alexandria serapionis leontii. Romae
nicomedis. E in uiceria constantii gordiam epi. Lugduno albini
epi. Alibi ualeriam. It dedicatio oratoru in cimiterio.
- I** **VI. k. OCTOBR.** Romae luciae eusemiae virginis. et gemi
mam. Capiae. felicis. uictoris. alexandri. Emerentiam. cecilie.
et emerentianidis.
- IV. k. OCTOBR.** In uiceria constantiae. Imeu duno ualeri
ani. macrini. et gordiam. E in gallia territorio asbaniente

Ludeberta ep̄i. & mart̄ris.

VIII. k. OCTOBR. In calcedona tropimi. Innicomedia otiam.

xisti medeui. Mediolano eutropi ep̄i et saturi.

VIII. k. OCTOBR. In alexandria demetrii castoris. Et inneapolia

marci. satis nim. meeti ep̄i. Et in vienna sc̄i ferioli mart̄ris.

Alibi milici ep̄i.

XII. k. OCTOBR. In frisia doromi. dionisi. & dorothei priuati.

constantini. felicis. Romę ianuarii. Alibi constantiae.

XI. k. OCTOBR. Mediolano uictoris mart̄ris. Et in persida cuius

tate terruum natale sc̄i mathei apti. et euangelistę. Alibi luce euangeliste.

X. k. OCTOBR. Romae basillae. In gallia ciuitate siduni

loco agauno. natale sc̄orum. mauricii. exsuperii. candidi. uictoris.

cum aliis sex milia sexcentis sexaginta sex mart̄ribus sociis eoz.

Alibi sc̄i siluam.

VIII. k. OCTOBR. In oriente tedac virginis. Et in alexandria

sc̄i marci euangeliste. Romę liberu ep̄i. Alibi sc̄i athamanam ep̄i.

VIII. k. OCTOBR. Romae depositio liberu ep̄i. Macherunta

castello conceptio sc̄i iohannis baptiste. Augustiduno andoci. irr.

si. & felicis martyrum.

VII. k. OCTOBR. In asia natale sc̄i bardoniam. cucarpi. & alioꝝ.

sedem. Alibi marci.

VI k. OCTOBR. Romae depositio cusebii epi. Cum albano senato
ris. et sardiniia luxurii. Et alibi minigni. naborti. faustini.
Aruernus appollenaris epi.

V k. OCTOBR. In cesarea cappadociae eleutherii. In bi
zanzio quinq: frm cosmae & damiani. Antimi. leontii. cteutro
pi. Epheso timothei.

XXVIII e **VII** k. OCTOBR. Romae sterrei. In affrica martialis. leontii.
marii. faustini. iuictori. candidi. Autisiodoro alodi epi. Rome usani.

VIII f **III** k. OCTOBR. In tracia ciuitate eraclia eutici & plauti. Et
dedicatio basilicae archangeli michaelis. Romae placidi. ambuti.
Autisiodoro depositio fraterni epi. "Jeromim doctor cum
PRIDIUS k. OCTOBR in placenta antonini. casti. desiderii. Alibi b*t*

OCTOBR ET NOVEMBR · DIES XXXI

XVII A **K** k. OCTOBRES. In ciuitate thomis. prisca euagri. ianuarii.
et alexandri. Autisiodoro depositio sci germani epi. Bituricas de
positio bisentoni. Remus depositio sci remedii epi.

V b **VI** NON k. OCTOBR. In niuimedia eleutherii. In antiochia primi.
quirilli. Romae cusebii epi. Ideo degaru martiris. Et alibi ponti.
leonis. galani. secundiani.

V. NON OCTOBR. Romie candidi. Et antiochia theocasti. Et in
egipto marci & marcelliam. In afferica uictoris urbam. Alibi felicis ecclast.

III. NON OCTOBR. Romae marcelli ep̄i. Et in afferica ad aucti &
restituti. Et in alexiopoli dasi. Alibi marcelli ep̄i. Autisodoro depo
sito magis presbiteri.

III. NON OCTOBR. Insicilia ciuitati et aliorum octo. Et alibi placidi
baricu. In ualentia ciuitate galliae appollenaris ep̄i. Autisodoro
firmati diaconi.

III. NON OCTOBR. Rome marci ep̄i. & in appulia marcelli casti.
emili saturnini. Et in afferica rogati faustini. Ingallia ciuitate
agenno fidis martiris.

NONAS OCTOBR. Rome marci ep̄i. et in capua marcelli quarti.
et marcellini. Alibi sargi marci euangeliste. Bituricas augusti pbri

VIII. ID OCTOBR. In antiochia pelagie. Et in alio loco uiliam.
marcialis priuati. Romae depositio eradi. dionisi.

VII. ID OCTOBR. In laodicia phrigiae diodori. et dionisi. La
risius passio sc̄orum dionisi ep̄i. rustici pbri. eleutherni diaconi.
Colonia gereon. cum aliis. cc cc x. vii. martirib.

VI. ID OCTOBR. In afferica eusebiu. eradi. dionisi. secundae
septimi. Et alibi uenusti. beati secundi. donati. screni. crescentii. pbri
andromici.

¹⁴
xxv

V. ID OCTOBR. Antiochia eradi. alibi taraci pbr. & andronici.
Etnalio loco tanasi pbr. Ampodi placidi. fausti. ianuarii. marcius. et marcelli.

III. IDVS OCTOBR. Romae edisti. & caelesti. et saturi. Confraria custa
sii pbr. Etnacampnia furtunati. euagru. Bituricas optionis pbr.

III. ID OCTOBR. In spanius fausti. marcialis & adriani. Etnical
cedonia marcelli. et alibi faustum. et ianuarii. athanasii ep̄i alexandrii.

E sareia palestine suo sectori Os̄em PRIDIE ID OCTOBR. Romae calisti papae et martyris. Alibi saturi.
in aere dieḡis. fr̄uoz̄. Incapadocia lupi. ampoli. modesti. Etncorduba lupi. aurelii. Lug
ianj. s̄l vna die coroatoru duniogalliae iusti ep̄i.

xxvi
IDVS OCTOBR. In asia natale caree. & aliorum ducentorum sep
tuaginta. Alibi sossii. lupuli. saturnini. Bituricas ambrosii. Belloacis
cuitate luciani martyris.

xxvii. k. NOVEMB. In afferica nerei. alexandrii. aufidi. iucturiae.
nobilitanae. mariani. Et depositio sc̄i galli confessoris.

xxviii. k. NOV. In alexandria nicomedis. Etnmauritania iuc
turi. nobilitani. mariani. lucu. rufiniani. donati. seruiliani. ueneti.
quintasii. cescueri.

xxix. k. NOV. In axiopoli lucae euangeliste. philippi mar
tiris. & hermetis. Etnicomedia agne. Etnacampnia ciuitate putcoli
ianuarii. & cuticetus.

93

XIII. K. NOV. In Luitate Puteolana Campae puitie passio s̄or̄. H̄z Januari b̄nuentā ep̄. Neappoli ianuarii fossi. peculi. cuticetis. acutis.

fecta. & desiderii. Puteolis ciuitate produci. etmīces. Et in antiochia pela-
gu beronici. et aliorum. viii.

XIV. K. NOV. Innicomedia cuticu. promaci. lucu. marcellini.
Puteolis zomisi. dorothēi. ianuaru. susimi. In aganno ciuitate. sc̄i caprasi
martiris.

XV. K. NOV. Innicomedia dassi. cometis. zotia. Et in africa modesti.
cutici. Et annicea macharii. Neappoli festi. Lugdunogallie iusti. et beati uictoris.

XVI. K. NOV. Intracia philippi ep̄. et sc̄i seueri martiris. ethere-
me discipuli eius. et eusebiu. Et alibi passio sc̄i leucadii.

XVII. K. NOV. In adrianopoli seueri. et dorothēi. et in caesarea
cappadociae longim.

VIII. K. NOV. Innicomedia seueri. uitalis. felicis. rogati. pa-
piri. et structurini. et flauiani. Et eterapoli claudiani. theochari.

VIII. K. NOV. Romae maximi. et sardinia gauon. Et in af-
rica saturnini. claudiam. primi. Suestionis ciuitate sc̄orum chris-
tiani. & christipinani.

VII. K. NOV. Innicomedia luciani. marçiani. flori. eteraclide.
tutti. Item flori. Et dedicatio oratoru adulterines.

VI. K. NOVEMB. Insardinia pri. et ianuaru. Et infirgia cumeni.

diodori. et metrobi. Romae mariam. luci. **A**libi florenti.

V. **K. NOUEMB** In antiochia smaragdi. mariam. Et in carthagine
sofroni. Et in suam civitatem persarum natale auctorū simonis. & iudee.

III. K. NOVEMB In lucama quinta martiris. lacunci. feliciam.
et luci. sacinot. et lucam.

xxvi **II. K. NOV**. In nocomedia ianuaru. calendim. Et in africa
felicis. quinta. luciam. uictoris. Et in antiochia ianuaru. marciuchi nazaru.

V. **P**RIDIE **K. NOV**. In africa rogatiani. pbri. uincenzi diaconi.
rusticiam. iuliam. fortunati. caste. In macedonia uitalis. Et in nocomedia
philippi. Et angallia augusta uermendorum passio sc̄i quintini.

NOUEMBER HABET DIES XXX.

RE NOUEMB^r. In asia macedonis. iuliani. Romę cesari.

Augustiduno sc̄i pimminii epi. Parisius depositio sc̄i marcelli epi.

vm **III. NON NOV**. In africa publicam uictoris. hermetis. iusti. uitalis.

n **II. NON NOV**. In caesarea cappadociae germani. theophili.
iusti. ethermetis. agricolae. caesaru. **A**libi depositio sc̄i pirminii epi.

PRIDIE **NON NOV**. In africa primi. gregorii. amanti. santi.

Augustiduno pcale epi. Et in nica domini. **A**libi uictoriniac. perpetui.

z **NONAS NOVIMB**. In caesarea cappadociae domini. caesaru. anto-
nni. Incarnata marci epi. et secundi. Incipit quarti confessoris.

Venerint oes q̄m inter ē aut inter erit q̄ nra ortuas om̄i sanctoꝝ celebrari
debet anniversarii. Henrī de Wildenfels. Arnigen. Ursule de Wyschach uxoris
eig et Barbare filie eorum. et Elizabet Seglingeris secunde uxoris eig om̄i
vigilia mortuorū et pulsanee om̄i campanarū. Ut non tñ missa tantanda et
vnderum missis legendis uno platebo p̄q missis sup̄ sepulchro ditendo

VIII ID NOV. Innicomedia tusebu. etiulic. Et in affrica donati
pauli. balsami. domini. felicis. Redonis gallie depositio sā melani epi.

VII ID NOV. In affrica rogati. donati pauli. Innicomedia cu
sebi prouisi. iaru. primi. Et calibissim froni. nicostrati. guidi. uictoris ^{Et Traslatio Hagius}
^{t Augus.}

VI ID NOV. Denie scorum quatuor coronatorum. simphroni
ani. claudii. nicostrati. simplici. castori. Et in affrica primi. macha
rii. iusti. amaranti.

V ID NOV. Innicomedia. damiani. Alibi donati. restituta
iucturmi. Romae theodori. et simphroni. Et in namis fausti. ianu
arii. & marialis.

III ID NOV. In antiochia demetrii. amnisi. In affrica satyr
mini. donati. Romae depositio leonis epi. Aureliensis depositio scimitoris epi.

III ID NOV. Ruenna felicis. Romae sei menne. Ieronis dor
mitio sa martini epi. Lugduno galliae depositio uerani epi. iucu
rim. & donni.

PRIDIE ID NOV. In affrica maurili. publi. Cancaesarta cappa
docie. germani. ethiopili. Item incacarta sa eusebi. Alibi hanc
harta confessoris.

DVS NOVIMB. In affrica euticii. et incacarta cappadociae fe
licis. Ieronis brieni confessoris. Rome felicis pbr. Rodonis depositio

sa amanti epi.

Anno dñi 10° cent^o xix^o Novemb. Inditōne. vii^{ma} Obiit venerabilis m
enistro. Pr̄ et dñs. dñs. Georgius. Piscatoris. huic et Zufildensis mona
chiorum. Abbas ac prius regulatis hoc in loco vire reformato

- VIII. k. DECEMBER** In eradicia demetrum - theodori filium - eradi
 uarii - marcialis - donati
- IX. k. DECEMBER** In afferica secundi fidentiam - et marci
 ipponer regis siddini - saturnini serui calendiorum galli in secundi afferici
- X. k. DEC.** Incapua augustini - et felicitatis. In afferica uita
 us ianuarii - etiusta - rusiani martii. **L**ibi augustini. **L**ugduno euche
 ri. Eccl mari confessoris
- XI. k. DEC.** Innicomedia ammonis. et nasia matronas.
 et edae uirginis. In eradicia gregorii etiutoris. Aureliani sanani confess.
- XII. k. DEC.** In antiochia romani monachi - barallae etiaca
 martiris. Et in cesarea bonuli - uictoris - maximi - luciani. In eradicia catenarum
- XIII. k. DEC.** In cesarea maximi - mucii - neofferri - muciam -
 ianuarii - zefori romam. Augustiduno simplicii ep̄i
- XIV. k. DEC.** Incapua augustini - bassi - dionisii. Insilia am
 pedi et gagii. In taurinis octauii - solitoris aduentoris et agape uirginis
 et ilomis. P̄nitentia bte Osiae vir.
- XV. k. DEC.** In antiochia basillae zephiri auxiliu. Rome
 sa demensis. Et alibi maximi - sisimi - stephani pionii. eradi macedonii.
- XVI. k. DEC.** Rome. Rome eccliae uirginis. In afferica drisogoni
 eti uiroiam. Incappa docto a longini migratio comitatis quixpm lanca
 pertusit.

VIII K DEC. **R**ome sc̄i clementis ep̄i felicitatis et maximi e

Etnapadocia nicam **I**n italia monasterio bobio depositio sc̄i colum
bani abbatis.

VIII K DEC. **R**ome chrisogoni cletherii et maximi f 21

Etnafrica sirici donati saturni rogati et aliorum XL. **C**inper
usia tusciae sc̄i felicissimi.

E In Alexandria passio sc̄e Katherine regis et m̄ris. **I**n Africā luciam martiani dandiam cipria g 21

Etnafrica petri felias uitalis uham uictoris ianuarii donati quiriaci.

X K DEC. **R**ome depositio sirici ep̄i **C**on aquilegia p

entini ep̄i. Etnapua nicandri cassiani et felicissimi saturnini
Alibi amatoris ep̄i. Constantie s̄i comadi ep̄i et R.

V K DEC. **I**n nocomedia marcelli petri herem **I**nta
lia ciuitate bononia agricolae & uitalis. **I**n mediolano luci. An
dreae. iohannis seueri. b 21

III K DEC. **I**n oriente trophimi theodori et peccasii
eucherii. Et alibi eusebii etiuli. c

III K DEC. **R**ome saturnini chrisanti mauri dari
& aliorum septuaginta duorum. **C**tingallia ciuitate colosa
& sc̄i saturnini ep̄i et martyris. d 21

P RIDIE K DEC. **I**n adraia ciuitate patras sc̄i andree apti. c

Et romae castuli. saturnini. etuprebitis. **C**et inmediolario Ambrosi.

Cet innicomedia carionis. turrianis.

f DICIMBIR HABEB DIES XXXII.

RE DECEMBR. Romae scic candide. **C**et in affrica uicturi.
rogati aliquati. **E**t in ciuitate nouuomo depositio sa. degni ep.

S III NON DEC. Romae pimenei. spontiani. ubiani. **C**et in manu
ritania ueri. securi. ianuarii. uicturini. furtunati. **I**te uicturi portuam.

A III NON DEC. In oriente merobi. daudici. et felias. **C**et in
christiani. magni. iohannis stephani. uictoris. **I**n bononia italique.

b PRIDIE NON DEC. In oriente eradi. laodici. christiani. pri-
ui. uicarini. Romae barbare uirginis. **C**et in laodicia metropoli.

c NONAS DICEMB. **I**n affrica ciuitate roga. uuln. potamaech-
pini. et aliorum vii. **I**te in affrica humili. missi. uicturis. trofimi.

d VIII ID DEC. **I**n affrica zetuli. furtunati. gathi. agathe.
hermogem. etrogati. **s**tu. **m**onita. **n**icolai ep. et confessore.

e VII ID DEC. **I**n antiochia polycarpi. et theodori. **C**alibi
sapidici. **E**t romae eutaciani ep.

f VI ID DEC. **L**ocepis bce. **M**arie vix.

+ **R**ome. **I**n amiterio calisti. via appia. Depo-

stro eutaciam ep. et confessoris. eusebiu. et oram successi.

g V ID DEC. **In** nazareth ciuitate sa. joachim puerche
+ **I**n affrica petri. successi. basim. uictoris ur-

badenianarum mirum. paucentis. In antiochia geronti pollicime siluane; A.

III. ID DECEMBER. Romae pontiani. trasonis. capitulini. damasi

pape germani. euangelii. mauri. Arvernis sa agricoli. etiuta

lis martis ris.

II. ID. DECEMBER. Romae depositio damasi ep̄i. culaliae. p̄ae
tgerani. Et aliorum sine numero. b

RIDIT ID DEC. In spainus emerite. culalit. Et in alio loco et mo
gens. donati. et aliorum xxii.

DVS. DECEMBER. Siracusa ciuitate siciliac luciae virginis.

Rauenna insiam martris. A libi saturnini.

VIII. K. JANUAR. In antiochia drusi. Zosimi. et theodori.

Lugduno matoris ep̄i. Victra lupicini ep̄i. Remis mcaisi ep̄i.

A libi theodoli.

VIII K. JANUAR. naffrica frusti. luci. candidi maximi.

mara secundi primi saturnini. Aurelians maximi p̄bi.

In scalona promoti.

VII. K. JANUAR. Rauenna. ualentini. naualis agricole. concordi.

IVI. K. JANUAR. Africa mectoris. adiutoris. quarti. honorati.

simplici. felicius uicturiam. uncentu. quinti. donati. Et libi dioscori.

IV. K. JANUAR. In liodicia teoceti. baseliam. Et naffrica.

b

- viii c **XIII. k. JAN.** In bithinia secundi zosimi pauli. uicturiae
 & cariaci. **A**ut si doro beati gregorii ep̄i. Et alii bi cr̄santi. et dani.
ix d **XIII. k. JAN.** Intracia iulii. et icono teclae. Romae depositio
 cipriani ep̄i. et ignatij. martyris. potentiani. anastasii ep̄i. et libertati.
x e **XII. k. JAN.** Unnida thomae apti. Et romae depositio sc̄i
 innocentii ep̄i. uicturiae zosimi. aurelli. Alibi foci. florinae honorati
xi f **XI. k. JAN.** Romae depositio felicis ep̄i. In antiochia ba
 siliae. Alibi demetru. honorii. et flori. Itētome theodosiae virginis
xii g **X. k. JAN.** In nīcomedia triginta quinq; martyrum. Rome
 egem. cleatheru. urbani. cornili. trauni. metelli. uictoris. titani.
xiii h **VIII. k. JAN.** In tripoli luciae. Et romae metropoli pauli. Zen
 timisti. Et alibi trusi. et donati. durtini. Antiochia virginū quadra
 ginta.

Et aliorum plurimorum sanctorum martyrum Confessorum
 virginum ~~so~~^{et} preciosa iaspici.

Nona iohannes andree

Lectiones andree in appratis suo ex de statu monachorum re. Ne magno in clementinis allegantur abysiones clausi q̄s p̄mit hugo de soleto libro s̄tis de claustrō aiē dicens q̄ h̄s tota religione massa corripit et sunt hec

Prelatus negligens	discipula inobediens
Ubi enim otiosus	Senior obstinatus
Monachus curialis	Monachus causidicus
Habita prouosus	Cibus exigitus
Tumor in claustro	lis in capitulo
dissoluto hichoro	Invenientia in altare

a boce coquens. In ea patet oīa r̄ligio. ex ipso in hīca sit. cōmūnū dī

99

Incepunt absolutoes capitulores parvulū annū. Et pmo de
tpe. **D**ominiā prima adventus domini. **C**apitulū
Non in commissatiōbz et ebrietatibz nō māilibz et in
pudicitibz nō in contencioē et emulatioē s̄ in diuinī dñi
fr̄ p̄totū ad ventū ferianis diebz dñi illud ad ab ih̄m xp̄m
solutoes qd̄ sequit̄. **D**ñe misereze nr̄i te eīm ex pectauī
estō brachiuī nr̄i m̄ mane et salus nr̄a in tpe tribulatiois
Deus aut̄ spei repleat vos vī gaudio et **D**omīca scđa. **C**a
pate in credendo ut habundetis in spe et vtute sp̄s st̄r
Et pax dei q̄ ex supat om̄ez sensu cūsto. **D**omīca 4.1a. **C**a
diat corpora v̄ra et intelligencias v̄ras i xp̄o ih̄u dñi nro.
Itaqz nolite ante temp̄g iudicad̄ quā ad **D**omīca 3.4. **C**a
v̄sqz veniat dñs et illūiat abstondita tenebrae et ma
ifestabit cōfilia cordiū et tuū laus erit v̄ntruqz a deo. **T**
Per quē accepim̄ graz et aplati. **In vigilia nūtis dominū**
Padobediendū fidei in dībz gentibz in noīe eīg in q̄bz estis et vos
vocati ih̄u xp̄i domini nostri. **In die nativitatis dominū**
p̄i p̄ibūt tu aut̄ p̄manebis et om̄es ut vestimentū veteres st̄ent
et velud amictum mutab̄ eos et mutabūt tu aut̄ idem ip̄e es
Positis aut̄ ge. **In die st̄i Stephanū** Cet annūtū nō deficit
im̄bus clamavit voce magna dicens dñe ne statuas illis hoc
p̄tm et tu hoc dixisset obdormiūt in dño. **In die obitū imp̄**
in medio ecclie apperuit os eius et impletuit eū om̄is sp̄n sapie
et intellectus stola glie in duit eum. **In die innotentū**
Hyempti sūt deterra ex homibz p̄mīcie deo et agno et more
cor̄ nō est in ventū mendaciuī s̄me macula eīm s̄t an thronū dei.
Itaqz iam nō est seruus s̄ filius q̄ si. **D**omīca m̄stra nūtis dñi.
filius et heres p̄ deū. **In die eph̄amie dominū** **C**a
Quines de saba vement aux et thys deferentes et laude
vñit em in uno corpe. **D**omīca m̄stra octām eph̄. **C**annūtiantes
multa membra habeg om̄a aut̄ membra non eūdem actu hñt
itaqz multi vñi corpa sumqz in xp̄o singuli aut̄ alteri alterius
membra in xp̄o ih̄u dño nro. **Item sequens capitulū dñi do**
m̄mis diebz et feriatis diebz de tpe vbi nō habe p̄cprīm̄
Dns aut̄ dirigit corda et corpora nr̄a in caritate dei et pacientia
bebabant aut̄ despūali cosequete. **D**omīca septuagesima
eos petra petra aut̄ erat xp̄q. **D**omīca sexagesima **L**eidentes q̄
glabor in firmitatibz meis ut m̄ habitet in me virtus xp̄i
Domīca quinquagesima **S**ime prophetie euāuabūt s̄ue lingue cel

sabat sine scientie desinuet expte em cognoscia expte ppe
Ut castigati et no mortificati. **Dmca quadragesima** **St** **ung**
quasi tristes semp aut gaudentes sicut egentes mlos aut
locupletantes tanqz nichil habentes et omnia possidentes.

Oulerite dñm dñ in remiri **Sequēs caplī dñi fciatis die xp**
potest in votate eu dñ prope est **Dmca reministere** **dñ**

Non em votavit nos deus in imunditia s in sticticadez

Eratis em aliquid **Dmca onili**. **I**n xpō ihu dño nro
tenebre nūc aut lux in dño vt sily lunis ambulate fruct

em lucis est in vi bonitate et iusticia et veritate **Dmca**

Itaqz fratres no simq anille sily s libere qualibet letare

tate xpq nob liberavit. **Dmca Iudica** **Ta**

At ideo noui testamenti mediator est vt morte iter
cedente in redemptioz eoz puaritacioni que erant subpa
oti testamento reppmissionem accipiunt qui votati sunt et
no hereditatis in xpō ihu dño nro. **Sequēs caplī dñi fciatis**

Faciem meam non auerti ab in trepantibus dieb vsp pastha
et cōspuentibz in me dñe deus auxiliator meo et ideo no

In nocte ihu omē genu flectatur. **Dmca palmar** **Su** **cōfusa**

celestiu terrestrium et in infernoz et omnis ligroa cōfiteat quia

dns nr ihu xpq in gla est dei patris **In die resurrecionis do**

Si confitit existis cum xpq que sursum sunt querite ubi xpq e
in dextera dei sedens que sursum sunt sapite no q sup terra.

Edit vsp ad astensione do fciatis dieb **Dmca pma**

Si testimoniū homi accipit testimoniū dei maius est **Pastha**
quoniam hor est testimoniū dei qd maius est qr testifiatore est de filio

Eratis em sic ones errates sed conuersti estis nūc ad pa p pastha

storem et epm alaz vras. **Dmca tercia** **pq** **Pastha**

Serui subditi estote in oī timore domini mis vris no tm bonis

et modestis s enia distolis her est em gra dei in xpō ihu dño nro

Propter qd abinentes omēz in. **Dmca quarta** **pq** **Pastha**

mudita et habitudina malicie in mansuetudine sustinete in

situ vni qd pt saluad ciias vras. **Dmca quinta** **pq** **Pastha**

Religio muda et i matulata h est apud et hoiez visitae pupilloz

et ordinatas in tribulacione eoz et i matulati se custodie ab hoc sto.

Viri galilei quid statis aspicietes **In die ascensionis et portauato**

in celis hic ihu q assumptus est a nob in celis sic veniet que admodum vobis

Quoniam eum in celo

*S*i quis loquitur sermones dei siq̄s **D**omina nostra ascensionis do-
 ministrat tāq̄ ex virtute qua ad ministrat deus ut in omnibz honori
 facit deus p̄ ihm xp̄m dñm n̄m **In die pentheroster.** et postas
 uide q̄ et proseliti tretes et arabes audiūq; eos loquētes n̄as
Unus dñs una fides **D**omini trinitatis **L**inguis magnalia dei
 vnu baptizma unus deus et pater om̄ qui est sup om̄ia et i
 om̄ibz nobis qui est bndctq; in ista isto Amen **In die corporis xp̄i**
Quoniam mandat et babit corp̄ et sanguin̄ **et portauas**
 nem do i m̄ digne iudicium sibi manducat et babit no diuiditas
 corpus dominij
Intripiūt absolusiones capitulares de s̄is p̄taculū anni et
 qui nō habent propria narrat ad commune stor̄ **D**e sto
Isaias em̄ dicit dñe q̄s credidit auditum nro **A**ndrea
 ergo fides exauditi auditus aut p̄m xp̄i sed dico nūquid
 nō audierit et quidē in om̄ez traz exiuit s̄ong eoz et insines
 orbis tr̄e verba eoz **de concepcione marie** **N**isi in nūitate male
En fide et lemitate ip̄ig st̄m fecit illū et **D**e sto mauro abbate
 elegit eū ex di carne audiuit em̄ votū ip̄ig et induxit illū in
 nube et dedit illi cor ad p̄cepta et legē vite et discipline **D**e sto
Paulus aut̄ mitomagis coualestebat et versioē s̄i pauli **C**a
 cōfidebat iudeos qui habitabant damasci affirmab̄ qm̄ hic ē xp̄o
At placeb̄ dño sacrificiū iuda et irl̄m **In p̄ficiāne marie** **N**
 sic dies seculi et sic anni antiqui dicit dñs om̄ps **D**e sto bndicto
 in medio p̄li sui exaltabi et in plenitudine sua amirabi et in inti-
 tudine elektor suor̄ habeb̄ laude et iter bndictos bndicet.
Agredit virga de radice yesse et **In amittancē marie** **N**
 flos deradite eis ascendet et requiescit sup eu sp̄s domin. **D**e
Et similitudo animalium et aspectus eoz quasi **D**ito **M**arco
 carbonū ignis ardenniū et quasi aspectus lampadar̄ **In ven-**
Proptez qd̄ et deus exaltavit illū et donauit rōe s̄e iunis
 illi nomen qd̄ est sup om̄e nō vt in nōbie ihu. om̄e genu
 flectat celestā tr̄estriū et infernū et oīs lmgua cōfiteat quia
 dñs nr̄ ihu xp̄us in glā est dei p̄cis **D**e sto iohanne vasp̄te
Reges videbūt et consurgent p̄ncipes et adorabūt dñm deū tuū
 et st̄m isrl̄ qui elegit te. **D**e sto petro et paulo **C**a **n**
At petrus ad se zenerius dixit nūc st̄o vere quia misit dñs
 angelū sui et eripuit me de manu herodis et de ea expecta
 tarō p̄ebis indecor̄. **In commemoratione sancti pauli**

Ego sum natus auctor qno suu dignus vocari a pto qm pseautys su
etiam dei grā dei su id qd sū et grā eis m me vacua no fuit.

Surge opera amita meas pessima. In visitacōe marie virginis
mea et vēm colibā mea in forāmib⁹ petre in caverib⁹ ma
terie onde misericordia tua sonet vox tua in aurib⁹ meis vox em
tua dulcis et facies tua decora. Vnde petri ut in die natat eius

Potes est deo om̄es grās habuidic In die laurentij
facte in vob ut in oīb⁹ sp̄ om̄es sufficiencia h̄ntes habudet iōe
epo bonū sic sp̄tū est dissipit ded pauperib⁹ iustitia eius manet
implatib⁹ sic dynamonū et In assūptōe marie x̄ i st̄m seculi et nū
balsamū aromatisans odore dedi q̄si mirra elata dedi suavitate

In die michaels archangeli Et in exaltacōe eius d̄ sic dñm reueodoris
Factū est plū magnū in celo michaēl et angeli eius pliabat
Icum dracone et draco pugnabat et uicti eiō et no prevalerent
neq; locū i vētū est eoz amplius in celo. De sancto plato

Hy omes testimonio fidei pbati sūt inventi in xpō ihū dñs nro
Bnditō et claritas et sapia et grāciam q̄m in die om̄is sancto
honor virtutē et fortitudine deo nro in sc̄lo sc̄lo amē. In dicitur tpc
Et absterget deo om̄es latīna ab oīlis eoz. et iā no ecit aplois

mors neq; lieta neq; clamor si n̄ vīla dolor ecit vlt q̄ prima
abiēt et dixit q̄ se debat in throno ecce noua facio om̄ia

Concipit cōmune sanctor̄. Et pmo de apostolice.

Allant apli gaudētes ac sp̄ctu cōtūly qm digni habitū s̄t pnoie ihū
Iustus cor suū irade t adi de uno martire. Sc̄tum elias pati
gilandū dilucido ad dñz q̄ fuit illū et in sp̄ctu altissimi d̄p̄abi

Fulgebunt iusti et tāq̄ simille i hazardo de plurib⁹ mīb⁹
disturberet iudicabunt natos et dñabunt p̄p̄is et regnabit dñs illoz

Bungi sacerdotio et habet laude. De confessore et pontif. Impetū
in noī ipia et offerre illi in tensio dignū in odore suavitatis.

Iusti deduxit dñs p̄nas rectas et ondit de simplici confessore
illi regnum dei et dedit illi st̄as st̄or̄ honestauit illū in laborib⁹

Dñe deus meus exaltasti de virginib⁹ et mīb⁹ et cōplevit labores illū
super traz habitacōez meā et p̄ morte defluenti depeccata suū in vota
ui dñm p̄r̄ mei ut no de relinquat me in die tribulacōe meae

et in tpe sup̄bor̄ sine admittendio de virginib⁹ nō mīb⁹ et oī vidus

Laudabit vīz ad mortē aīa mea dñm qm eris sustinet te
et liberabis eos de manu oī entu te dñe deus n̄. De st̄is

Vīmo qm diligētib⁹ deū om̄ia coopant in Tpe pastib⁹
Abonū līs q̄ st̄m p̄positū votati sunt sancti.

Hic nō

Cum dominus karolus serenissimus tertius imper. Augs.
Omnibus inse fidelibus ineffabili benignitate copiam
sue largitatis exhibet. Mibi quoq; quamvis in merito & in
digno. Ch. idato ep̄o. consuetam benignitatem h̄ylici. i.e.
imp̄issimo animo manifestare dignatus est. Quime nondico
p. illico mei religionis studio. sed p̄su seūtis desiderio.
de aula monasterio more ante cessoꝝ suꝝ vult. oīnsuum
seruatum co. iportauit. Ac seū nouaciensi a eccl̄ie pastore
atq; pontificem constituit. Deinde fr̄ meo interueniente
uidelicet luit uirgo archi capellano. curtem suam que
uocatur erichinga placida ac benignissimamente. In p̄
prietatem concessit. Postea cep̄is lugnare p̄missum sup̄
dictum principem suffragante fr̄ meo prenominito ep̄o
ut evidem curtem ad presitum monasterium. ubi ego ipse
ab ipsis eductus sum cum bulis p̄su me eccl̄is augmento.
p̄su precepti firmitatem. post obitū meū in p̄prietate con
cederet. At ipse benignissimus princeps. In hoc eccl̄ia nr̄a fa
ciliens petitioni p̄su precepti firmitatem eidem sc̄o loco
A. m. p. cccxxv. Corp̄ s. Marci Evangeliste sub nomine Valinor
Martini. Ratiode veronensis Ep̄s. à bice Venetiae impetravit. et eam
corp̄e beneff̄ missis in angiam Insulam attulit. Herin Comte: in Gou-

Palencia Acta

confestim supradictam causam iure perpetuo confirmag^m
decreuit. Cumq. huc & alia multa bona apissimo pepissem
imperatore. tunc benignitatis non in memore cepi pensare cum
abbate p̄fici monasterii. & cū ceteris fratrib: in capitulo simul
comunitis qualiter singulis innis memore tā benigni impe
ratoris p̄petua litera continua p̄seuerar. At illi unanimiter
libenti ac benigno animo suscipietes. hac ita p̄ omnia sibi pluere
& opere adimpleri uelle confessi sunt. Tunc demū internos dis
posum ut singulis innis unodie apre nominata curte meo
mune cunctis fratrib: cū omni abundanti plenū seruitum
p̄ anima imperatores p̄ficeret. & eidem die p̄ illius imo in
refectorio plena caritate viles res. itaq. gaudentes efficerentur
& illo ipso die om̄s p̄tbi intenta mente ac benignissima uolum
itate missam suū cū oblationib: decintarent. Ceteri aufrscund
pariter intenta mente singuli p̄ imperatore xxx psalmos adm
plerū studerent. & hec cōmemoratio fuit in die consecrationis
sue. Id est p̄ finalium die. Post obitū uero augusti uolum. itaq.
disposum ut in illo kalenda sobitus illius omni tempore de anno
inanū in ipso anni uersari die predictū seruitū in comune fra
trib: fuit. Ac p̄ facta cōmemoratio itionis nationes p̄ immū illius

Peccatum p̄ficiens. Statuum & iudeo de conuentu. ut ego
 eximius uidelice luit uiuer dus epi phone uoluntatis studio.
 illius cōmemoratiōnis mercede recipemus. & ecclis possum
 ut post obitū meū in ipso kā obitus meis singulis. in his dies anni
 versarij omni tempore celebētur. & ab eadē curte nr̄i.
 erichinga. fratrib. In cōmune plenū seruitū sicut p̄diximus.
 cu omni abundantiā p̄nr̄i animū p̄ficiat. & eodē die & iū
 in refectorio p̄ amorem nr̄i nominis plena caritate gaudent.
 & illa ipsi die sicut sup̄ memoriā nr̄i senioris facere p̄dixim
 us & iū nr̄i cōmemoratiōne intentamente facere non p̄termit
 tam. Id: presbiteri om̄i missū unū cū oblitio nūb: det intent.
 eteri iū fr̄i illudie uniuersi xxx psalmos adimplēant.
 ipsi uero sup̄ dictū seruitū. In illius abbatis cura singulis
 annis constituit. quinque tēp̄ os monasterio preē. idem
 de causam insue potestate habere uidet. Ideoq; hanc con
 scriptiōnis cōmemoratiōnē facere dispostum. ut haec con
 uentus firmū. icstabilis & intemperati p̄petualiter omni
 tempore p̄seueret. & eandem conuentū in illo regula
 conscribi rogaui. ut tā series quā uires tā presentes que
 sequenti tempore uenientes ibidē cōspicere ualeant. & opere

adimplere non pretur mutant. Et hos omnes rogo
 conuro. per patrem. & filium. & sp̄m s̄m.
 Ut supradicta conuenientia ~~statu~~ anno unquam tem
 pore obliuionis tradetur. sed si ~~in~~ gulis ~~aperte~~
 ut dictum est pleniter per fidatur. & per evan
 cum q̄ ~~in~~ regule ~~statu~~ aliquid ~~in~~
 iper sed tum quod absit remaneat
 et trahatur.

cuorende p̄d' a deo fratre de mertenberg dei et apostoli sedis gratia
 Abbat monasterij suaxurii Augu[m]stino p̄f. Ita medio ad tomum eccliam
 priu[em] ordi suu[m] induit et Regule p[ro]babiliter sua adspetetur. sequentia
 uis in monachos habuittam expedit. Factum attesta mente Capitulum que
 regula Regule qui sunt aliqua curua et principalia in monasterio peragunt
 et enuntiat q[ui] p[ro]p[ter]t abbat: et confessor: exponere debet romponatur vest
 menta. Rompe cor coplia. Unde confilio recepto Abbat ad arbitrium
 suum e monere habet. id est admodum positioni foris et monachi staret
 abducere aget. Et sic dominus ad eum p[ro]p[ter]t monachos qui ex eis suis semib[ea]t
 eratu[m] et retiu[m] al dominus p[er] h[ab]et monachos profecti iuxta voluntatem abbatis
 factum docuerunt. q[ui] sicut regula cu[m] sicut regula cu[m] sicut regula cu[m]
 sicut regula cu[m] de consilium abbatis et regula p[ro]p[ter]t monachos habebat ap[er]tu[m] p[ro]p[ter]t
 monachos cu[m] ap[er]tu[m] de consilium abbatis et regula cu[m] sicut regula cu[m] sicut regula cu[m]
 sicut regula cu[m] de consilium abbatis et regula cu[m] sicut regula cu[m] sicut regula cu[m]
 sicut regula cu[m] sicut regula cu[m] de consilium abbatis et regula cu[m] sicut regula cu[m] sicut regula cu[m]
 sicut regula cu[m] sicut regula cu[m] de consilium abbatis et regula cu[m] sicut regula cu[m] sicut regula cu[m]
 sicut regula cu[m] sicut regula cu[m] de consilium abbatis et regula cu[m] sicut regula cu[m] sicut regula cu[m]

Sennach wie Exkoff aus Bottelchen geraden Bischoff von
Esslingen und Herr der Reichenow. Das Bischöflein Reichenow mit
aller seiner Güter gehörte. auch mit Land und Leut. unum bis zu dem
Wiesenthal far Jungshaldt Regierl. und mit allen seinem über. und
Dorflerthalen. Dorf und gewestigkeiten. wie oft und die das zuer
mit allen erneut angefordert. mit mit reicher weniger mehr. Arbeit
und nach mehrfachen grossen Kosten. durch die sonders nad Bottel
des allmächtigen bischöflichen erhalten haben.

Nun haben wir dir gewissen von unsrer Regierung den Schriftsteller
der Jesolz der Reichenow mit Tats. gemacht und allerfeindhaft
geblieben. geboßert. und mit allen eotiusstiger Botschaften
nicht und verlofft. Gleicher gestellt haben wir uns das Bischöflein
und Kindern. Etwa von unsrer ersten geboßert und gespielt.
Davon das selbig Bischöflein nicht wortwendigem Bericht überredet.
Mit Leidet. und allen Apponen und. wird andern uns schüne Bots
chaft gehörde. drgabt. Wieder baiden Kirchen Reichenow und Bischöf
Bau zu den wil thulent guldin. und ein grossen mehrfachen Kosten
auslofft. Wir dann der wegen aller die geadlten Reichenowischen Händler
dem Bischöflein Reichenow legen und vorhanden. Sollte alles nur
gängsam mitbungen worden.

So haben wir zu gelehen unsrer Regierung. Das Bischöflein Reichenow
womit wir sind. und zu dass spatz gelegen. des ersten hunderts von
seiner Tats und sind dreißig hundert guldin aus das Bischöflein Reichenow
ein verlofft. auch allerdings bezahlt. und mehrfachen mit
Ablesung der sind darum vorneinst haben. Wie dann des durch
Wiesenthal. Künftig und Regester vorhanden. Und jüder kein
Dir zu Bischöflein legen können.

Nund aber und soll ich unsre eilgehrte mehrheit anbait. Willkommen
wie allain dies Bischöflein allmächtigen die Belohnung erwartet. und
mehrlich vorhofen. freudens und spät. Weit der Künft mit gehalten.
Das aber zu befürden und zu verlangen. So haben wir uns geschaut.
Willkommen durch sezen und ordnen. — Das allmächtig mehrlich

durch das gantz jar die dagekommenen die Buos und Scharmoschen, stendis
gantz Osterma passio Domini Christi die Wochenvorht worden bis zu den
Twelftiden der Heiligen drei Königtag. Der zeit wond das der hir spieler
für gut angesehen. auf Saint Eustoff folg alle herren kinder dem hir
kinder und jün Eltern gelegen durch ein Einsichter von spieler die arys
so trinumiliunt gründt, gelesen und gehalten, und dann allwegen für
der selbigen arys son, die vier passiones Evangelistarum Matthaeus,
Marie, Lukas und Johannis und ein andern gesprochen und genommen.
Und in amm dō dann all vier passiones gründet, so solldamit dor Vogt
um wieder ab aymathos anfahret. Und also durch das gantz jar werden
gründet, kontinuert worden.

H:
So soll auch allwegen dor spieler und Comunital soden passion und
arys also list wond halten seon Ostern bis Bartholomäus & portoli am
Vogt aymewand brauchen, und wenn dannen von Bartholomäus bis
weider off Ostern amm Etwaunz aymewand gebrauchten. So soll
euch ainem jedem Comunital herren der also arys hält jeder mal
drei Bohrenstöck wond den Vogt oder amptman gegeben werden.

Veuer so wollen Ordinen wond setzen wir. Das allwegen in Jar woom
Saint Eustoff folg fest zu der hirten begangen, auf denselbigen
tag zwisch den principialen dor Vogt auf Saint Eustoff folg alther
jün Eltern gelegen durch ein spieler und so der nicht vorhanden, durch
den ersten Comunital amm ampt zu brezen allen und foderung
und alle des Comunals, dients den patior pro altari, und durch die
Comunitherrn pro Eloro gesungen wende. alda dann den Collort
genomen, ejus de festo Sancti Eustophenij, die ander Collort Deus
qui inter apostolicos Sacerdotes famulum tuon. Und die dritt Collort De
Patronis Ecclesia. aut ad Benepacitum.

Namnib soll dannen wond den Vogt, oder den soden amptmann und

Und aufgeboten wortet dem prior so das er ampt singt davon betzenne.
Und darunter ein mit jedem prediger so pro choro gesungen den dazum.
Dem Diakonie und Choristerie jederzeit zuerst singen. Und darunter
eine Diakonie jedem der prediger pro seculo gegeben worden.

Ordnung diutzen und bestreift von vor will. mainring. Erzen und
Ordnen auch das thun mit. Das alle sind fedder fast ungefahnlisch auf
den tag als wir hods vorstaeden an. Dicht ganzheit und allen laien
priestern so in der zusegelte frau. Dergleichen mitt allen conuent
leuten des Gotshaus Wittenberg. wie es danach vor
handen gehallten werde. O zuerst das an den buntzimorain Vigil
sambl dienen. plarbo der zeit und dem prior für gott aufrecht gesungen.
Und morgens ein loblich Vorlängt zwischen den prioren und den Convent
gesungen. dann zu seuel Solaus für gesprochen und gelassen als wil
dame priester jude. Jesu vorhanden. und man mag gehaben. Dan
und soll dame dan so das Gott ampt gesungen. given. Daure. Und
den andern so pro choro gesungen wird auf das gelosen. Werke ewiger
diutzen der das ampt minnend wird aufgerufen jude. Witten
berg. also bar personen sambl dem jude und ayal den Gotshaus
gebet worden. Es soll auch nach vorrechnung solches ganzheit allwoeg
an genauer Spende und demit und durch den Gotshaus vero
das breitig und gewis ist. den ammen leibem auf und mitgetailt
werden.

Chirophorus dei gratia Episcopus constamens dominus Augus Maximili
pp. Manu propria in hismodi oīi parvissimi subscripti

Vnd wir prior vnde ganz Conuent, vnde
namlich frater Andreas kistling prior frater
Johannes Sanktius custos. fr. Benedictus vonsilius vnde
frater vitus Burkhardt, frater Gabriel Giger, frater Geronimus
Münker, frater Conradus Bömer, frater Marcus zintler. frater
Thomae finni, fr. pirming Hibernus fr. Petrus Henoldz.
bekennen sumit allgemeinlich vnde vnuerschendlich. Das wir

folliche stiftung vnumd zangnit: fir uns vnd unsre nachkommen am
Convent ditzind vnu in ewigkait bewilligt angnommen
vnu zuo galten zuo sagt vnd vnsproftm. Vnd dass zuo waren
verkumet so haben wir all vom Convent gedachtm unsren prior vnd
Convent Brudar mptm, das w fir sich selbs vnd dnm
unsr aller wir intzind gemaht vnd scribm san.

Datum dñi 9. Augist. Anno 1561.

frater Ludm. Kessling prior vnd
gatzdñs Rupniam.

Nonagesimo

Ama misseimo Quingentesimo Octauo anno Quarto die uen
Mensis Januarij 17 ego Benedictus Keller professus Conve
ntualis atq; atriam tunc tombaris Custos Monasterij huius nostri
rogatus Reverendissimi nostri Andree de Austria Cardinali
Diacomi Episcopi Constantiensis ac Dñi Augiae Maioris
ffectus sum in Elsazian monasteriu uocatum Ellendorf
ob id haec ppriu manu hue scribne volui patens atq; oem
re rogans a Reverendis patribz ac Fratribz meis (hie
miges) p. tali semper agnoscere

Luna vicesima. Septima

ff

Decimo octavo falefas
Septembris luna: Non
decimua: 20. 30
vel prima 25

21
14
07

Et alibi aliquor pluri-
morum sacerdotum: Martini:
Confessorum: atque Virginum,

Obierunt nra d gre-
gorianis: fres: sorores:
Propinquis: subfactores: Recomendati fundatores
et alii familiares nri

+ Recomendati fundato-
res

~~Winfried~~ - Repinberto Cod. XX
(p. 550 veng.)
Angrah

95.
11.
30.

